

VIITASAARI

Talousarvio 2026
Taloussuunnitelma 2027–2028

Sisällys

1. Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
2. Talousarvion yleisperustelut.....	5
2.1 Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvolliset.....	5
2.2 Taloussuunnitteluprosessi.....	7
2.3 Talouden tilanne ja kehitysnäkymät.....	8
2.4 Toimintaympäristö	14
2.5 Kunnan organisaatio, hallinto ja henkilöstö	21
2.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	25
2.7 Kuntastrategia	30
2.8 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit.....	31
2.9 Alijäämän kattamista koskevat toimenpiteet	34
3. Käyttötalousosa	35
3.1 Yleishallinto	36
3.2 Hallintopalvelujen palvelualue	40
3.3 Elinvoimapalvelujen palvelualue	52
3.4 Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue.....	58
3.5 Elinympäristön ja asumisen palvelualue	77
3.6 Ympäristöpalvelujen palvelualue	89
4. Tuloslaskelmaosa	102
4.1 Tuloslaskelma ulkoinen	102
4.2 Tuloslaskelma ulkoinen ja sisäinen.....	104
4.3 Verotulot	105
4.4 Valtionosuudet	105
4.5 Korkotulot- ja menot	106
4.6 Rahoitustulot- ja menot	106
5. Investointiosa	107
6. Rahoitusosa	112
7. Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto	113

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Miltä näyttää vuosi 2026 Viitasaarella? Monen elinvoimatekijän näkökulmasta valoisalta, mutta talouden suhteen haasteelliselta. Jouduimme esittämään vuodelle 2026 alijäämäistä talousarviota, sillä vuosi 2025 toi mukanaan taloudellisia haasteita, jotka eivät vielä talousarviota 2025 laadittaessa olleet selkeästi näkyvissä. Syksyn 2025 aikana jokaisella palvelualueella on tehty paljon töitä sen eteen, että talouden alijäämä saataisiin matalammalle tasolle vuoden 2026 talousarviossa. Jouduimme valitettavasti tekemään myös ikäviä ratkaisuja.

Työllisyysuudistus astui voimaan 1.1.2025. Olemme kuluvin vuoden aikana lähteneet rakentamaan uudenlaista yhteistyön yhdyspintaa Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen kanssa, yrittäen parhain mahdollisin tavoin vastata kasvavan työttömyyden mukanaan tuomiin haasteisiin. Uudistuksen myötä voimaantullut rahoitusmalli kuitenkin pääsi yllättämään, sillä työllisyysetuksien kuntaosuudet ovat kuluvin vuonna nousseet merkittävästi ja nousu näyttää jatkuvan vuonna 2026. Jatkamme aktiivisia toimia ja uudenlaisten ratkaisuiden kehittämistä sen eteen, että pystyisimme kaupungin työllisyysyksikön, kehittämissyhtiö Witas Oy:n ja Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen kanssa rakentamaan sellaisia polkuja, että työllistyminen olisi nopeaa, kun työpaikkoja on, ja vastaavasti tarjoaisimme osaamista ja työkykyä vahvistavia polkuja silloin, kun työpaikkoja ei ole. Haaste on valtakunnallinen.

Valtionosuusuudistusta kunnat ovat odottaneet koko kuluvin hallituskauden. Juuri talousarvion hyväksymisen alla saimme tietää, että sopua uudistukseen ei ole tällä hallituskaudella nähtävissä, vaan kokonaisuus siirtyy seuraavalle hallitukselle. Viitasaari on joiltakin osin hyötynyt nykyisestä mallista, mutta järjestelmä vaatii kuitenkin kokonaisuudistusta, jotta se vastaa myös kuntien lainsäädännöllä muuttuneisiin tehtäviin. Taloussuunnitelmavuosien valtionosuuksia on tällä hetkellä haasteellista arvioida, mikä sekin osaltaan summentaa tulevia talousnäkyviä. Jatkamme uudistuksen seuraamista ja edunvalvontaa sen suhteen aktiivisesti.

Hyvinvointialueen vuokratuottojen muutos oli palveluverkkopäätösten osalta ennustettavissa, mutta muutos terveysaseman vuokratuotoissa oli ennustamaton. Vuokratuottojen jäädessä odotettua heikommaksi, on toimintatuotoissa tältäkin osin mietittävä korvaavia toimenpiteitä.

Teimme ennakoivaa tasapainotustyötä jo vuonna 2024 ja jatkamme työtä heti vuoden 2026 alusta. On nähtävä vaikeiden aikojen yli. Positiivisia merkkejä on havaittavissa: Wiilon teollisuusalueen infra valmistui vuoden 2025 lopulla ja sijoittumispalveluissa on meneillään useita sijoittumisneuvotteluita. Loimme vuonna 2025 kiinteistökehitysrahaston, jonka myötä tuemme meille sijoittuvia toimijoita. Meillä on loistava ja osaava henkilöstö, joka tekee työtään suurella tarmolla. Meillä on meneillään ja käynnistymässä useita kehittämishankkeita, joiden avulla viemme kaupunkiamme kohti tulevaisuutta. Nettomuuttomme näyttää kuluvin vuonna positiiviselta. Haasteista huolimatta, myös investointi on tärkeää, etenkin sellaisiin investointeihin, jotka tuottavat ja ovat satsauksia tulevaan. Jos investoinnit vielä onnistuvat tuomaan säästöjä käyttötalouteen, ovat ne riskien arvoisia.

Investoimme merkittävästi varhaiskasvatukseen lapsiin uuden varhaiskasvatuksen toimitilan sekä Miekkarinteen päiväkotikeskuksen remontin myötä ja kehitämme kaupunkimme infraa ja liikuntapalveluita. Varamme rahaa myös strategiseen maanostoon, sillä uskomme vahvasti kaupungin elinvoiman kehittymiseen ja uusien yritysten sijoittumiseen Wiilon alueelle.

Kulttuuritapahtumamme ovat vertaansa vailla, kävijämäärät ovat tapahtumissa kasvaneet ja näymme vahvasti myös mediassa. Meillä on uusi, tulevaisuuteen uskova valtuusto, jossa on laajasti asiantuntemusta ja osaamista luotsata kaupunkiamme talousaallokoiden yli. Ja ennen kaikkea, meillä on vahva tase, jonka pohjalta kehitämme myös pientä talouden epävarmuutta.

On tärkeää, että toimintaympäristön muutoksista huolimatta emme itse menetä uskoamme valoisampaan tulevaan. Haasteita tulee ja niiden yli mennään. Ratkaisevaa on asenteemme: jäämmekö vellomaan ongel-

miin, vai mietimmekö rohkeita ratkaisuja. Tämä on oiva ohjenuora myös vuonna 2026 tehtävään kaupunki-strategian päivitykseen.

Suuri kiitos kaikille talousarvion valmisteluun osallistuneille, niin henkilöstölle, kuin päättäjillekin. Työnne on arvokasta. Kaupunki ei ole pelkästään kaupunki organisaationa, vaan sen muodostavat myös yhdistykset, yritykset ja ennen kaikkea kaupunkilaiset. Kiitos myös jokaiselle yhteistyökumppanille ja jokaiselle kaupunkilaiselle.

Viitasaarella 26.11.2025

Helena Vuopionperä-Kovanen

kaupunginjohtaja

2. Talousarvion yleisperustelut

2.1 Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvolliset

2.1.1 Talousarvion rakenne

Suosituksen mukainen talousarvio sisältää seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan sekä investointi- ja rahoitusosan. Käyttötalousoosassa esitetään palvelualueiden toiminnan kuvaukset ja asetetaan niiden sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tuloslaskelmassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, rahoitusmenoihin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin. Investointiosassa esitettävät investointimenot ja -tulot ovat vastuutoimielintä sitovia hankkeittain tai hankeryhmittäin. Rahoitusosassa esitetään yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö.

Sisäisten erien käsittelytapaa on vuoden 2026 talousarviossa muutettu, joten toimintatulot ja -menot eivät ole vertailukelpoisia niissä yhteenvetotaulukoissa, joihin sisältyy sekä ulkoisia että sisäisiä eriä.

- **Sisäinen kaupankäynti** esitetään myyjä- ja ostajaosapuolen toimintatuloissa ja -menoissa yhtä suurina sisäisinä tulo- ja menokirjauksina. Sisäinen kaupankäynti perustuu tuotteistettuihin suoritteisiin, joille on laskettavissa yksikköhinta. Ruoka- ja puhtauspalvelujen sisäinen palvelutuotanto muille toimintayksiköille esitetään myyntituloissa ja muiden palvelujen ostoissa. Tilapalvelujen sisäinen vuokraus-toiminta esitetään vuokratuloissa ja vuokratuloissa.
- **Tukitoimintojen kustannusten laskennallinen kohdistaminen** muille toimintayksiköille esitetään yhtä suurina vyörytystuloina ja -menoina toimintakatteen alapuolella. Toimintatapa perustuu kuntien kirjajpito-ohjeistukseen. Vyörytyksinä käsitellään hallinnon tukipalvelut, palvelualueiden sisäinen hallinto sekä tukitoimintojen sisäiset kohdistukset.

2.1.2 Talousarvion sitovuus

Valtuustoon nähden sitovat erät talousarviossa ovat:

- käyttötalousoosassa palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot
- tuloslaskelmaosassa verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät ja tilinpää-tössiirrot
- investointiosassa hankkeiden ja hankeryhmien kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot
- rahoitusosassa antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Lautakunnat vahvistavat oman tehtäväalueensa käyttösuunnitelmat talousarvion hyväksymisen jälkeen. Lau-takunnat voivat vuoden aikana tehdä käyttösuunnitelmaan muutoksia valtuuston hyväksymien määräraho-jen puitteissa.

2.1.3 Talousarvion seuranta

Talousarvion toteutumista seurataan toimielinten kokouksissa säännönmukaisesti ja raportoidaan kaupunginhallitukselle neljännesvuosikatsauksilla sekä kaupunginhallitukselle ja valtuustolle puolivuositarkastuksella. Katsauksissa seurataan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurantajaksolla ja ennakoita tavoitteiden toteutumista koko talousarviovuoden aikana. Mikäli toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaennusteet ovat ristiriidassa keskenään tai talousarvion kanssa, asia tulee saattaa kaupunginhallituksen käsittelyyn. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla.

2.1.4 Talousarvion tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä johtavat viranhaltijat: kaupunginjohtaja, palvelualueiden johtajat, talous- ja tietohallintojohtaja.

2.2 Taloussuunnitteluprosessi

Taloussuunnitteluprosessi eteni vuonna 2025 seuraavasti:

- Kaupunginhallitus linjasi 20.11.2023 kaupungin talouden tasapainotusohjelman laatimisesta vuonna 2024 ja asetti 15.1.2024 taloustoimikunnan ohjaamaan sen laadintaa. Taloustoimikunta kokoontui kevään 2024 aikana kuuteen valmistelukokoukseen. Tavoitteena oli ohjelman valmistelu siten, että sitä voidaan hyödyntää talousarvion ja -suunnitelman 2025–2027 laadinnassa. Kaupunginhallitus käsitteli talouden tasapainotusohjelman 3.6.2024 ja valtuusto hyväksyi sen 17.6.2024. Tasapainotusohjelmaa toimeenpantiin vuonna 2025 ja se on huomioitu myös vuoden 2026 talousarvion laadinnassa.
- Kaupunginhallitus antoi talousarviokehdykset ja laadintaohjeen kokouksessaan 16.8.2025. Kehystä valmisteltiin vuoden 2024 tilinpäätöksen, vuoden 2025 talousarvion ja puolivuotiskatsauksen sekä vuosia 2025–2028 koskevien talousennusteiden pohjalta.
- Talousarviovalmistelijoille järjestettiin talousarviotyöpajoja elo-syyskuussa 2025.
- Uusi kaupunginvaltuusto käsitteli talousarvioraamia seminaarissaan 25.-26.8.2025.
- Palvelualueet antoivat ensimmäiset talousarvioesityksensä lokakuun alussa. Tarvittavaa esitysten yhteensovittamista tehtiin johtoryhmän kokouksissa syksyn aikana.
- Kaupunginvaltuusto päätti veroprosenteista 27.10.2025. Samassa yhteydessä valtuustolle järjestettiin myös talousarvio-iltakoulu.
- Kaupunginhallitus käsitteli alustavaa talousarvioesitystä sekä hallinto- ja elinvoimapalveluiden talousarviota 10.11 ja 17.11.2025 järjestetyissä kokouksissaan. Kaupunginhallitus palautti talousarvion valmisteluun ja lautakunnat kokoontuivat marraskuun 2025 lopussa.
- Kaupunginvaltuustolle esiteltiin talousarviota 24.11.2025.
- Talousarviota ja siihen liittyvää henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa käsiteltiin yhteistoimintaelimessä 2.12.2025.
- Kaupunginjohtaja antoi lopullisen talousarvioesityksensä 4.12.2025.
- Kaupunginhallitus käsitteli talousarviota 8.12.2025.
- Kaupunginvaltuusto käsittelee talousarvion 15.12.2025.
- Kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion täytäntöönpano-ohjeet 31.1.2026 mennessä.

2.3 Talouden tilanne ja kehitysnäkymät

2.3.1 Kansantalouden tilanne ja kehitysnäkymä

Valtiovarainministeriön 23.9.2025 julkistamassa taloudellisessa katsauksessa esitetään talouden suhdannenäkymät vuosille 2025–2027. Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, mutta merkkejä nopeammas-takin kasvusta on. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Talouden epävarmuus on kuitenkin kotimaassa ohjannut tois-taiseksi lisätuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen. Investoinneissa on odotettavissa nopeampaa kasvua, sillä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi ennus-tejaksolla. Suurelta osin investointeihin liittyi myös viime vuoden talouskasvun tarkentuminen tilastoissa. Odotusten ja ennakkotietojen vastaisesti Suomen talous ei enää supistunutkaan viime vuonna, vaan kasvoi 0,4 prosenttia.

Talouskasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit. Talouskasvun kannalta on suotuisaa, että EU:n aset-tamat vastatoimet ovat jäämässä vähäisiksi ja tehdyt tullisopimukset joka tapauksessa vähentävät epävar-muutta. Kysyntää vientimarkkinoilla tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuu-riin. Vuonna 2025 BKT kasvaa 1,0 prosenttia, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027.

Epävarmuus ja tullit hidastavat maailmantalouden elpymistä. Epävarmuus on hieman vähentynyt alustavien tullisopimusten myötä. Alkuvuoden tiedot maailmantaloudesta ovat myös olleet odotuksia jonkin verran suotuisampia. Tästä huolimatta epävarmuus on edelleen korkealla tasolla. Epävarmuus yhdessä aiempaa sel-västi korkeampien Yhdysvaltojen tullien kanssa jarruttaa reaalityulojen nousun ja investointien aikaan saamaa kasvua. Euroalueen talous on elpymässä, mutta hitaasti. Yhdysvallat kärsii talous- ja kauppapolitiikastaan eniten ja sen talouskasvu hidastuu selvästi.

Suomen vientiä on heikentänyt erityisesti vaisu kysyntä Euroopassa. Viennin kasvun odotetaan nopeutuvan euroalueen talouden elpyessä ja Suomen kustannuskilpailukyvyyn ollessa kunnossa. Viennin kasvua heikentä-vät kuitenkin selvästi Yhdysvaltojen tullit ja euron vahvistuminen. Tuonnin kasvu on nopeutumassa vientiä enemmän, sillä Suomessa kysynnän kasvusta iso osa tulee investoinneista, joissa tuontipanoksilla on merkit-tävä osuus.

Kotitalouksien kulutuksen odotetaan lähtevän kasvuun ostovoiman perässä. Inflaatio on alentunut selvästi ja hintojen nousu on myös pysymässä maltillisena. Inflaatiota on hidastanut ennen muuta energian ja omistus-asumisen hintojen lasku. Kuluttajahintaindeksin mukaan hintojen nousu olisi jo lähes pysähtynyt. Tämä joh-tuu kuitenkin korkojen laskusta. Pohjainflaatio on reilusti yli kahden prosentin ja pitkästä aikaa nopeampaa kuin euroalueella keskimäärin, toki osin kulutusverojen korotusten takia.

Inflaation hidastumisen ja palkkojen korotusten myötä reaaliensiot ovat kääntyneet kasvuun. Kotitalouksien keskimääräisten reaalityulojen kasvua hidastavat tänä vuonna kuitenkin heikko työllisyystilanne, sosiaa-lietuuksien leikkaukset ja kulutusverojen korotukset. Ensi vuonna käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu nopeutuu työllisyystilanteen parantuessa ja ansiotuloverotuksen alentuessa.

Reaalityulojen kasvusta huolimatta kulutus ei ole kasvanut. Heikko työllisyystilanne, epävarmuus ja vaatima-ton luottamus talouteen ovat saaneet kotitalouden säästämään kuluttamisen sijaan ja säästämisaste on noussut. Ennusteen mukaan kulutus kasvaa tulevina vuosina tuloja nopeammin, mikä alentaa säästämisas-tetta vähitellen kohti pitkän aikavälin keskimääräistä tasoa.

Vuonna 2025 investoinnit kasvavat selvästi kahden laskuvuoden jälkeen. Rakentamisessa tilanne on kuiten-kin edelleen heikko. Varsinkin asuntorakentamisessa elpyminen on hidasta, sillä kauppamäärien noususta huolimatta asuntomarkkinat eivät ole vielä toipuneet normaalitasolle. Asuntojen rakennetaan kuitenkin tällä hetkellä selvästi alle pidemmän aikavälin tarpeen ja kuopasta nousu luo tulevina vuosina kasvua.

Energiasiirtymään ja uuden teknologian käyttöönottoon liittyvät investoinnit sen sijaan kasvavat vauhdilla. Investointisuunnitelmia Suomeen on ennätysmäisen paljon ja tänä vuonna suunnitelmista on päästy myös toteutukseen. Investoinneissa on sekä puhdasta energiaa tuottavia että käyttäviä hankkeita. Investointeja lisäävät myös puolustushankinnat, joihin tulee tänä vuonna selvä hyppäys hävittäjien myötä ja taso pysyy korkeana myös tulevina vuosina.

Työllisyydessä ei ole tapahtunut käännettä kasvuun alkuvuoden aikana. Tuotannon kasvun myötä työllisyys-tilanteen odotetaan kuitenkin paranevan ensi vuodesta lähtien. Vuositasolla työllisiä on tänä vuonna hieman viimevuotista vähemmän ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,4 prosenttia työvoimasta. Ensi vuonna työllisten määrä kasvaa ja työttömyys laskee 9,0 prosenttiin. Myös vuonna 2027 työllisyyden kasvu jatkuu ja työllisyysaste (20–64-vuotiaat) nousee 77,3 prosenttiin.

Heikosta työllisyystilanteesta huolimatta työvoiman määrä on kasvanut viime vuosina reippaasti ja alkuvuonna työvoiman määrä on kääntynyt uudelleen kasvuun. Työmarkkinoilla on paljon tilaa työllisyyden kasvulle. Työvoiman määrää lisäävät hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto. Vaisun kysynnän takia työvoiman määrän kasvu on toistaiseksi näkynyt kuitenkin ennen muuta työttömyyden nousuna.

Suomen potentiaalisen eli pitkän aikavälin keskimääräisen tuotannon kasvun arvioidaan olevan keskimäärin prosentin vuosittain vuosina 2025–2029. Potentiaalisen tuotannon hidas kasvu on seurausta ennen muuta tuottavuuden heikosta kasvusta. Ennustejaksolla talous kuitenkin kasvaa potentiaalista tuotantoa nopeammin, koska taantumien myötä Suomen talouden tuotanto on selvästi potentiaalisen tuotannon alapuolella ja talous toipuu taantumasta lähivuosina. Investoinneilla on merkittävä rooli tuotannon kasvussa. Lisäksi puolustusmenojen varsin merkittävä nosto lisää talouden kysyntää.

Julkinen velkasuhde voi vakiintua hetkellisesti mutta ei pysyvästi. Talouden toipuminen antaa odottaa itseään ja verotulot kehittyvät heikosti tänä vuonna. Menojen kasvu maltillistuu hidastuvan inflaation ja sopeutustoimien ansiosta, joskin korkomenot ja puolustusmenot kasvavat edelleen voimakkaasti. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Talouden heikko suhdanne osuu kaikkein kipeimmin valtionhallintoon ja sen alijäämä on 4,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Valtio kantaa myös puolustusmenojen ja velanhoidtomien kasvusta aiheutuvan rasituksen.

Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, syksy 2025. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-420-2>

2.3.2 Kuntatalouden tilanne ja kehitysnäkymä

Syksyn 2025 kuntatalousohjelma on laadittu valtion vuoden 2026 talousarvioesityksen yhteydessä. Kuntatalouden tilan arviointi perustuu Valtiokonttorille raportoituihin kuntien, kuntayhtymien ja kuntakonsernien vuoden 2024 tilinpäätöstiетoihin, jotka julkaistiin toukokuussa 2025.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien taloustilanne heikkeni odotetusti vuonna 2024 edelliseen vuoteen verrattuna. Heikentymistä selittää pääosin se, että vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kertaluonteiset erät vahvistivat merkittävästi taloutta niin kunnissa kuin kuntakonserneissakin. Vuoden 2024 tilanne oli kuitenkin parempi kuin mitä vuoden takaisessa kuntatalousohjelmassa ennakoitiin.

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni lähes miljardilla eurolla noin 3,26 mrd. euroon. Tilikauden tuloksen heikkeneminen oli kuitenkin hieman maltillisempaa johtuen muutamista satunnaisista eristä. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi ensimmäistä kertaa 2020-luvulla negatiiviseksi, mikä näkyi myös lainakan-
nan selvänä kasvuna. Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni yli 800 milj. eurolla noin 5,86 mrd. euroon.

Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot, mutta ei kasvaneita nettoinvestointeja. Negatiivisen vuosikatteen kuntakonsernien määrä (9) pysyi kuitenkin edellisvuoden tapaan vähäisenä. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos heikkeni edellisestä vuodesta 735 milj. eurolla 1,37 mrd. euroon. Sellaisten kuntakonsernien määrä, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, kasvoi yhdellä 21:stä 22:een. Alijäämäiset kuntakonsernit olivat pää-
osin pienten alle 2 000 asukkaan kuntien konserneja.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu lainamäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Lisäystä oli 1,83 mrd. euroa lainamäärän ollessa 40,66 mrd. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni merkittävästi olleen 2,0 mrd. euroa negatiivinen, jolloin investointeja on jouduttu rahoittamaan lainoilla ja kertyneillä rahavaroilla. Aiempien vuosien tavoin suurilla kaupungeilla olivat selvästi suurimmat asukaskohtaiset lainamäärät ja pie-
nillä kunnilla pienimmät.

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 milj. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntataloutta hei-
kentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet. Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätös-
peräisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on yhteensä noin 200 milj. euroa kunta-
taloutta vahvistava vuonna 2026.

Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 mrd. euroa, kuntien verotulomenetysten kor-
vaukset noin 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,55 mrd. euroa. Valtionosuus kasvaa vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 185,5 milj. euroa. Nettomääräisesti tehtävämuutosten vai-
kutukset valtionosuuden tasoon on 69 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2026 valtionosuutta lisäävät indeksiko-
rotus 111,1 milj. euroa ja kustannustenjaon tarkistus 127,5 milj. euroa.

Valtionosuuteen esitetään hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys. Myös sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentumiseen liittyvä väliaikainen vä-
hennys ja hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys pienentävät valti-
onosuutta vuonna 2026.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2026 noin 1,3 mrd. euroa, kuten tänäkin vuonna. Kuntien kotouttamistehtävien lainsäädännöllisiä velvoitteita puretaan ja määrärahaa leikataan 30 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla.

Kuntatalouden näkymät pysyvät heikkoina ensi vuonna. Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, ja

verotulot kehittyvät tänä vuonna heikosti. Pari vuotta jatkunut heikko työmarkkinasuhdanne ei vielä osoita kohenemisen merkkejä. Vuositasolla työllisiä on hieman viimevuotista vähemmän ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,4 prosenttia työvoimasta. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen ennakoidaan kuitenkin kohenevan vuodesta 2026 alkaen.

Heikko suhdannetilanne on välittynyt myös kuntatalouteen vuonna 2025, jonka verotuloennusteita on mädallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Vuosikate supistuu, mutta riittänee kattamaan poistot. Tilikauden tuloksen ennakoidaan olevan niukasti positiivinen, mutta tulosta vahvistaa osin kertaluontoinen satunnainen tuotto, jonka vaikutus ei ulotu tuleviin vuosiin. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,1 miljardiin euroon.

Kuntatalouden näkymät pysyvät heikkoina myös vuonna 2026. Keväällä 2025 saavutettu kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa kuntatalouden kustannuksia selvästi. Vuonna 2025 työvoimakustannukset nousevat sopimuskorotusten vuoksi noin 2,8 prosenttia, vuonna 2026 3,2 prosenttia ja vuonna 2027 nousu kiihtyy 3,9 prosenttiin. Tämä kehitys lisää kustannuspaineita palveluvaltaisella kuntasektorilla, jossa henkilöstömenojen osuus on suuri. Kunta-alan palkankorotukset koostuvat perusratkaisun lisäksi palkkausjärjestelmien kehittämisohjelmasta, mikä nostaa alan palkankorotukset yleistä linjaa suuremmaksi. Kuntien kustannushitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Vaikka verotulojen odotetaan kasvavan reippaasti vuonna 2026 suhdannetilanteen kohentuessa, kuntatalouden tulojen kehitystä hidastavat valtionapuihin kohdennetut vähennykset. Lisäksi sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvottelut uhkaavat heikentää kuntien saamia vuokratuloja. Tulojen ja menojen epätasapaino syvenee, sillä vuosikatteet eivät riitä kattamaan nettoinvestointeja ja toiminnan ja investointien rahavirta painuu painelaskelmassa -1,4 miljardiin euroon vuonna 2026 ja edelleen -1,5 mrd. euroon vuonna 2027. Epätasapaino helpottuu hieman vuonna 2028, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuuteen ja sote-uudistuksen määräaikaiset vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. Toiminnan ja investointien rahavirta jää kuitenkin vuonna 2028 noin 1,2 miljardia ja vuonna 2029 1,0 miljardia negatiiviseksi. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat näkyvät kuntatalouden lainakannan kehityksessä, joka uhkaa kasvaa 26,5 mrd. euroon vuonna 2029.

Vuonna 2026 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 5,2 prosenttia vuodesta 2025. Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 10,7 mrd. euroa, mikä on noin 600 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella veropohjan kehitys sekä hallituksen tekemät päätökset. Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,7 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 102 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kiinteistöveron tuotto on noin 2,38 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 27 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Vuonna 2024 voimaan tulleen kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 33 milj. euroa vuonna 2026. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus olisi 60 prosenttia eli noin 20 milj. euroa.

Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntakokoryhmittäin. Kuntatalouden tarkastelujaksolla vuoteen 2029 saakka on epätasapaino tulojen ja menojen välillä. Tarkastelukauden loppua kohden mentäessä tilanne kääntyy kohti tasapainoa Manner-Suomen tasolla, kun pääministeri Orpon hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuudessa ja sote-uudistuksen määräaikaiset vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat.

Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakokoryhmissä tarkastelujakson alussa, mutta maltillistuu vuoteen 2029 mentäessä. Isoimmat korotuspaineet kohdistuvat painelaskelman perusteella vuosiin 2026 ja 2027 ja koskevat kaikkia kuntakokoryhmiä. Korotuspaine kasvaa lähivuosina erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa, joissa veroprosentit ovat pääsääntöisesti jo nyt valtakunnallista keskitasoa korkeammat. Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä.

Kehyskauden loppua kohden mentäessä kaikkien kuntakokoryhmien toiminnan ja investointien rahavirta painuu negatiiviseksi, noin -163 euroa asukasta kohden koko maan tasolla. Kuntaryhmien välillä on kuitenkin suuria eroja. Heikkenevää toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteluperiodilla selittävät merkittävältä osin nettoinvestointien pysyminen korkealla tasolla erityisesti suurissa kaupungeissa sekä valtionosuuteen tehtävät leikkaukset.

Vuonna 2025 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan seitsemän, mikä on hieman vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa kuitenkin merkittävästi ensi vuodesta alkaen. Näistä suurin osa on alle 2 000 asukkaan kuntia.

Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2026, syksy 2025. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-071-6>

2.3.3 Kunnan talouden tilanne ja kehitysnäkymä

Vuosina 2023 ja 2024 kaupungin tilinpäätöksissä päädyttiin reilusti ylijäämäisiin tuloksiin, joista päätettiin tehdä vapaaehtoisia investointivaroja tulevana vuosina tehtäviin kuntatalouden kannalta merkittäviin investointeihin. Kaupungin taseeseen kertynyt kumulatiivinen ylijäämä ja vapaaehtoiset varaukset muodostavat reilun 30 milj. euron puskurin taloudellisesti vaikeampia vuosia varten. Sote-uudistuksen siirtymäajan jälkeiseen tulevaisuuteen haluttiin valmistautua etupainotteisesti omaehtoisella talouden tasapainottamistyöllä, jonka tavoitteena oli etenkin sopeuttaa toimintamenoja vastaamaan heikkenevää verorahoitusta. Valtuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman 17.6.2024.

Vuoden 2025 talousarviota ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelmaa tehtiin syksyllä 2024 käytettävissä olleiden kehitysnäkymien ja ennusteiden pohjalta, talouden tasapainottamistyö huomioiden. Tiedossa oli lakisääteiset kuntien tehtävämuutokset, valtionosuusrahoituksen muutokset ja toimintaympäristön monet epävarmuustekijät. Talousarviovuoden 2025 tulos saatiin kuitenkin suunniteltua ylijäämäiseksi ja suunnittelu-kaudella talous tasapainoon. Tilikauden aikaisten osavuositulosten ja viimeisimpien tilinpäätösennusteiden perusteella on kuitenkin jouduttu toteamaan, ettei alkuperäinen talousarvio tule toteutumaan, ja vuoden 2025 tulos päättynee noin -0,5 milj. euroa alijäämäiseksi.

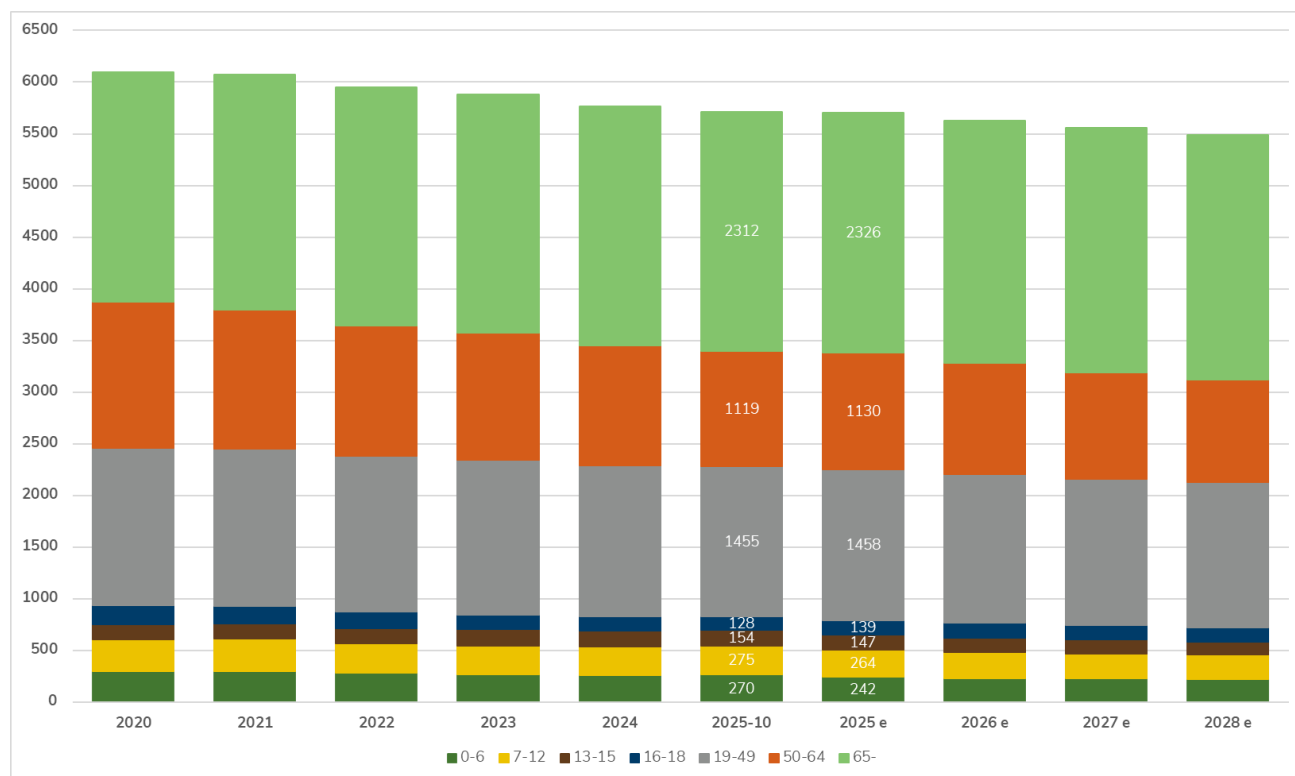
Taloustilanteen nopean synkistymisen taustalta löytyy muutama euromääräisesti merkittävä tekijä. Vuodenvaihteessa toteutettu työllisyysalueuudistus toi kunnille aiempaa suuremman rahoitusvastuun työttömyysetuuksista, joiden kustannukset ovat nousseet huomattavan paljon odotettua korkeammiksi työllisyys-tilanteen heikentyessä. Peruspalvelujen valtionosuuden laskennallinen lisäys työllisyyttä koskeviin tehtävämuutoksiin ei tämänhetkisessä haastavassa työllisyysnäkymässä vastaa tehtävien kustannuksia. Tilikauden kuluessa on jouduttu myös merkittävästi pienentämään terveysaseman vuokratuloarviota. Kustannuspaineita ovat osaltaan lisänneet keväällä 2025 solmitun kunta-alan sopimusratkaisun yleiskorotus ja tasopalkka-uudistuksen toimeenpano.

Vuosien 2026-2028 taloussuunnittelun haasteet tunnistettiin jo kesällä suunnittelukehystä laskettaessa, kun toimintatulojen ja -menojen tiukasta suunnittelukehyksestä huolimatta talousarviovuotta ei saatu tasapainoon. Syksyn edetessä tarkentuneet valtionosuuslaskelmat ja verotuloennusteet ovat lisänneet suunnittelu-kehysten alijäämää entisestään. Kestävä kuntatalous vuosikatteella tarkasteltuna on kaupunkistrategiassa asetettu kestävän ja rohkeasti kehittyvän Viitasaaren päämäärän toteutumisen seurannan mittariksi. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää, että käyttötalous saadaan sopeutettua heikkenevään rahoitus-pohjaan.

2.4 Toimintaympäristö

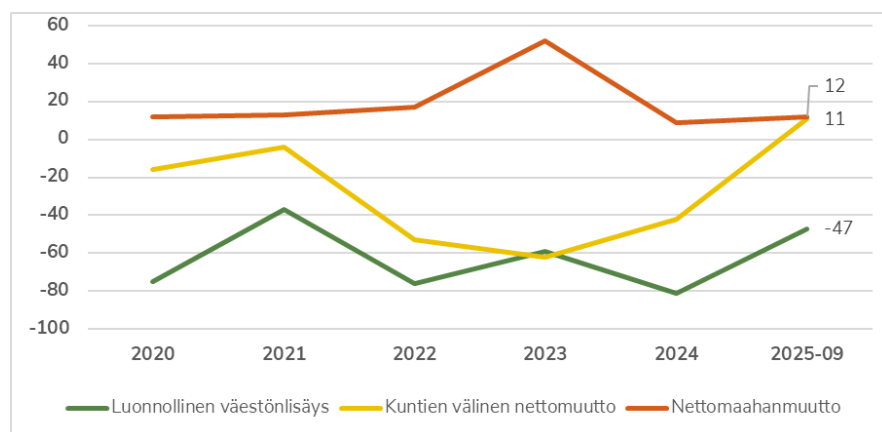
2.4.1 Väestö

Viitasaaren kaupungin asukasmäärä vähenee hiljalleen, viimeisten viiden vuoden keskiarvona muutos on ollut -1,6 % vuodessa. Väestötilastojen valossa suuntaus jatkuu, mutta viimeisimmissä ennakkotilastoissa väestökehitys näyttää hieman syksyllä 2024 julkaistua väestöennustetta myönteisemmältä etenkin nuorimmissa ikäryhmissä. Kaupungin asukasluku oli lokakuun 2025 lopussa 5.713.

Lähde: Tilastokeskus. Väestörakenne 2024, väestön ennakkotilasto lokakuu 2025, väestöennuste 2024.

Asukasmäärän vähenemisen taustalla on negatiivinen luonnollinen väestökasvu, koska kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa. Kuluvaan vuoteen aikana sekä nettomuutto että nettomaahanmuutto ovat kasvattaneet asukaslukua.

Lähde: Tilastokeskus. Väestön ennakkotilasto, väestömuutokset syyskuu 2025.

2.4.2 Työllisyys

Uudistuksen tausta

Vuoden 2025 alussa voimaan tullut työllisyysuudistus siirtää merkittävän vastuun työllisyyspalveluista kunnille. Uudistuksen tavoitteena on parantaa palveluiden vaikuttavuutta, lyhentää työttömyysaikoja ja vahvistaa työmarkkinoiden toimivuutta. Kunnille siirtyvät sekä palveluiden järjestämismäärä että laaja joukko tehtäviä, jotka aiemmin kuuluivat valtiolle.

Kunnat ottavat vastuulleen työnhakijoiden palveluprosessit, työllistymistä tukevat palvelut, osaamisen kehittämisen tukitoimet sekä yritys yhteistyön vahvistamisen. Muutoksen myötä kunnat saavat aiempaa paremmat mahdollisuudet rakentaa paikallisiin tarpeisiin perustuvia ratkaisuja sekä yhdistää työllisyyttä, elinvoimaa, koulutusta ja sosiaalipalveluja yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Rahoitus perustuu valtion rahoitusmalliin, jossa korostuvat tulokellisuus ja työllistymisvaikutukset. Kunnille kannustimia luovat erityisesti työmarkkinatuen kuntaosuuden muutokset sekä tulokellisuusperusteiset korvaukset. Samalla uudistus lisää taloudellista vastuuta: kunnat kantavat jatkossa suuremman riskin pitkäaikaisen työttömyyden kustannuksista, mutta niillä on myös paremmat mahdollisuudet vaikuttaa niihin.

Uudistuksen myötä kunnan rooli alueen elinvoiman kehittäjänä vahvistuu. Työllisyyspalvelut kytkeytyvät tiiviisti yritys- ja koulutusyhteistyöhön, mikä mahdollistaa paremman reagoinnin osajatarpeisiin ja tukee työnhakijoiden sujuvaa siirtymistä työmarkkinoille. Uudistus edellyttää tiivistä yhteistyötä niin kuntien välillä kuin valtion ja eri sidosryhmien kanssa.

Viitasaaren kaupunki on 1.1.2025 alkaen kuulunut Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen. Työllisyysalueen muodostavat Viitasaaren kaupungin lisäksi Saarijärven ja Äänekosken kaupungit sekä Hankasalmen, Laukaan, Kyyjärven, Karstulan, Konneveden, Kivijärven, Kannonkosken, Pihtiputaan ja Kinnulan kunnat. Työllisyysaluetta hallinnoi Äänekosken kaupunki.

Uudistuksen käynnistyminen Viitasaaren kaupungin näkökulmasta

Työllisyysalueen toiminta on vuoden 2025 aikana alkanut vakiintua. Viitasaari on yksi työllisyysalueen toimipisteistä ja kaupungintalolla työskentelevät työllisyysalueen asiantuntijat lähiasiantuntijapalvelun muodossa. Kaupunki tekee monella tasolla yhteistyötä työllisyysalueen kanssa ja kaupungilla on oma edustaja työllisyysalueen työllisyyslautakunnassa. Kaupunginjohtaja kuuluu työllisyysalueen ohjausryhmään ja talous- ja tietohallintojohtaja työllisyysalueen taloustyöryhmään.

Kaupungilla on edelleen oma työllisyysyksikkö, joka keskittyy erityisesti pitkäaikaistyöttömien aktivointiin ja työssäkäynnin tukemiseen sekä osaamisen kehittämiseen. Kaupungin ylläpitämän Tuunaripajan toimintaa kehitettiin vuoden 2025 aikana kierrätyskeskus-toimintaan keskittäväksi. Lisäksi kaupungilla on nuorten työpaja, jonka toiminta keskittyy alle 29-vuotiaisiin nuoriin, joilta puuttuu ammatillinen koulutus, tai joilla on työllistymisvaikeuksia. Toimintamuotoina nuorten työpajalla on käytössään yksilö- ja ryhmävalmennus.

Kaupungin toiminnassa työllisyysuudistus on näkynyt merkittävästi kuntien rahoitusvastuun muutoksen kautta. Kuntien rahoitusvastuu laajeni uudistuksessa työmarkkinatuen, peruspäivärahan sekä ansiopäivärahan perusosan osalta. Vuoden 2024 loppuun saakka kunnat vastasivat osittain vähintään 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden työttömyysetuuskuluista, vuoden 2025 alusta lukien kuntien osavastuu laajeni koskemaan kaikkia työttömyysetuuksia jo sadan työttömyyspäivän jälkeen.

Kuntien vastuu perusosan kuluista kasvaa yksilön työttömyysjaksojen pituuden mukaan. Kuntien rahoitusvastuu alkaa 100 päivän jälkeen: 0-100 päivää 0 %, 101-200 päivää 10 %, 201-300 päivää 20 %, 301-400 päivää 30 %, 401-700 päivää 40 %, yli 700 päivää 50 %.

Työssäoloehdon täyttyminen nollaa laskurin. Työttömyysturvan kuntaosuus muodostuu hyvin suurelta osin

pidemmän aikaa työttömänä olleista. Kuntaosuus ei välttämättä laske saajien määrän vähentyessä, ainakaan samassa suhteessa, jos pitkäaikaistyöttömyydessä ei tapahdu muutoksia. Noin ¾-osa kuntaosuudesta kertyy yli 400 päivää työttömänä olleista.

Etuuksien maksuvastuu kompensoidaan kunnille kiinteänä valtionosuuslisäyksenä. Kompensaatio perustuu poikkileikkaushetkeen, vuosi 2023 ja sitä korotetaan vuosittain indeksillä (mikäli etuuksiin tulee indeksikoroituksia).

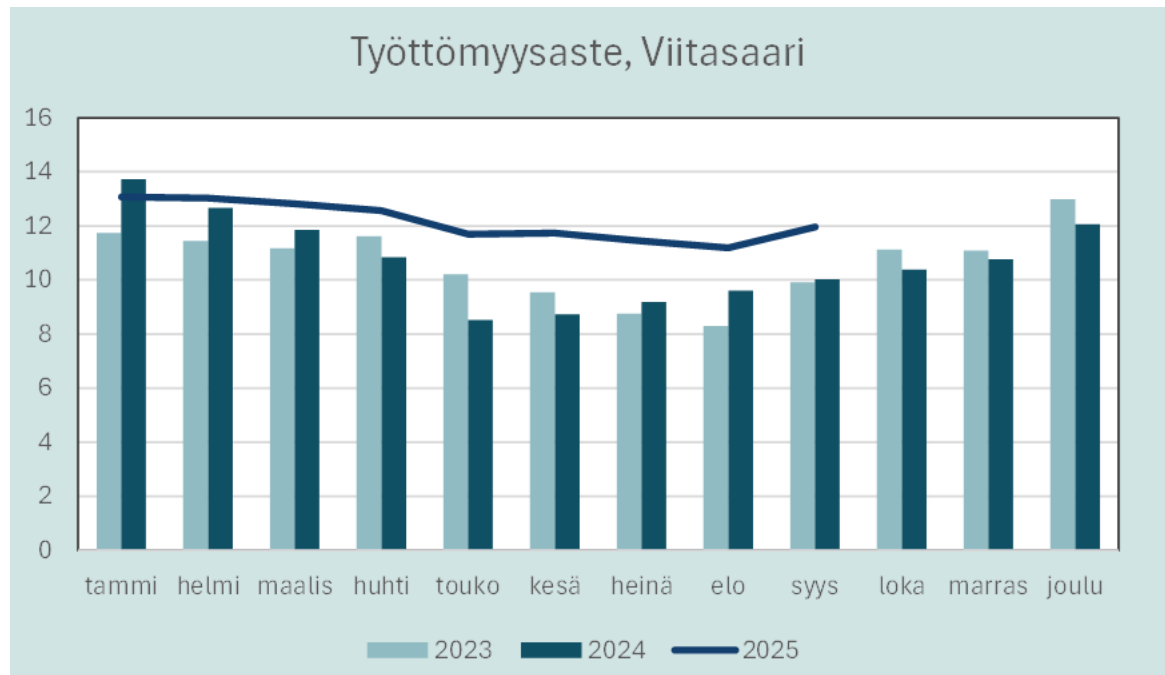
Jatkossa kuntien työttömyysturvamenot määräytyvät työttömänä olleiden työnhakijoiden perusteella. Maksuosuudet reagoivat välittömästi työllisyysmuutoksiin – suuntaan ja toiseen. Kunnat kantavat nyt aiempaa suurempaa suhdanneriskiä. Vuonna 2025 rajusti heikentynyt työllisyystilanne heijastuu myös työttömyysetuuksiin. Työttömyysturvan etuuskuluja kunnat ovat valtakunnallisesti maksamassa jopa 800 miljoonaa euroon saakka. Viitasaaren osalta vuoden 2025 työttömyysetuuksien maksuosuus näyttää nousevan reilusti yli 500 000 euroon ja sama taso näkyy myös vuonna 2026. Tämä on huomioitu tässä talousarviolaskelmassa.

Kunnilla on uudessa mallissa kannustimet edistää yrittäjyyttä ja työllisyyttä kaikin mahdollisin keinoin, sillä vain työttömien siirtyminen ns. kovan rahan työpaikkoihin, opiskelemaan tai eläkkeelle poistaa kunnan rahoitusvastuun. Syyskuusta 2024 alkaen palkkatuki ei enää kerryttänyt työssäoloa, paitsi tiettyjen erityisryhmien, kuten yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien ja alentuneen työkyvyn henkilöiden osalta.

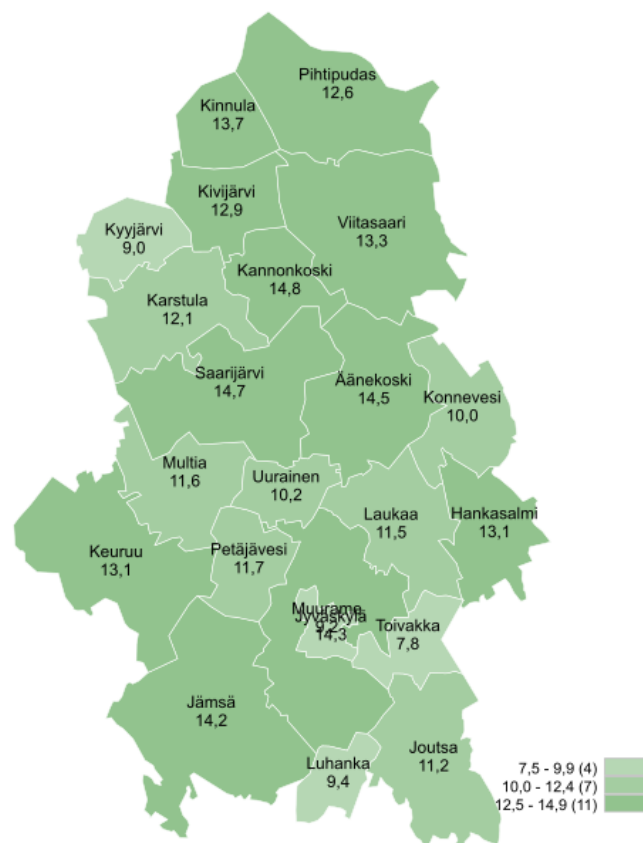
Ongelmallista on sekä kuntatalouden että pitkäaikaistyöttömien hyvinvoinnin ja työllistymisen kannalta se, että kuntien ei taloudellisesti katsottuna kannata panostaa pitkäaikaistyöttömien aktivointiin enää samoilla keinoilla kuin aiemmin. Kunnan rahoitusvastuu ei kevene, vaikka kuinka paljon järjestettäisiin kuntouttavaa työtoimintaa, työharjoittelua tai tuettua työtä kunnassa ja järjestöissä - nämä eivät kuitenkaan kerrytä työssäoloa.

Vuonna 2024 palkkatuki oli pääsääntöisesti enintään 1260 tai erityisperustein 1770 tai 2020 euroa kuukaudessa henkilöä kohden. Kunta maksaa vuoden 2025 alusta alkaen enintään 400 euroa kuussa työttömyyssakkoa yli 700 päivää työttömänä olleista työnhakijoista (50 % 800 euron perusosasta). Palkkatuen maksettu rahamäärä on aina huomattavasti suurempi kuin etuuksista saatava säästö.

Vaikka palkkatuki kerryttäisikin edelleen työssäoloa, ei se silti kannustaisi kuntia käyttämään palkkatukea pelkästään etuuspäivien nollaamiseen, koska kuntien vastuu etuuskuluista palaa uudessa järjestelmässä jo 100 päivän jälkeen. Etuuskuluoptymoinnista saatava taloudellinen hyöty jäisi aina palkkatuen kustannuksia pienemmäksi.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

KEHA-keskus, Työnvälitystilasto / KEHA-keskus, Työnvälitystilasto

Viitasaarella työttömyys on kasvanut verrattuna vuoden takaiseen. Pitkäaikaistyöttömien määrä on edelleen verrattain suuri ja korostuu ikäluokissa 40-44 -vuotiaat.

Vuoden 2025 talousarviossa kunnan työllisyyden edistämiseen varattiin yhteensä noin 560 000 euroa, kun

yhteenlasketaan työllisyysyksikön ja nuorten työpajan kustannukset. Näiden lisäksi kaupunki maksoi työllisyysalueen maksuosuutta 563 000 euroa. Työttömyysetuuksiin varattiin 250 000 euroa, toteuman ollessa muutetun talousarvion myötä kuitenkin 516 000 euroa. Tuunaripajalla työllistettiin 6 henkilöä 85 prosentin työajalla ja tämän lisäksi työpajaohjaaja 100 prosentin työajalla.

Vuodelle 2026 on suunniteltu muutoksia työllisyyspäällikön tehtäväkuvaan (asiointipalvelun tehtävät) sekä Tuunaripaja-toiminnan järjestämiseen uuden toimijan (yhdistys, järjestö) kautta. Tavoitteena on, että Tuunaripajan toiminta ei ole kaupungin järjestämää enää vuoden 2027 aikana. Työllisyysalueen maksosuudet pysyvät vuoden 2025 tasolla ja työttömyysetuuksien maksuosuuksiin on varattu 585 000 euroa.

2.4.3 Elinkeinoelämä

Viitasaaren elinkeinoelämä on vahvistunut viime vuosien aikana määrätietoisella kehittämistyöllä, yritysyhteistyöllä ja alueellisella hanketoiminnalla. Kaupungin ja Kehittämisyhtiö Witas Oy:n yhteinen painopiste on ollut yritysten kasvuedellytysten parantamisessa, työvoiman saatavuuden turvaamisessa sekä matkailun ja elinkeinojen monipuolistamisessa. Viitasaari on noussut Keski-Suomessa merkittäväksi yritystukien kohteeksi ja aktiiviseksi hanketoiminnan keskukseksi.

Yritystoiminta ja rahoitus

Viitasaari on yksi Keski-Suomen menestyneimmistä kunnista yritystukien hyödyntämisessä. Vuosina 2023–2024 Viitasaarelle myönnetty maaseudun yritysrahoitus ja kehittämisavustukset ovat maakunnan kärkeä, Jyväskylän jälkeen toiseksi suurimmat. Tämä osoittaa yrityskentän aktiivisuutta sekä rahoittajien luottamusta alueen elinkeinopotentialiin.

Yritysten kasvumahdollisuuksia tukevat myös laajat kansalliset ja EU-rahoitteiset kehittämishankkeet, joiden hakemisessa ja hallinnoinnissa Witaksen rooli on keskeinen. Kaupunki ja Witas auttavat yrityksiä investointien rahoituksen suunnittelussa ja rahoitusinstrumenttien hyödyntämisessä.

Keskeiset investoinnit ja elinvoimahankkeet

Wiilon teollisuus- ja logistiikka-alue

Wiilo on Viitasaaren merkittävin yksittäinen elinkeino- ja infrakokonaisuus.

- Kokonaisbudjetti 4,46 M€, josta tukea 3,12 M€.
- Tavoitteena moderni, ympäristövastuullinen ja energiaviisas yritysalue, joka houkuttelee teollisuuden, logistiikan ja puhtaan teknologian toimijoita.
 - Alueella on käynnissä yritysten omia investointeja ja neuvottelut uusista toimijoista, kuten raskaan kaluston lataus- ja huoltoasemista sekä energiainvestoinneista, etenevät.

Wiilo nähdään strategisesti Viitasaaren kasvun moottorina ja tulevaisuuden työllisyyden lähteenä.

Vesistömatkailun investointikokonaisuus

Viitasaaren vesistömatkailun kehittämishanke (0,7 M€, josta tukea 0,49 M€) edistää Keitele–Päijänne -reitin vetovoimaa ja paikallista matkailuelinkeinoja.

Keskeisiä toimenpiteitä:

- Luotolansaaren sataman uudistaminen
- Torin vierasvenelaiturin laajennus ja huoltorakennus
- Pihkurin vierasvenesataman kehittäminen
- Vesistöretkikohteiden kunnostus ja reitistöjen elävöittäminen.

Panostuksilla vahvistetaan matkailun ympärivuotisuutta ja alueen palveluverkkoa, luoden mahdollisuuksia uusille yrityksille.

Ketterien kokeilujen elinvoimahautomo

Viitasaari toimii kehittämisalustana innovatiiviselle ketterien kokeilujen mallille, jonka tavoitteena on 100 uutta kokeilua ja elinvoimaa tukevia toimintamalleja.

Tuloksia tähän mennessä:

- 75 toteutettua kokeilua

- 12 uutta palvelua ja 18 uutta toimintamallia
- 7–9 syntynyttä työpaikkaa
- Viitasaaren tunnettuus kasvussa mm. oppilaitosyhteistyön ja digivalmennusten kautta.

Hanke vahvistaa digitaalista liiketoimintaa ja yrittäjyyskulttuuria erityisesti nuorten ja uusien yrittäjryhmien parissa.

Työvoiman saatavuus ja alueellinen yhteistyö

Sydänsuomessa-kuntien yhteiset hankkeet tukevat Viitasaaren yrityksiä työvoima- ja osaajahaasteissa.

Keskeisiä toimenpiteitä tämänhetkisisissä hankkeissa ovat:

- Rekrytointiviestinnän vahvistaminen
- Opiskelijoiden työnhaun ja työnantajien näkyvyyden parantaminen
- Sidosryhmäverkostojen rakentaminen työnantajien tueksi
- Uuden visuaalisen viestintämateriaalin tuottaminen kaupungin ja yritysten käyttöön.

Alueellinen yhteistyö on merkittävä kilpailuetu pienille kunnille. Sydänsuomessa-alueella on käynnissä yhteisiä kehittämishankkeita noin 2,2 miljoonalla eurolla, ja Viitasaari hyötyy tästä kokonaisuudesta yrityspalvelujen vahvistajana.

Omistajanvaihdokset, yrityskaupat ja uusiutuvan energian mahdollisuudet

YrityskauppaKS-hankkeessa on Viitasaarella tavoitettu laaja joukko yrittäjiä, tarjottu omistajanvaihdosneuvontaa ja valmisteltu Sydänsuomen oma omistajanvaihdosmalli. Tavoitteena on turvata yritystoiminnan jatkuvuus ja uudistuminen.

Uusiutuvan energian puolella Viitasaari on mukana seutujen välisessä muutos- ja kasvuohjelmassa, jonka avulla:

- vahvistetaan yritysten valmiuksia osallistua energiainvestointien ketjuihin
- tuetaan paikallistalouden hyötyjen maksimointia
- vahvistetaan alueen tulevaisuususkkoa vihreän siirtymän aikana.

Sydänsuomen yhteinen kehittäminen

Viitasaari on keskeinen toimija Sydänsuomessa-alueella. Alueen seitsemän kunnan yhteisellä aluerahalla (165 000 €/v) toteutetaan hankkeita, jotka parantavat koko alueen kilpailukykyä ja näkyvyyttä.

Painopisteitä ovat mm.:

- elinkeinojen kehittäminen
- osaavan työvoiman saanti
- luontomatkailun kasvu
- nuorten yrittäjyys ja kansainväliset verkostot.

Yhteistyö mahdollistaa suuremmat hankkeet ja paremman rahoituksen saamisen kuin yksin toimien.

Viitasaaren elinkeinoelämä nojaa vahvaan yhteistyöhön, investointikykyyn ja kehittämishankkeisiin, jotka tukevat yritysten kasvua, työpaikkojen syntyä ja kaupungin vetovoiman vahvistumista. Yritystuet, Wiilon teollisuusalueen kehittyminen, vesistömatkailun laadukkaat investoinnit ja laaja hankesalkku muodostavat perustan kaupungin tulevalle elinvoimalle ja talouden kestäväälle kasvulle.

2.5 Kunnan organisaatio, hallinto ja henkilöstö

2.5.1 Organisaatio

2.5.2 Hallinto

Vuonna 2025 Suomessa järjestettiin kunta- ja aluevaalit. Kuntavaalien yhteydessä myös kaupungin hallintoon tuli merkittävästi muutoksia uuden kaupunginvaltuuston, uuden kaupunginhallituksen sekä uusien, nimettyjen lautakuntien muodossa.

Viitasaaren kaupunginvaltuustossa on 27 valtuutettua. Keskustalla on valtuustossa 10 paikkaa, SDP:llä 8 paikkaa, Kokoomuksella 3 paikkaa, Vasemmistoliitolla 2 paikkaa ja Perussuomalaisilla 2 paikkaa. Kristillisdemokraateilla on valtuustossa yksi paikka, samoin Jyrki Koskelalla. Valtuutetuista naisia on 13 ja miehiä 14. Viitasaarelta valittiin myös kaksi aluevaltuutettua.

Kaupunginvaltuuston jäsenistä uusia on 14.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimii Hilma Vepsäläinen, kaupunginhallituksen puheenjohtajana Pirjo Grönholm-Paananen.

2.5.3 Henkilöstö

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) velvoittaa kuntatyönantajat laatimaan koko henkilöstöä koskevan henkilöstö- ja koulutussuunnitelman vuosittain. Viitasaaren kaupungin henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laaditaan vuosittain samaan aikaan talousarvion ja -suunnitelman kanssa.

Talousarviovalmistelun yhteydessä otettiin käyttöön Opiferus-järjestelmän henkilöstösuunnittelun työkalu henkilöstöresurssien ja -kustannusten laskentaa varten. Talousarvioon suunniteltu henkilöstöresurssi (työpanos henkilötyövuosina) ja henkilöstökulut esitetään seuraavissa taulukoissa. Muut henkilöstötiedot ja tunnusluvut esitetään erillisessä henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa.

Viitasaaren kaupungin henkilöstömäärä 31.10.2025 oli 302 henkilöä, edellisvuonna vastaava luku oli 284. Vuoden 2026 talousarvioon suunniteltu henkilöstömäärä on 296 henkilöä, joiden työpanos on 258,4 henkilötyövuotta.

Talousarvion 2026 henkilöstökulut ovat suunnittelukehyksessä asetetun tavoitteen mukaisella tavalla -3,6 % eli -0,543 milj. euroa kuluva vuoden 2025 talousarviota pienemmät. Henkilöstökulujen laskennassa on huomioitu vuoden 2025 aikana toteutettujen kunta-alan sopimuskorotusten ja tasopalkkauudistuksen vaikutus sekä vuoden 2026 aikana toteutettavaksi tulevat sopimuskorotukset. Henkilöstökuluihin sisältyy myös kaupungin osuus Kevan tasausmaksusta, jolla katetaan niitä pitkän aikavälin eläkemenoja, joihin palkkaperusteen eläkemaksu ei riitä.

Henkilöstöressurit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinvoimapalvelut					
Elinvoima vastuualue			2,417	2,417	2,417
Työllisyyden hoito vastuualue			4,81	1	1
Elinympäristön ja asumisen palvelualue					
ELAS palvelualueen hallinto			1,717	1,717	1,717
Kuntatekniikka/infra/ yhdyskuntatekniikka			11,625	11,625	11,625
Maankäyttö			3	2	2
Ruoka- ja puhtauspalvelut			27,225	27,225	27,225
Tilapalvelu			17,717	17,717	17,717
Hallintopalvelujen palvelualue					
Henkilöstöhallinto			0,5	0,5	0,5
Päätöksenteon tuki			3,2	3,2	3,2
Taloushallinto			0,7	0,7	0,7
Tietohallinto			0,7	0,7	0,7
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Esi- ja perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta			69,145	69,145	69,145
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			1,85	1,85	1,85
SIHY palvelualueen hallinto			2,7	2,7	2,7
Vapaa-aikapalvelut			12,613	12,613	12,613
Varhaiskasvatus			50,507	50,507	50,507
Viitasaaren alueen musiikkiopisto			9,403	9,403	9,403
Viitasaaren lukio			9,785	9,785	9,785
Yleishallinnon toimielimet					
Kaupunginhallitus			1	1	1
Ympäristöpalvelujen palvelualue					
Eläinlääkintä			7,2	7,2	7,2
Eläinsuojelu			2	2	2
Hallintopalvelut Vts Ympäristötoimi			2,4	2,4	2,4
Rakennusvalvonta			3,6	3,6	3,6
Ympäristönsuojelu			4	4	4
Ympäristöterveysvalvonta			6	6	6
Yhteensä			255,814	251,004	251,004

Henkilöstökulut	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
VIITASAAREN KAUPUNKI	-14 484 415	-15 195 813	-14 652 397	-3,6 %	543 416
YLEISHALLINNON TOIMIELIMET	-568 875	-254 502	-243 549	-4,3 %	10 953
Keskusvaalilautakunta	0	-18 426	-1 019	-94,5 %	17 408
Kaupunginvaltuusto	-38 198	-32 508	-32 603	0,3 %	-95
Tarkastuslautakunta	-6 972	-6 612	-6 620	0,1 %	-8
Kaupunginhallitus	-477 668	-183 551	-189 878	3,4 %	-6 327
Kaupunginhallituksen toimikunnat	-8 915	-13 404	-13 429	0,2 %	-25
HALLINTOPALVELUJEN PALVELUALUE	-601 133	-699 844	-714 809	2,1 %	-14 965
Päätöksenteon tuki	-121 843	-165 509	-190 156	14,9 %	-24 648
Henkilöstöhallinto	-429 865	-420 750	-411 031	-2,3 %	9 719
Taloushallinto	0	-54 149	-56 577	4,5 %	-2 428
Tietohallinto	0	-59 436	-57 045	-4,0 %	2 391
ELINVOIMAPALVELUJEN PALVELUALUE	-707 305	-433 884	-350 508	-19,2 %	83 376
Elinvoima	-1 133	-155 514	-163 361	5,0 %	-7 847
Työllisyyden hoito	-706 172	-278 370	-187 147	-32,8 %	91 223
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN PALVELU- ALUE	-7 996 453	-8 756 166	-8 480 365	-3,1 %	275 801
SIHY palvelualueen hallinto	-156 428	-189 976	-189 762	-0,1 %	213
Varhaiskasvatus	-2 290 507	-2 379 755	-2 226 123	-6,5 %	153 632
Esi- ja perusopetus	-3 968 662	-4 285 211	-4 312 805	0,6 %	-27 594
Viitasaaren lukio	-632 596	-753 335	-695 115	-7,7 %	58 219
Viitasaaren alueen musiikkiopisto	-367 815	-434 004	-406 741	-6,3 %	27 262
Vapaa-aikapalvelut	-524 579	-629 991	-554 363	-12,0 %	75 628
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	-55 868	-83 896	-95 456	13,8 %	-11 560
ELINYMPÄRISTÖN JA ASUMISEN PALVELU- ALUE	-2 471 456	-2 882 402	-2 770 063	-3,9 %	112 339
ELAS palvelualueen hallinto	-143 396	-152 193	-138 096	-9,3 %	14 097
Kuntatekniikka / Infra / Yhdyskuntatekniikka	-422 009	-619 028	-541 003	-12,6 %	78 024
Tilapalvelut	-833 296	-821 338	-857 194	4,4 %	-35 856
Ruoka- ja puhtauspalvelut	-901 531	-1 100 770	-1 068 880	-2,9 %	31 890
Maankäyttö	-171 223	-189 075	-164 890	-12,8 %	24 185
YMPÄRISTÖPALVELUJEN PALVELUALUE	-1 971 578	-2 090 302	-2 093 103	0,1 %	-2 801
Ympäristöpalvelujen hallinto	-104 952	-73 603	-130 155	76,8 %	-56 552
Rakennusvalvonta	-266 683	-280 044	-263 997	-5,7 %	16 047
Ympäristönsuojelu	-145 244	-248 954	-307 132	23,4 %	-58 179
Ympäristöterveysvalvonta	-380 973	-424 672	-471 805	11,1 %	-47 133
Eläinlääkintä	-880 962	-881 077	-727 642	-17,4 %	153 435
Eläinsuojelu	-192 764	-181 951	-192 371	5,7 %	-10 420
Kuntien yhteishankkeet	-167 615	-78 714	0	-100,0 %	78 714

2.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Viitasaaren kaupunkikonserni koostuu kaupungin omasta palvelutuotannosta, tytäryhteisöistä ja muista yhteisöistä. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Kuntalaki korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja talousarviossa tulee ottaa myös huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Viitasaaren kaupunkikonserniin kuuluu viisi tytäryhteisöä. Lisäksi Viitasaaren kaupunki on jäsenenä kahdessa kuntayhtymässä.

Kaupungin konserniohjauksen periaatteet on määritelty omistajapolitiikassa, konserniohjeessa sekä hallintosäännössä. Tytäryhtiöille asetetaan vuosittain toiminnalliset tavoitteet.

Konserniyhtiöiden tehtävä on soveltuvin osin seurata ja noudattaa kaupungin hyväksymää kaupunkistrategiaa. Sen lisäksi tytäryhteisöille kaupunki asettaa erikseen nimettävät kaupunkistrategian toteutumista varmistavat tavoitteet, joita seurataan. Perustavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille ja yrityksille paremmat palvelut yhdessä konserniyhtiöiden kanssa. Konserniyhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteuttamista ja tuotava kaupungille lisäarvoa toiminnallaan, edistämällä kaupungin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Kaupungin konsernijohto seuraa konsernitavoitteiden toteutumista sekä yhtiöiden omien strategioiden toteutumista vuosittain konsernipalavereissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen vuonna 2022 ja kaupungin omistajapolitiikan vuonna 2025. Viitasaaren omistajapolitiisissa linjauksissa määritellään periaatteet sille, millaisissa tehtävissä ja hankkeissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana, miksi kaupunki toimii omistajana ja millaisia omistukselle asetettavia tuotto- ja muita kehitystavoitteita asetetaan.

Kaupungin konserniohjeella luodaan raamit Viitasaari-konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Kaupunginhallitus on lisäksi hyväksynyt 30.6.2014 § 186 Hyvän hallinto ja johtamistapa -ohjeet (Corporate Governance), jota kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan. Konserniohje ja Corporate Governance -ohje ovat omistajan työkaluja omistustensa ohjaamiseen. Ohjeiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti. Ohjeiden tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla.

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Valtuusto määrittelee kaupunkikonsernin strategiat, tavoitteet ja omistajapolitiittiset keskeiset linjaukset. Kaupunginhallitus johtaa kuntakonsernia, vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä ja seuraa sekä ohjaa tytäryhteisöjä ja omistajapolitiikkaa. Kaupunginjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvonnasta. Kaupunginjohtajan johtamistyö tapahtuu linjaorganisaatiossa palvelualuejohtajien kanssa yhteistyössä.

Kaupungin konsernirakenteeseen valmistellaan vuonna 2026 sotekiinteistöihin liittyen muutoksia, jotka tulevat lainsäädännöstä. Vuoden 2026 osalta sote-kiinteistöihin sovelletaan hyvinvointialueen kanssa sovittua optiovuosien käyttöä, lukuun ottamatta Palvelutalo Lehtolaa, jonka toiminta päättyy vuoden 2025 loppuun. Sotevoima-panolaissa todetaan, että siirtymäkauden jälkeen kunnalla on mahdollisuus vuokrata omistamia tiloja edelleen hyvinvointialueelle, mikä edellyttää kiinteistöjen yhtiöittämistä kuntalain 126 §:n mukaisesti. Yhtiöittämisvelvoite perustuu kilpailuneutraaliteettivaatimukseen eli kunnan tulee toimia markkinoilla samalla tavoin kuin yksityinen toimija. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen yhteydessä valmistellaan kaupungin kiinteistöhallinnan rakenteellista päivitystä, joka voi myös tuoda muutoksia nykyiseen konsernirakenteeseen. Rakenne tulee päätöksentekoon vuoden 2026 aikana. Konsernirakenteen muutoksien osalta on huomioitava myös alaskirjausten mahdollisuudet ja niiden vaikutus emon talouteen.

Kaupungilla ei ole suunnitelmissa hankkia määräämisvaltaa konsernin ulkopuolisissa yhtiöissä tulevan talousarviovuoden aikana eikä ole tiedossa, että nykyisiin osakkuusyhteisöihin liittyisi merkittäviä muutoksia. Huomioitavaa kuitenkin on, että Wiilo-hankkeen eteneminen kiinteistöinvestointivaiheisiin voi tulla osittain päätöksentekoon myös Wiitaseudun Yrityspalvelut Oy:n kautta, mikä mahdollisesti voi edellyttää keskustelua annettavista takauksista. Mahdollisesti realisoituvia takausvastuita ei talousarviovuoden aikana ole näköpiirissä, ainakaan marraskuun 2025 tilanteen perusteella. Vuokra-asuntotilannetta ja nykystandardien mukaisen asuntotarpeen tarjoamisesta käydään keskustelua emon ja tytäryhtiön välillä, mikä voi myös tuoda mukanaan kaupunginhallituksen erikseen päättämiä takausvastuita, mikäli asuntotuotannon kehittämistä päätetään edistää ja se on taloudellisesta näkökulmasta järkevää. Tärkeää on kuitenkin huolehtia konserniyhtiöiden realistisesta taloudellisesta kantokyvystä.

Leasing-vastuiden osalta ei ole nähtävillä muutoksia nykytilanteeseen. Kaupungilla ei ole kiinteistöleasing-mallilla toimivia tilaratkaisuja.

Tytäryhteisöjen toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja epävarmuustekijät liittyvät yleiseen taloustilanteeseen, joka voi aiheuttaa kasvaneita korkokuluja.

Kaupunkikonsernin keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2026

- **Konsernijärjestelyt ja konsernirakenteen muutokset**
Sote-voimaannapolaissa todetaan, että siirtymäkauden jälkeen kunnalla on mahdollisuus vuokrata omistamia tiloja edelleen hyvinvointialueelle, mikä edellyttää kiinteistöjen yhtiöittämistä kuntalain 126 §:n mukaisesti. Yhtiöittämisvelvoite perustuu kilpailuneutraaliteettivaatimukseen eli kunnan tulee toimia markkinoilla samalla tavoin kuin yksityinen toimija. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen yhteydessä valmistellaan kaupungin kiinteistöhallinnan rakenteellista päivitystä, joka voi myös tuoda muutoksia nykyiseen konsernirakenteeseen. Rakenne tulee päätöksentekoon vuoden 2026 aikana. Rakenteesta oli aikomus päättää jo vuonna 2025, mutta sote-kiinteistöjen osalta hyödynnettiin nykyisissä hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokrasopimuksessa ollutta optiovuoden käytön mahdollisuutta. **Mittari:** Suunnitelma valmis toteutettavaksi 30.6.2026 alkaen.
- **Lisätä yritysten investointihalukkuutta ja edistää uusien yritysten sijoittumista Viitasaarelle**
Mittari: Uusien yritysten (vähintään 2 kpl) sijoittuminen Wiilon yrityspuiston alueelle.
- **IT-ympäristöjen yhteensovittaminen**
Huolehditaan konserniyhtiöiden muun laitekannan (puhelimet, liittymät, tulostimet, muut laitteet) siirtämisestä saman toimijan alle. Helpottaa jatkossa kustannusseurantaa, tietoturvaa ja laiteympäristöjen hallintaa.

Taloudelliset tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Konsernin tilikauden tulos 1000 €	1 396	yli 0	yli 0
Konsernituloslaskelmassa vuosikate / poistot %	135,58	yli 100	yli 100
Konsernin omavaraisuusaste %	70,62	yli 70	yli 70
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus %	57,27	alle 40	alle 40
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	4,26	yli 2	yli 2
Konsernitaseessa ylijäämää 1000 €	26 706	25 174	26 706

Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet vuodelle 2026:

Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit) tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan ja kuntayhtymän voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä ja vuokratonteilla olevia rakennuksia, ostaa, myydä ja vuokrata alueita, rakennuksia, huoneistoja ja osakkeita, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä harjoittaa kiinteistöjen ja vuokratonteilla olevien rakennusten isännöinti- ja huoltotoimintaa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Vuokrausasteen oltava vähintään 90 prosenttia. **Mittari:** vuokrausaste
- Yhtiön talouden tasapainon varmistaminen kiristyneessä toimintaympäristössä. **Mittari:** talouden seuranta osavuositarkastusten kautta ja yhtiön laatima selvitys taloutta tervehdyttävistä toimenpiteistä.
- Energiakustannusten hillintä ja energiatehokkuuden parantaminen kaupungin ilmastosuunnitelman linjausten mukaisesti. **Mittari:** vähintään kaksi kohdetta siirtyy energiatehokkaampaan ratkaisuun (valaistus, älyohjaus, jne. ilmastosuunnitelmassa kuvatut toimet).

Taloudelliset tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kannattavuus: käyttökateprosentti	14,6 %	yli 10	yli 10
Kannattavuus: hoitokateprosentti			60 %
Kannattavuus: taloudellinen käyttöaste			90 %
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	23,5 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	0,3	yli 1	yli 1

Wiitaseudun Yrityspalvelu Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on harjoittaa yritysten kehittämistoimintaa, kehittää ja välittää tuoteideoita, tuotantomenetelmiä, markkinointiyhteyksiä, liikkeenjohdollista tai muita taitoja, sijoittaa riskipääomaa ja antaa takauksia toimiville ja perustettaville yrityksille sekä harjoittaa näihin aloihin liittyvää toimintaa myös projektitoiminnan avulla. Yhtiö voi myös rakentaa niille teollisuus- ja palvelutiloja yrittäjien käyttöön luovutettavaksi vuokraoikeuden tai myynnin kautta sekä omistaa kiinteistöyhtiöiden osakkeita. Yhtiö voi omistaa ja hallita arvopapereita.

Toiminnalliset tavoitteet

- Edistää yritystoiminnan sijoittumista ja kasvua modernien, tarpeisiin vastaavien tilojen kautta. **Mittari:** Vuosittain 2–3 kehittämis- tai perusparannushanketta etenee suunnittelusta toteutukseen.
- Varmistaa Wiilon yrityspuiston yritystonttien ja toimitilojen eteneminen rakennusvalmiuteen. **Mittari:** vähintään 3 uutta yritysinvestointia alueelle 2025–2027.
- Kasvattaa yritystilojen käyttöastetta ja parantaa niiden kilpailukykyä. **Mittari:** Käyttöaste vähintään 90 %; tilojen modernisointia tehdään vuosittaisen talousarvion mukaisesti.
- Energiakustannusten hillintä ja energiatehokkuuden parantaminen kaupungin ilmastosuunnitelman linjausten mukaisesti. **Mittari:** vähintään kaksi kohdetta siirtyy energiatehokkaampaan ratkaisuun (valaistus, älyohjaus, jne. ilmastosuunnitelmassa kuvatut toimet).

Taloudelliset tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kannattavuus: käyttökateprosentti	44,9 %	yli 10	yli 10
Kannattavuus: hoitokateprosentti	54,2 %		60 %
Kannattavuus: taloudellinen käyttöaste	91,3 %		90 %
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	66,8 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	0,7	yli 1	yli 1
Investoinnit: 2026			3 M€

Witas Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön toiminnan tarkoituksena on Viitasaaren elinkeinoelämän edistäminen ja kehittäminen ja sen tuotanto- ja toimialarakenteen monipuolistaminen. Tarkoituksena on toteuttamiseksi yhtiö voi toimia yhteistyössä myös Viitasaaren ulkopuolella toimivien yritysten ja yhteisöjen kanssa. Yhtiön toimialana on harjoittaa yritysten kehittämistoimintaa, kehittää ja välittää tuoteideoita, tuotantomenetelmiä, markkinointiyhteyksiä, liikkeenjohdollisia tai muita taitoja, sijoittaa riskipääomaa ja antaa takauksia toimiville ja perustettaville yrityksille sekä harjoittaa näihin aloihin liittyvä toimintaa myös projektitoiminnan avulla. Yhtiö voi omistaa ja hallita arvopapereita.

Toiminnalliset tavoitteet

- Palveluiden saatavuuden ja tunnettavuuden parantaminen. **Mittari:** Digitaalisten mediakanavien kävijämäärien kasvu 20 prosenttia edellisvuodesta. Yrityksille suunnattujen tapahtumien määrä yli 20 kappaletta vuodessa.
- Vahvistaa yritysten kasvua, kehittämistä ja investointipolkuja Viitasaarella. **Mittari:** Vähintään 60 eri ideaa ja yritystä ja 150 neuvontatapaamista vuodessa. Viitasaaren yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden euromäärä on yli Keski-Suomen kuntien keskiarvon.
- Tukea Wiilon yrityspuiston toteutusta ja kaupallista onnistumista. **Mittari:** Witas osallistuu kaikkiin yrityskontakteihin Wiilo-alueen sijoittumisneuvotteluissa; vuosittain vähintään 10 yrityskontaktia alueeseen liittyen.
- Sydänsuomessa-alueyhteistyön roolin vahvistaminen aktiivisena toimijana alueen tunnettavuuden vahvistamiseksi. **Mittari:** Digitaalisten mediakanavien kävijämäärien mittaamisen käynnistäminen, tavoitteena 1000 kävijää. Sydänsuomessa-alueella aloitettujen kehittämishankkeiden euromäärä säilyy kolmen edellisvuoden tasolla.

Taloudelliset tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kannattavuus: tilikauden tulos	+2.321 €	yli 0	yli 0
Kannattavuus: yhtiön liikevaihto on vähintään kaksinkertainen kaupungin rahoitukseen nähden	246 %		200 %
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	63,4 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	2,7	yli 1	yli 1

Keskitien Kauppakiinteistö Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on omistaa ja hallita Viitasaaren kaupungin Haapaniemen kylässä kortteliin n:o 67 ja rakennuspaikalle n:o 2 rakennettavaa liiketaloa sekä kauppakirjalla 13.3.1986 Harhala Rn:o 5:49 nimisestä tilasta ostettua noin 700 m² suuruista määräalaa ja kahden 16.7.1985 tehdyn vuokrasopimuksen siirron mukaista tonttia samassa korttelissa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Yhtiön hallituskokoonpanon ja toimitusjohtajan valinnat / mahdollinen synergia muiden pienten yhtiöiden kanssa. **Mittari:** yhteisen hallituksen luominen tai muut pienten yhtiöiden yhteensovittamiseen liittyvät toimet.
- Energiakustannusten hillintä ja energiatehokkuuden parantaminen kaupungin ilmastosuunnitelman linjausten mukaisesti. **Mittari:** vähintään kaksi kohdetta siirtyy energiatehokkaampaan ratkaisuun (valaistus, älyohjaus, jne. ilmastosuunnitelmassa kuvatut

toimet).

Taloudelliset tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kannattavuus: käyttökateprosentti	44,9 %	yli 10	yli 10
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	66,8 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	0,7	yli 1	yli 1

Viitasaaren Koulutuskiinteistö Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on omistaa ja hallita Viitasaaren kaupungin omistamasta Viitapelto Rn:o 1:439 nimisestä tilasta erotetulla rakennuskaavan tontin mukaisella määräalalla (1,57 ha) olevaa koulutus- ja opetustarkoitukseen rakennettua rakennusta.

Toiminnalliset tavoitteet

- Yhtiön sijainnin ja tulevaisuuden selvittäminen osana konsernirakenneselvitystä. **Mittari:** huomioitu hyväksytyssä konsernirakenneselvityksessä.
- Yhtiön hallituskokoonpanon / mahdollinen synergia muiden pienten yhtiöiden kanssa. **Mittari:** yhteisen hallituksen luominen tai muut pienten yhtiöiden yhteensovittamiseen liittyvät toimet.
- Energiakustannusten hillintä ja energiatehokkuuden parantaminen kaupungin ilmastosuunnitelman linjausten mukaisesti. **Mittari:** vähintään kaksi kohdetta siirtyy energiatehokkaampaan ratkaisuun (valaistus, älyohjaus, jne. ilmastosuunnitelmassa kuvatut toimet).

Taloudelliset tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kannattavuus: käyttökateprosentti	11,6 %	yli 10	yli 10
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	95,6 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	22,5	yli 1	yli 1

Kaupungin organisaatiokuvassa konserniyhtiöt sijoittuvat elinvoimapaalveluihin, tosin niitä ohjaa jokaista oma hallitus ja oma toimitusjohtaja.

2.7 Kuntastrategia

Kuntalain (410/2015) 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Viitasaaren kaupunkistrategia on laadittu vuosille 2022–2026 ja se on hyväksytty 12.9.2022. Kaupunkistrategia tullaan päivittämään vuoden 2026 aikana siten, että sen pohjalta on rakennettavissa tavoitteet vuoden 2027 talousarvioon.

VIITASAARI Pikkasen parempi periferia

VISIO 2035

Vahvasti viitasaarelainen

Toiminta-ajatus:
Edistämme asukkaidemme hyvinvointia, sivistystä ja alueemme elinvoimaa laajassa yhteistyössä.

Arvomme:
Vastuullisesti, rohkeasti ja avoimesti.

Vuonna 2035 Viitasaari on 10 000 asukkaan ja kausiasukkaan elinvoimainen, luonnon voimavaroja kestävästi hyödyntävä, kasvava seutukeskus.

Päämäärät

1. Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.
2. Viihtyisää asumista keskustasta kyliin.
3. Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen.
4. Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari.

Strategiaa toteutetaan vuosittain osana talousarviota sekä muilla strategisilla ohjelmilla tai suunnitelmilla. Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetetaan toimielintasolla strategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan säännöllisesti vuosittain.

Strategian toimeenpano-ohjelmat on laadittu strategiakaudelle vuoteen 2026. Toimeenpano-ohjelma on johdettu strategiassa määritellyistä päämääristä ja keinoista. Siinä on määriteltä toimenpiteet, aikataulut ja vastuut sekä seurannan mittarit. Toimeenpano-ohjelmia on päivitetty rullaavasti talousarviovalmistelun yhteydessä.

2.8 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit

Sisäisen valvonnan merkitys korostuu kaupungin toiminnan tullessa monimuotoisemmaksi. Perusteista päädettyä valtuusto ohjaa sitovasti kaupunginhallitusta sen huolehtiessa kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kuntalain mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Perusteluissa voidaan myös todeta, että sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on voimassa, mitä kaupungin hallintosäännössä on määrätty tai muutoin ohjeistettu. Kuntalain mukaan valtuuston tulee hyväksyä hallintosääntö, jossa on tarpeelliset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskienhallinnasta pitää tehdä selonteko tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomukseen.

Vastaavasti kuntalain 123.1 § 4 kohta mukaan on tilintarkastajan tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Jotta tilintarkastaja pystyy todentamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan toimeenpanoa ja tulokellisuutta täytyy kaupunginhallituksen ja lautakuntien raportoida toimenpiteet. Viitasaaren kaupungin toiminnassa noudatetaan kaupunginhallituksen hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita. Ohjeet vaativat päivittämistä vuoden 2026 aikana.

Riskienhallinta on osa kaupunkikonsernin aktiivista tilanteen seurantaa, johtamista ja toiminnan ohjaamista. Tavoitteena on strategisten tavoitteiden toteutumisen varmistaminen ja toiminnan jatkuvuus kaikissa olosuhteissa. Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallituksen on huolehdittava kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä. Viitasaaren kaupunkistrategia ei sisällä erillistä riskikartoitusta tai -analyysiä. Talousarvio ja -suunnitelma on hallintosäännön ohella keskeisin asiakirja, jolla valtuusto ohjaa riskienhallinnassa kunnallisia toimielimiä ja viranhaltijoita.

Riskejä tulevien vuosien toimintaympäristössä

Valtionosuusleikkaukset ja epävarmat rahoituspäätökset

Valtion kuntatalouteen kohdistamat säästötoimet jatkuvat, ja valtionosuusjärjestelmä elää murroskautta. Tämä lisää epävarmuutta sekä vuosien 2026–2027 tuloennusteisiin että investointikykyyn. Lisäksi työllisyysasteiden kunnien rahoitusosuudet voivat vielä kasvaa.

Kustannusten nousu (energia, rakentaminen, palvelutuotanto)

Korkea kustannustaso hidastaa investointeja ja kasvattaa palvelujen tuottamiskuluja erityisesti:

- kiinteistöjen ylläpidossa
- kuljetuksissa
- rakennus- ja sote-palveluissa

Korkotason vaikutukset

Kuntien lainakannat ovat merkittäviä, ja korkojen vain osittainen lasku lisää pitkään jatkunutta rahoituspainetta. Erityisen haavoittuvia ovat paljon investoineet kunnat. Viitasaaren lainakanta €/asukas on kuitenkin erittäin maltillinen.

Väestökehityksen riskit

Monissa kunnissa, erityisesti maaseutupaikkakunnilla, väestö ikääntyy nopeasti. Myös Viitasaarella väestöstä neljäsosa on yli 65-vuotiaita.

Tämä voi aiheuttaa:

- palvelutarpeiden kasvua

- verotulojen laskua
- työvoimapulaa

Viitasaarella on kuitenkin nähtävissä positiivista kehitystä 0-6 -vuotiaiden ikäryhmässä. Myös muuttoliike voi tasapainottaa ikärakennetta, ainakin joiltain osin.

Muuttoliikkeen epätasaisuus

Vaikka osa kunnista voi hyötyä etätyöstä ja muuttoliikkeen piristymisestä, kokonaiskuva on epävarma. Riski on, että muuttotappio jatkuu ja kiinteistöjen arvot laskevat.

Työvoiman saatavuus ja osaajapula

Kuntatyönantajien rekrytointivaikeuksien arvioidaan korostuvan erityisesti seuraavilla sektoreilla:

- sivistys (opettajat, varhaiskasvatus)
- tekninen toimi (rakennusvalvonta, infran ylläpito)
- sote-lohko, jonka kustannukset heijastuvat kunnille, vaikka vastuu on hyvinvointialueilla

Viitasaaren kaupungin henkilöstöstä eläköityy merkittävä määrä seuraavan viiden vuoden ajanjaksolla. Teh-tävien yhdistelemisen lisäksi on haasteena löytää tarpeeksi monipuolisia osaajia paikkaamaan rekrytointiva-jetta.

Kilpailu osaajista kiristyy

Kuntien on vaikea kilpailla palkkatasossa sekä yksityisen sektorin että isompien kaupunkien kanssa.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkivaikutukset

Kustannusten siirtymät ja epäselvät yhdyspinnat voivat tuoda haasteita yhteistyöhön. Lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialueen haastava taloustilanne luo riskiä myös maakunnan kunnille.

Vuonna 2026–2027 riskejä aiheuttavat edelleen:

- kuntien ja hyvinvointialueiden kustannusten jakautuminen (esim. yhteiset tilat, tukipalvelut)
- siirtymäkustannukset
- ennaltaehkäisevien palvelujen rahoitusvastuu

Pelastustoimen ja soten kustannuspaineet voivat myös osaltaan heijastua kuntiin.

Kuntien investointitarpeet ja kiinteistöriskit

Kunnilla on paljon vanhaa rakennuskantaa sekä mahdollisia sisäilmariskejä. Viitasaaren osalta valmistelussa on kiinteistöstrategia, jossa näihin mahdollisiin riskeihin pyritään kiinnittämään vahvasti huomiota ja mini-moimaan niiden vaikutuksia.

Korjausvelka kasvaa nopeasti ja vaarantaa toiminnan turvallisuuden ja kustannusten hallinnan.

Haasteita voi tulla myös kysynnän muutoksista:

- kouluverkkojen ja varhaiskasvatuksen tilatarve vähenee
 - yritystilojen ja teollisen rakennusoikeuden tarve voi kasvaa vihreän siirtymän myötä
- Riski on, että kapasiteettia on väärissä paikoissa.

Digitalisaation ja kyberturvallisuuden riskit

Kunnat ovat kriittisen infrastruktuurin osa. Kyberhyökkäysten määrä on kasvanut myös kunnissa viime vuo-sina merkittävästi ja niiden vaikutus voi pysäyttää palveluja.

Ilmastonmuutos ja vihreä siirtymä

Sää- ja ympäristöriskit

- rankkasateet, tulvat ja myrskyt aiheuttavat kustannuksia kunnalliselle infrastruktuurille
- riskit kasvavat vuodesta toiseen

Vihreän siirtymä voi tuoda myös epävarmuuksia. Suomalaiset kunnat ovat investoineet energia- ja teollisuushankkeisiin (esim. tuulivoima, logistiikka, teollisuusalueet).

Riski syntyy, jos:

- investointipäätökset viivästyvät
- lupa- tai sähköinfran pullonkaulat estävät etenemisen
- markkinatilanne muuttuu

Kuntien tehtävien kasvu ilman lisärahoitusta

Kunnille on viime vuosina tullut uusia tehtäviä (mm. työllisyysalueet 2025). Riski on, että lisäkustannuksia ei kompensoida täysimääräisesti.

2026–2027 uusia paineita aiheuttavat:

- työllisyysalueiden vakauden ja rahoituksen järjestäminen
- oppivelvollisuuden laajennuksen jälkivaikutukset
- ilmastovelvoitteet ja raportointivaatimukset
- lisääntyvät saavutettavuus- ja tietoturvastandardit

Kansainvälisen tilanteen epävarmuus

Talouden suhdannevaihtelut, toimitusketjujen häiriöt ja geopoliittinen jännitys tuovat riskejä ja haasteita kuntien toimintaympäristöön.

Vaikutuksia kuntiin:

- rakentamisen ja energiasektorin hinnat
- yritysten investointihalukkuus
- työmarkkinoiden liikehdintä
- kuntien omien hankkeiden rahoituksen saatavuus

Vuodet 2026–2027 ovat kunnille siirtymäkausi, jossa talouden kiristyminen, väestökehitys, työvoiman saatavuus, investointipaineet ja hyvinvointialueiden jälkivaikutukset muodostavat merkittäviä riskejä. Samalla vihreä siirtymä ja digitalisaatio luovat mahdollisuuksia – mutta vain kunnille, jotka pystyvät reagoimaan ketterästi, varautumaan ennakoivasti ja pitämään toimintansa taloudellisesti kestävällä pohjalla.

2.9 Alijäämän kattamista koskevat toimenpiteet

Viitasaaren kaupungin taloudellinen asema on vakaa eikä taseessa ole kattamatonta alijäämää. Talouden tunnusluvuissa ei toteudu yksikään kuntalain 118 §:n erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn kriteereistä. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy:

1. Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.
2. Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:
 - kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
 - asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
 - konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Arviointimenettelyn edellytykset	Raja-arvo 2024	Viitasaari TP 2024	Raja-arvo 2023	Viitasaari TP 2023
Kunnan taseessa on määräajassa kattamatonta alijäämää	< 0 €	+30,2 M€	< 0 €	+29,1 M€
Konsernin taseessa on kahtena peräkkäisenä vuonna alijäämää, €/asukas	-1000	+4 697	-1000	+4 344
Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde	< 80 %	136 %	< 80 %	182 %
Kunnan tuloveroprosentti	> 9,47	8,40	> 9,32	8,40
Konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä, €/asukas	> 12 824	2 581	> 12 099	3 523
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	< 0,8	2,4	< 0,8	2,3

3. Käyttötalousosa

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
VIITASAAREN KAUPUNKI					
TOIMINTATUOTOT	14 211 817	13 195 627	10 575 544	-19,9 %	-2 620 083
TOIMINTAKULUT	-30 924 684	-32 393 531	-29 892 842	-7,7 %	2 500 689
TOIMINTAKATE	-16 712 867	-19 197 904	-19 317 299	0,6 %	-119 395
YLEISHALLINNON TOIMIELIMET					
TOIMINTATUOTOT	52 977	7 000	0	-100,0 %	-7 000
TOIMINTAKULUT	-1 143 252	-543 495	-379 364	-30,2 %	164 131
TOIMINTAKATE	-1 090 275	-536 495	-379 364	-29,3 %	157 131
HALLINTOPALVELUJEN PALVELUALUE					
TOIMINTATUOTOT	1 638 480	1 654 638	136 521	-91,7 %	-1 518 117
TOIMINTAKULUT	-1 778 852	-1 880 000	-2 130 972	13,3 %	-250 972
TOIMINTAKATE	-140 371	-225 362	-1 994 451	785,0 %	-1 769 089
ELINVOIMAPALVELUJEN PALVELUALUE					
TOIMINTATUOTOT	559 153	370 771	337 166	-9,1 %	-33 605
TOIMINTAKULUT	-2 179 819	-2 788 202	-2 674 738	-4,1 %	113 464
TOIMINTAKATE	-1 620 666	-2 417 431	-2 337 572	-3,3 %	79 859
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN PALVELU- ALUE					
TOIMINTATUOTOT	1 229 407	795 270	911 927	14,7 %	116 657
TOIMINTAKULUT	-16 002 569	-16 854 351	-15 809 788	-6,2 %	1 044 563
TOIMINTAKATE	-14 773 162	-16 059 081	-14 897 861	-7,2 %	1 161 220
ELINYMPÄRISTÖN JA ASUMISEN PALVELU- ALUE					
TOIMINTATUOTOT	8 469 027	7 960 457	6 887 571	-13,5 %	-1 072 886
TOIMINTAKULUT	-7 069 375	-7 454 720	-6 350 966	-14,8 %	1 103 754
TOIMINTAKATE	1 399 653	505 737	536 605	6,1 %	30 868
YMPÄRISTÖPALVELUJEN PALVELUALUE					
TOIMINTATUOTOT	2 150 720	2 278 803	2 302 359	1,0 %	23 556
TOIMINTAKULUT	-2 556 426	-2 747 750	-2 543 515	-7,4 %	204 235
TOIMINTAKATE	-405 706	-468 947	-241 156	-48,6 %	227 791

3.1 Yleishallinto

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Palvelualue sisältää: Yleishallinnon kokonaisuuteen sisältyy kaupungin lakisääteiset toimielimet kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta ja vaikuttamistoimielimet nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto.

Palvelualueen kuvaus: Kuvaukset esitetään kunkin toimielimen kohdalla.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	52 977	7 000	0	-100,0 %	-7 000
Myyntituotot	36 019	0	0	0,0 %	0
Tuet ja avustukset	0	7 000	0	-100,0 %	-7 000
Muut toimintatuotot	16 958	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-1 143 252	-543 495	-379 364	-30,2 %	164 131
Henkilöstökulut	-568 875	-254 502	-243 549	-4,3 %	10 953
Palvelujen ostot	-441 341	-173 151	-50 009	-71,1 %	123 142
Aineet,tarvik. ja tavarat	-8 443	-7 200	-4 200	-41,7 %	3 000
Avustukset	-10 143	-8 000	0	-100,0 %	8 000
Muut toimintakulut	-114 451	-100 642	-81 606	-18,9 %	19 036
TOIMINTAKATE	-1 090 275	-536 495	-379 364	-29,3 %	157 131
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 666	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	-109 001	0,0 %	-109 001
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 096 513	-536 495	-488 365	-9,0 %	48 130

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Ulkoinen					
TOIMINTATUOTOT	52 929	7 000	0	-100,0 %	-7 000
TOIMINTAKULUT	-964 653	-443 602	-296 149	-33,2 %	147 453
TOIMINTAKATE	-911 724	-436 602	-296 149	-32,2 %	140 453
Sisäinen					
TOIMINTATUOTOT	47	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-178 599	-99 893	-83 215	-16,7 %	16 678
TOIMINTAKATE	-178 551	-99 893	-83 215	-16,7 %	16 678

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Yleishallinnon toimielimet					
Kaupunginhallitus			1	1	1
Yhteensä			1	1	1

Keskusvaalilautakunta

Palvelualue: Yleishallinnon toimielimet

Vastuuhenkilö: Hallintopalvelujen palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Vaalilain (714/1998) 13 §:ssä tarkoitettu lakisääteinen toimielin.

Toiminnan kuvaus: Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa. Kuntavaaleissa lautakunta huolehtii myös ehdokasasettelusta, ääntenlaskennasta ja vaalituloksen vahvistamisesta.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	0	7 000	0	-100,0 %	-7 000
TOIMINTAKULUT	0	-38 322	-1 019	-97,3 %	37 304
TOIMINTAKATE	0	-31 322	-1 019	-96,7 %	30 304
VYÖRYTYKSET	0	0	-66	0,0 %	-66
YLI/ALIJÄÄMÄ	0	-31 322	-1 084	-96,5 %	30 238

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Vuonna 2026 ei toimiteta säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2027 toimitetaan säännönmukaiset eduskunta-vaalit. Keskusvaalilautakunnan kustannuspaikalle varataan määrärahat lautakunnan kokouksia ja säännönmukaisten vaalien järjestämistä varten.

Kaupunginvaltuusto

Palvelualue: Yleishallinnon toimielimet

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Toiminnan luonne: Kuntalain (410/2015) 14 §:ssä tarkoitettu lakisääteinen toimielin.

Toiminnan kuvaus: Kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunkilaisten valitsema kaupunginvaltuusto, jossa on 27 valtuutettua. Tämänhetkinen valtuustokausi alkoi 1.1.2026 ja päättyy 31.5.2029.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTAKULUT	-134 356	-128 869	-138 906	7,8 %	-10 037
TOIMINTAKATE	-134 356	-128 869	-138 906	7,8 %	-10 037
VYÖRYTYKSET	0	0	-92 923	0,0 %	-92 923
YLI/ALIJÄÄMÄ	-134 356	-128 869	-231 829	79,9 %	-102 960

Tarkastuslautakunta

Palvelualue: Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilö: Talous- ja tietohallintojohtaja

Toiminnan luonne: Kuntalain (410/2015) 30 §:ssä tarkoitettu lakisääteinen toimielin.

Toiminnan kuvaus: Tarkastuslautakunta valmistelee valtuustolle sen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, kuten tilintarkastajan valinnan, tilintarkastuskertomuksen käsittelyn, kannanoton tilinpäätöksen hyväksyttävyyteen ja tilivelvollisten vastuuvapauden epäämiseen tai myöntämiseen. Tarkastuslautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen, jossa arvioidaan talouden tilaa sekä sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tulostavoitteiden toteutumista.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTAKULUT	-30 981	-33 251	-28 520	-14,2 %	4 731
TOIMINTAKATE	-30 981	-33 251	-28 520	-14,2 %	4 731
VYÖRYTYKSET	0	0	-715	0,0 %	-715
YLI/ALIJÄÄMÄ	-30 981	-33 251	-29 235	-12,1 %	4 017

Kaupunginhallitus

Palvelualue: Yleishallinnon toimielimet

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Toiminnan luonne: Kuntalain (410/2015) 30 §:ssä tarkoitettu lakisääteinen toimielin.

Toiminnan kuvaus: Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuusvalvonnasta. Kaupunginhallitus johtaa, ohjaa ja koordinoi kaupungin päätöksentekoa, organisaation ja palveluiden suunnittelua ja kehittämistä sekä taloutta, valtuuston määrittelemien tavoitteiden mukaisesti.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	17 065	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-683 859	-326 485	-197 490	-39,5 %	128 995
TOIMINTAKATE	-666 793	-326 485	-197 490	-39,5 %	128 995
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 666	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	-14 433	0,0 %	-14 433
YLI/ALIJÄÄMÄ	-673 030	-326 485	-211 923	-35,1 %	114 562

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Yleishallinnon toimielimet					
Kaupunginhallitus			1	1	1

Kaupunginhallituksen toimikunnat

Palvelualue: Yleishallinnon toimielimet

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Toiminnan luonne: Kuntalain (410/2015) 26-28 §:issä tarkoitetut lakisääteiset vaikuttamistoimielimet nuori-sovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Kuntalain (410/2015) 30 §:ssä tarkoitetut kaupunginhallituksen asettamat toimikunnat määrätyn tehtävän hoitamista varten.

Toiminnan kuvaus:

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTAKULUT	-10 338	-16 567	-13 429	-18,9 %	3 138
TOIMINTAKATE	-10 338	-16 567	-13 429	-18,9 %	3 138
VYÖRYTYKSET	0	0	-865	0,0 %	-865
YLI/ALIJÄÄMÄ	-10 338	-16 567	-14 294	-13,7 %	2 273

3.2 Hallintopalvelujen palvelualue

Vastuuhenkilö: Hallintopalveluiden palvelualuejohtaja

Palvelualue sisältää: Hallinnon tukipalvelut

Palvelualueen kuvaus: Palvelualueen tehtävänä on tuottaa kaupunkiorganisaation tarvitsemat päätöksenteon tukipalvelut ja henkilöstöpalvelut sekä kaupunkikonsernin organisaatioiden tarvitsemat talous- ja tietohallintopalvelut. Toiminta on jaettu kahteen vastuualueeseen: päätöksenteon tuen ja henkilöstöhallinnon vastuuhenkilönä toimii hallintopalveluiden palvelualuejohtaja, taloushallinnon ja tietohallinnon vastuuhenkilönä toimii talous- ja tietohallintojohtaja.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	1 638 480	1 654 638	136 521	-91,7 %	-1 518 117
Myyntituotot	1 527 457	1 582 638	56 521	-96,4 %	-1 526 117
Tuet ja avustukset	111 004	72 000	80 000	11,1 %	8 000
Muut toimintatuotot	19	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-1 778 852	-1 880 000	-2 130 972	13,3 %	-250 972
Henkilöstökulut	-601 133	-699 844	-714 809	2,1 %	-14 965
Palvelujen ostot	-1 062 694	-1 066 285	-1 256 125	17,8 %	-189 840
Aineet,tarvik. ja tavarat	-13 615	-13 000	-9 000	-30,8 %	4 000
Muut toimintakulut	-101 410	-100 871	-151 038	49,7 %	-50 167
TOIMINTAKATE	-140 371	-225 362	-1 994 451	785,0 %	-1 769 089
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 089	-980	-980	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	1 687 362	0,0 %	1 687 362
YLI/ALIJÄÄMÄ	-141 531	-226 342	-308 069	36,1 %	-81 727

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Ulkoinen					
TOIMINTATUOTOT	135 225	118 608	136 521	15,1 %	17 913
TOIMINTAKULUT	-1 755 084	-1 834 554	-2 082 409	13,5 %	-247 855
TOIMINTAKATE	-1 619 859	-1 715 946	-1 945 888	13,4 %	-229 942
Sisäinen					
TOIMINTATUOTOT	1 503 255	1 536 030	0	-100,0 %	-1 536 030
TOIMINTAKULUT	-23 768	-45 446	-48 563	6,9 %	-3 117
TOIMINTAKATE	1 479 487	1 490 584	-48 563	-103,3 %	-1 539 147

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Talous- ja palkkahallinnon sekä tietohallinnon ulkoistusten toteutumisen varmistaminen. Sujuvien hallinto- ja toimintaprosessien kehittäminen. Digitaalisten palvelujen, sähköisen asianhallinnan ja arkistoinnin kehittäminen sekä sähköisen kokoushallinnan käyttöönotto.

Keskeisiä seurattavia tunnuslukuja ovat päättäjien osallistuminen iltakouluihin ja koulutuksiin, sähköisten aloitteiden, hakemusten ja palautteiden määrä.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Hallintopalvelujen palvelualue					
Henkilöstöhallinto			0,5	0,5	0,5
Päätöksenteon tuki			3,2	3,2	3,2
Taloushallinto			0,7	0,7	0,7
Tietohallinto			0,7	0,7	0,7
Yhteensä			5,1	5,1	5,1

Tavoitteet			
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari			
Tavoite: Organisaatorakenteen edelleen kehittäminen			
Toimenpiteet	Hallintopalveluiden prosessien ketterät kokeilut		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Asiointipisteen käyntimäärät		0	
Kaupungin neuvonnan käyntimäärät		0	
Henkilöstöhallinnon kehittyvät prosessit		0	

Riskit	
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit	
Riski	Suuruus (1-16)
Hallinnon työprosesseissa tarvittavan työpanoksen ja osaamisen riittävyys	6
Hallintatoimenpiteet	Ennakoidaan huolellisesti palvelualueen henkilöstötarpeet ja huolehditaan tehtäväkuvien kehittämisestä ja perehdytysprosessista.

Päätöksenteon tuki

Palvelualue: Hallintopalvelujen palvelualue

Vastuuhenkilö: Hallintopalvelujen palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Yleishallinnon palvelu

Toiminnan kuvaus: Päätöksenteon tuki huolehtii kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan päätöksioiden valmistelu-, sihteer- ja toimeenpanotehtävistä, vaalien järjestämiseen liittyvistä tehtävistä, asiakirjahallinnosta, kirjaamo- ja arkistotoimen tehtävistä sekä tietosuojasta. Keskitetyt neuvonta-, asiointi- ja puhelinpalvelut hoidetaan kaupungintalon neuvonnassa ja asiointipisteessä.

Ulkoisen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	15 251	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-168 584	-224 674	-280 419	24,8 %	-55 746
TOIMINTAKATE	-153 333	-224 674	-280 419	24,8 %	-55 746
VYÖRYTYKSET	0	0	-27 649	0,0 %	-27 649
YLI/ALIJÄÄMÄ	-153 333	-224 674	-308 069	37,1 %	-83 395

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Päätöksenteon tukeen varataan 13.000 euron määräraha Dynasty asiantuntijajärjestelmään ja sähköiseen arkistoon sekä 9.700 euroa Cloud Meeting kokoushallintapalveluun. Lisäksi talousarvioon sisältyy varaukset keskitettyihin toimistotarvikehankintoihin ja postipalveluihin.

Eduskunta käsittelee loppuvuonna 2025 lainsäädäntöä sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuudesta viranomaistoiminnassa ja ehdotetut lait tulevat mahdollisesti voimaan 1.1.2026. Jatkossa julkisen hallinnon digitaaliset palvelut olisivat hallinnon asiakkaille ensisijainen tapa asiointiin, mikä tulee huomioida kaikissa asiointiprosesseissa ja asiantuntijajärjestelmässä.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Hallintopalvelujen palvelualue					
Päätöksenteon tuki			3,2	3,2	3,2

Tavoitteet			
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen			
Tavoite: Sähköisen kokoushallinnan käyttöönotto kaupungin toimielimissä			
Toimenpiteet	Sähköisen kokoushallinnan käyttöönotto		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Kokouksissa on otettu käyttöön uudet osallistumistavat esim. sähköinen äänestys.		0	
Sähköinen kokoushallinta on käytössä kaikissa toimielimissä, joihin se soveltuu.		0	
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari			
Tavoite: Sähköisen asianhallinnan ja arkistointijärjestelmän kehittäminen			
Toimenpiteet	Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto		
Mittarit		Lähtö	Tavoite

Koulutusten määrä henkilöstölle	0	
Sähköinen arkistointi on käytössä koko organisaatiossa.	0	

Henkilöstöhallinto

Palvelualue: Hallintopalvelujen palvelualue

Vastuuhenkilö: Hallintopalvelujen palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Sisäinen tukipalvelu, jonka kustannukset vyörytetään varsinaiselle toiminnalle ulkoisten henkilöstömenojen suhteessa.

Toiminnan kuvaus: Henkilöstöhallinto vastaa kaupungin henkilöstötyön johtamisesta ja kehittämisestä, palkaus- ja palvelussuhdeasioista, työhyvinvoinnin, työturvallisuuden ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä, esihenkilötyön ja henkilöstöhallinnon palvelujen ohjauksesta, ohjeiden ja sääntöjen valmistelusta. Ulkoistetuista palkkahallinnon palveluista vastaa Monetra Keski-Suomi Oy. Henkilöstöhallinto linjaa ja ohjeistaa hr- ja palkkahallintoon kuuluvia kaupungin prosesseja. Henkilöstöhallinnon määrärahavarausiiin sisältyy Kevan tasausmaksu, pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen toiminta, yhteistyötoimikunta ja työsuojelu-toimikunta, työterveyshuollon palvelut kaupungin henkilöstölle ja työhyvinvoinnin kehittäminen.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	817 171	773 877	80 000	-89,7 %	-693 877
TOIMINTAKULUT	-641 238	-774 093	-803 856	3,8 %	-29 763
TOIMINTAKATE	175 933	-216	-723 856		-723 640
VYÖRYTYKSET	0	0	723 856	0,0 %	723 856
YLI/ALIJÄÄMÄ	175 933	-216	0	-100,0 %	216

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Henkilöstöhallintoon varataan 173.000 euron määräraha ulkoistettujen palkkahallinnon palvelujen ostoon Monetra Keski-Suomi Oy:ltä. Henkilöstöhallinnon perusjärjestelmänä on Personec F, jonka kustannus sisältyy Monetran palveluun. Työvuorosuunnittelun ja työajanseurannan järjestelmiin varataan 22.000 euroa. Työ-terveyshuollon palvelusopimuksen kustannuksiin varataan 160.000 euroa, joihin liittyvän Kela-korvauksen tuloarvio on 87.000 euroa. Määrärahavarausiiin sisältyy Eduhouse-koulutuspalvelu, Kuntarekry-palvelu ja KT Kuntatyönantajien jäsenmaksu. IF kuntavakuutuksen henkilövakuutuksiin varataan 9.900 euroa. Vuonna 2026 henkilöstölle tarjotaan työhyvinvointia tukeva 50 euron suuruinen ePassi-henkilöstöetu, johon varataan 14.000 euroa. Kevan tasausmaksuun varataan 316.714 euroa.

Hankintalain uudistus on etenemässä loppuvuonna 2025 ja siihen liittyvät lakimuutokset tulevat mahdollisesti voimaan 1.1.2026. Näillä näkymin uudistus rajaisi julkisen sektorin mahdollisuuksia käyttää sidosyksikö-
köhankintoja, mistä johtuen nykyiset palkkahallinnon palvelujen sopimuskokonaisuudet jouduttaisiin kilpai-
luttamaan.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Hallintopalvelujen palvelualue					
Henkilöstöhallinto			0,5	0,5	0,5

Tavoitteet	
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari	
Tavoite: Henkilöstöhallinnossa noudatetaan yhteisiä ohjeita ja linjauksia	
Toimenpiteet	Henkilöstöohje on päivitetty ja jalkautettu organisaatiossa
Tavoite: Henkilöstökoulutusten suunnittelua ja raportointia kehitetään	
Toimenpiteet	Kehitetään suunnittelua ja raportointia

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Koulutusten kirjausten määrä järjestelmässä	0	

Riskit		
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit		
Riski		Suuruus (1-16)
Äkilliset pitkät sairauspoissaolot		4
Hallintatoimenpiteet	Selkeät tehtäväkuvat	

Taloushallinto

Palvelualue: Hallintopalvelujen palvelualue

Vastuuhenkilö: Talous- ja tietohallintojohtaja

Toiminnan luonne: Sisäinen tukipalvelu, jonka kustannukset vyörytetään varsinaiselle toiminnalle ulkoisten toimintamenojen suhteessa.

Toiminnan kuvaus: Taloushallinnon tehtäviä ovat talousarvioiden laadinta ja taloussuunnittelu, tilinpäätöksen laadinta, talouden ohjaus, seuranta ja raportointi, laskennan kehittäminen, rahoituksen hallinta, hankintojen ohjaus ja neuvonta, hankintaprosessien kehittäminen sekä yhteishankinnat. Ulkoistetuista taloushallinnon palveluista vastaa Monetra Keski-Suomi Oy. Taloushallinto linjaa ja ohjeistaa taloushallintoon, laskutukseen ja hankintoihin kuuluvia kaupungin prosesseja.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	732 014	352 493	2 400	-99,3 %	-350 093
TOIMINTAKULUT	-306 900	-352 718	-372 952	5,7 %	-20 234
TOIMINTAKATE	425 114	-225	-370 552		-370 327
VYÖRYTYKSET	0	0	370 552	0,0 %	370 552
YLI/ALIJÄÄMÄ	425 044	-225	0	-100,0 %	225

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Taloushallintoon varataan 218.000 euron määräraha ulkoistettujen taloushallintopalvelujen ostoon sopimus-kumppanilta Monetra Keski-Suomi Oy:ltä. Maksuliikennejärjestelmä Cash Management sisältyy palvelun kus-tannuksiin. Taloushallinnon tietojärjestelmäkustannuksiin varataan yhteensä 73.000 euroa. Taloushallinnon perusjärjestelmänä on CGI:n ProEconomica Premium SaaS, johon kytkeytyvät SiiriNet tiedonsiirrot ja Las-kuhotellin palvelut. Softwaven Opiferus-järjestelmää käytetään talouden suunnitteluun ja seurantaan. Säh-köinen hankintajärjestelmä Cloudia otetaan käyttöön loppuvuonna 2026. Määrärahavarauksiin sisältyy Val-tiokonttorin suomi.fi-maksut, Ceepos verkkokauppa ja maksupäätteet. IF kuntavakuutuksen vastuuvakuutuk-siin varataan 16.500 euroa ja perintäkuluihin 5.000 euroa.

Hankintalain uudistukseen liittyvät lakimuutokset tulevat mahdollisesti voimaan 1.1.2026. Näillä näkymin uudistus rajaisi julkisen sektorin mahdollisuuksia käyttää sidosyksikköohjelmia, mistä johtuen nykyiset ta-loushallinnon palvelujen sopimuskokonaisuudet jouduttaisiin kilpailuttamaan. Hankintalain muutokset tulee huomioida myös kaupungin hankintaohjeissa.

Valtiovarainministeriön Hankinta-Suomi -ohjelman osana Valtiokonttorilla on käynnissä toteutushanke kan-sallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisesta ja julkisyhteisöjen ostolaskutietojen julkaisemi-sesta. Hanke aikataulun mukaisesti hankintoja koskeva tiedonkeruu alkaisi vuoden 2026 aikana ja ostolasku-tietojen keruu vuoden 2028 alusta. Käytännössä tiedonkeruu edellyttää sähköisen hankintajärjestelmän käyttöä ja ostolaskujen vastaanottamista määrämuotoisena.

Viitasaari osallistuu taloussuunnitelmakaudella FCG Oy:n valtakunnalliseen Kestävä kuntatalous III -verkosto-hankkeeseen.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Hallintopalvelujen palvelualue					
Taloushallinto			0,7	0,7	0,7

Tavoitteet

Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari

Tavoite: Ajantasainen taloushallinnon järjestelmäkokonaisuus ja sujuvat prosessit tukevat organisaation perustoimintoja.			
Toimenpiteet	Kassatoiminnot suunnitellaan ja ohjeistetaan.		
	Taloushallinnon tietojärjestelmiä hyödynnetään tehokkaasti ja niiden käyttöä kehitetään kokonaisuutena.		
	Vastuumatriisit ja prosessikuvaukset pidetään ajan tasalla.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Taloushallinnon järjestelmäkokonaisuuden kehittämissuunnitelma on valmis.		0	100
Kassatoiminnot on suunniteltu ja ohjeistettu.		0	100
Vastuumatriisit ja prosessikuvaukset on katselmoitu.		0	100
Tavoite: Digitalisaation edistäminen taloushallinnon toiminnoissa			
Toimenpiteet	Hankintaprosessit toteutetaan sähköisesti Cloudia-hankintajärjestelmässä.		
	Korttimaksupäätteet, mobiilimaksaminen ja verkkokauppa otetaan käyttöön kaikissa soveltuviissa kohteissa.		
	Siirrytään kokonaan sähköiseen ostolaskujen vastaanottoon.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Kaikki ostolaskut vastaanotetaan sähköisesti verkkolaskuina tai toimittajaportaalin kautta.		0	100
Kaikki hankinnat tehdään Cloudia-hankintajärjestelmässä.		0	100
Maksutoiminnot on järjestetty suunnitelman mukaisesti.		0	100
Tavoite: Omaisuuden hallinnointi ja seuranta on järjestetty asianmukaisesti.			
Toimenpiteet	Käyttöomaisuuskirjanpidon ajantasaisuuden varmistaminen		
	Vakuutusturvan ajantasaisuuden varmistaminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Vakuutusturva on katselmoitu.		0	100
Käyttöomaisuuskirjanpito on katselmoitu ja kirjanpitoarvot ovat ajantasaiset.		0	100

Riskit			
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit			
Riski			Suuruus (1-16)
Organisaation oman asiantuntijaresurssin niukkuus			6
Hallintatoimenpiteet	Työprosessien dokumentointi helpottaa tehtävien haltuunottoa sijaistus- ja henkilövaihdostilanteissa.		
Riski			Suuruus (1-16)
Taloushallinnon toimintaympäristön sopimushallinta			6
Hallintatoimenpiteet	Sopimuskokonaisuuden kartoitus		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Sopimuskokonaisuus on kartoitettu.		0	100
Riskiluokka: ICT			
Riski			Suuruus (1-16)
Taloushallinnon toimintaa vaarantavat tietojärjestelmäriskit			8

Hallintatoimenpiteet	Tietoturvallisen toimintaympäristön jatkuva kehittäminen. ,Vaatimustenmukaisuuden edellyttäminen sopimuskumppaneilta.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Taloushallinnon järjestelmäkokonaisuuden vaatimustenmukaisuus kuvataan Digiturvamallissa.	0	100
Vaatimustenmukaisuus on huomioitu kaikissa sopimuksissa.	0	100
Riskiluokka: Rahoitus		
Riski	Suuruus (1-16)	
Maksuvalmiuden heikentyminen	6	
Hallintatoimenpiteet	Kassanhallinnan ennustetyökalujen käyttö.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kassavirtaennuste ja rahoitussuunnitelma laaditaan säännöllisesti.	0	100

Tietohallinto

Palvelualue: Hallintopalvelujen palvelualue

Vastuuhenkilö: Talous- ja tietohallintojohtaja

Toiminnan luonne: Sisäinen tukipalvelu, jonka kustannukset vyörytetään varsinaiselle toiminnalle lisenssilajeihin ja -määriin perustuvan painotetun laskennan perusteella.

Toiminnan kuvaus: Tietohallinto tuottaa kaupunkikonsernille tietojärjestelmä- ja telepalvelujen kehittämis-, ylläpito- ja tukipalveluita. Ulkoistetusta tietohallinnon palvelutuotannosta vastaa Tiera Oy. Tietoliikennepalvelut hankitaan Joki ICT Oy:ltä, Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelut Oy:ltä ja muilta sopimuskumppaneilta. Tietohallinto linjaa ja ohjeistaa tietohallintoon, tietojärjestelmiin ja tiedonhallintaan kuuluvia kaupungin prosesseja.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	14 640	528 268	54 121	-89,8 %	-474 147
TOIMINTAKULUT	-464 028	-528 515	-673 745	27,5 %	-145 230
TOIMINTAKATE	-449 388	-247	-619 624		-619 377
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	-980	-980	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	620 604	0,0 %	620 604
YLI/ALIJÄÄMÄ	-449 388	-1 227	0	-100,0 %	1 227

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Tietohallintoon varataan 335.000 euron määräraha ulkoistettujen tietohallintopalvelujen ostoon sopimuskumppanilta Tiera Oy:ltä. Tiera M365 lisensseihin varataan 40.000 euroa. Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelujen kuntaliittymään varataan 45.000 euroa ja Joki ICT:n lähiverkkopalveluihin 21.000 euroa. Telian puhelinpalveluihin varataan 33.000 euroa. Lisäksi talousarvioon sisältyy varaukset turvapostiin, turvatulos-tukseen, Digiturvamalliin ja muihin yhteisiin lisensseihin, Louhi väestöpalvelimeen ja Luuppi kierrätyspalveluun. M365 kehitystöihin varataan 10.000 euroa. IT-laitteiden ja monitoimilaitteiden leasing-vuokriin varataan yhteensä 106.000 euroa.

Hankintalain uudistus on etenemässä loppuvuonna 2025 ja siihen liittyvät lakimuutokset tulevat mahdollisesti voimaan 1.1.2026. Näillä näkymin uudistus rajaisi julkisen sektorin mahdollisuuksia käyttää sidosyksikkö-hankintoja, mistä johtuen nykyiset tietohallinnon palvelujen sopimuskokonaisuudet jouduttaisiin kilpailutamaan.

Eduskunta käsittelee loppuvuonna 2025 lainsäädäntöä sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuudesta viranomaistoiminnassa ja ehdotetut lait tulevat mahdollisesti voimaan 1.1.2026. Jatkossa julkisen hallinnon digitaaliset palvelut olisivat hallinnon asiakkaille ensisijainen tapa asiointiin, mikä tulee huomioida kaikissa asiointiprosesseissa ja tietojärjestelmissä mm. Suomi.fi-viestien käyttöönottamisella.

Digi- ja väestövirasto siirtyy välittämään väestötietoja ja niiden muutoksia julkisorganisaatioiden tietojärjestelmiin yksinomaan VTJ-muutosrajapinnalla Suomi.fi-palveluväylän kautta. Muutosrajapinta on otettava käyttöön viimeistään 30.6.2026. Muutoksen yhteydessä uudistetaan väestötiedon käyttöä koskevat organisaation tietoluvat ja henkilöstön käyttöoikeudet sekä otetaan käyttöön Louhi-väestöpalvelin, johon hankitaan tarvittavat liittymät väestötietoa käyttäviin toimialajärjestelmiin.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Hallintopalvelujen palvelualue					
Tietohallinto			0,7	0,7	0,7

Tavoitteet			
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari			
Tavoite: Ajantasainen ICT-toimintaympäristö ja sujuvat tietohallinnon prosessit tukevat organisaation perustoimintoja.			
Toimenpiteet	Käyttäjähallinnan automatisoinnit: Personec F, Primus, muut tietojärjestelmät.		
	Louhi-väestöpalvelimen käyttöönotto ja VTJ-muutosrajapinnan hyödyntäminen eri tietojärjestelmissä.		
	M365-ympäristön kehittäminen: intranet, tiedostokirjastot, teams-pelikirja, käyttäjien ohjeistus ja koulutus.		
	SSO-kertakirjautumisen ja MFA-tunnistautumisen käyttöönotto eri tietojärjestelmissä.		
	Vastuumatriisit ja prosessikuvaukset pidetään ajan tasalla.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
SSO ja MFA ovat käytössä kaikissa tietojärjestelmissä, joihin ne soveltuvat.		0	100
Louhi-väestöpalvelin on käytössä ja VTJ-muutosrajapinnat on kartoitettu.		0	100
Kaikki käyttäjät suorittavat M365-peruskoulutuksen.		0	100
Käyttäjähallinnan automatisoinnit on toteutettu suunnitellusti.		0	100
Intranet on uudistettu ja sen ylläpito on suunniteltu.		0	100
Vastuumatriisit ja prosessikuvaukset on katselmoitu.		0	100
Tavoite: Digitalisaation edistäminen eri toiminnoissa.			
Toimenpiteet	Päivittäistietovarannon (PTV) ajantasaistaminen.		
	Suomi.fi -viestien käyttöönotto eri tietojärjestelmissä.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Suomi.fi -viestit ovat käytössä kaikissa tietojärjestelmissä, joihin ne soveltuvat.		0	100
PTV on ajan tasalla ja sen ylläpito on suunniteltu.		0	100

Riskit			
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit			
Riski			Suuruus (1-16)
Organisaation oman asiantuntijaresurssin niukkuus			9
Hallintatoimenpiteet	Toimintaympäristön ja työprosessien dokumentointi helpottaa tehtävien haltuunottoa sijaistus- ja henkilövaihdostilanteissa.		
Riski			Suuruus (1-16)
ICT-toimintaympäristön sopimushallinta			9
Hallintatoimenpiteet	Sopimuskokonaisuuden kartoitus		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Sopimuskokonaisuus on kartoitettu.		0	100
Riskiluokka: ICT			
Riski			Suuruus (1-16)
Organisaation toimintaa vaarantavat tietoturvariskit			8
Hallintatoimenpiteet	Tietoturvallisen toimintaympäristön, laite- ja käyttäjähallinnan jatkuva kehittäminen. „Digiturvamallin käyttöönotto ja jatkuva päivittäminen. „Käyttäjien ohjeistus ja koulutus.		

Mittarit	Lähtö	Tavoite
ICT-toimintaympäristön vaatimustenmukaisuus kuvataan Digiturvamallissa.	0	100
Kaikki käyttäjät suorittavat tietoturvakoulutuksen.	0	100

3.3 Elinvoimapalvelujen palvelualue

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Palvelualue sisältää: Työllisyyden hoito, elinvoima

Palvelualueen kuvaus: Elinvoimapalveluiden alaisuuteen kuuluvat johtaminen, strategia ja edunvalvontatyö, kuntademokratian ja osallisuuden edistäminen, valmius ja varautuminen, konserniyhtiöt, viestintä, markkinointi ja matkailu, työllisyyspalvelut sekä saavutettavuus. Lisäksi hankerahoituksella perustetut etätyötila Lennätin sekä Digikeskus sijoittuvat kaupunkiorganisaatioissa elinvoimapalveluiden alle.

Elinvoimapalveluihin kytkeytyvät suurimmat konserniyhtiöt, Kehittämissyhtiö Witas Oy, Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy sekä Viitaseudun Yrityspalvelut Oy, toimivat omien hallitustensa ja toimitusjohtajiensa johdolla, mutta tekevät tiivistä yhteistyötä elinvoimapalveluiden kanssa.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	559 153	370 771	337 166	-9,1 %	-33 605
Myyntituotot	161 419	265 089	95 206	-64,1 %	-169 883
Tuet ja avustukset	300 970	40 682	176 960	335,0 %	136 278
Muut toimintatuotot	96 764	65 000	65 000	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-2 179 819	-2 788 202	-2 674 738	-4,1 %	113 464
Henkilöstökulut	-707 305	-433 884	-350 508	-19,2 %	83 376
Palvelujen ostot	-1 034 607	-1 667 749	-1 525 252	-8,5 %	142 497
Aineet,tarvik. ja tavarat	-25 551	-21 000	-17 100	-18,6 %	3 900
Avustukset	-271 174	-569 000	-679 122	19,4 %	-110 122
Muut toimintakulut	-141 182	-96 569	-102 756	6,4 %	-6 187
TOIMINTAKATE	-1 620 666	-2 417 431	-2 337 572	-3,3 %	79 859
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 301	-6 571	0	-100,0 %	6 571
VYÖRYTYKSET	0	0	-63 679	0,0 %	-63 679
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 627 971	-2 424 002	-2 401 251	-0,9 %	22 750

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Ulkoinen					
TOIMINTATUOTOT	540 217	370 771	337 166	-9,1 %	-33 605
TOIMINTAKULUT	-2 067 941	-2 671 877	-2 596 866	-2,8 %	75 011
TOIMINTAKATE	-1 527 724	-2 301 106	-2 259 700	-1,8 %	41 406
Sisäinen					
TOIMINTATUOTOT	18 936	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-111 878	-116 325	-77 872	-33,1 %	38 453
TOIMINTAKATE	-92 942	-116 325	-77 872	-33,1 %	38 453

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinvoimapalvelut					
Elinvoima vastuualue			2,417	2,417	2,417
Työllisyyden hoito vastuualue			4,81	1	1
Yhteensä			7,227	3,417	3,417

Elinvoima

Palvelualue: Elinvoimapalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Toiminnan luonne:

Toiminnan kuvaus: Elinvoimapalvelujen palvelualuejohtajana toimii kaupunginjohtaja. Elinvoimapalveluiden alaisuuteen kuuluvat johtaminen, strategia ja edunvalvontatyö, kuntademokratian ja osallisuuden edistäminen, valmius ja varautuminen, konserniyhtiöt, viestintä, markkinointi ja matkailu, työllisyyspalvelut sekä säävutettavuus. Lisäksi hankerahoituksella perustetut etätyötila Lennätin sekä Digikeskus sijoittuvat kaupunkiorganisaatiossa elinvoimapalveluiden alle.

Elinvoimapalveluihin kytkeytyvät suurimmat konserniyhtiöt, Kehittämissyhtiö Witas Oy, Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy sekä Viitaseudun Yrityspalvelut Oy, toimivat omien hallitustensa ja toimitusjohtajiensa johdolla, mutta tekevät tiivistä yhteistyötä elinvoimapalveluiden kanssa.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	242 865	353 721	316 166	-10,6 %	-37 555
TOIMINTAKULUT	-1 154 307	-1 318 021	-1 227 734	-6,9 %	90 287
TOIMINTAKATE	-911 442	-964 300	-911 568	-5,5 %	52 732
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 301	-6 571	0	-100,0 %	6 571
VYÖRYTYKSET	0	0	-30 842	0,0 %	-30 842
YLI/ALIJÄÄMÄ	-918 748	-970 871	-942 410	-2,9 %	28 461

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Elinvoiman kustannuspaikoille on varattu alla kuvatun mukaisesti määrärahoja kaupungin viestintään, markkinointiin, avustuksiin, strategiaan kehittämishankkeisiin sekä muuhun elinvoiman tukemiseen.

Seutuyhteistyö: Seutuyhteistyön kustannuspaikalle on varattu kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti määräraha Sydänsuomessa -seutuyhteistyöhön. Vuonna 2026 seutuyhteistyön määräraha on 53 000 euroa. Seutuyhteistyön kustannuspaikalle on lisäksi varattu kaupunginhallituksen 22.9.2025 §:ssä 235 tehdyn päätöksen mukaisesti kaupungin osuus Äänekoski-Viitasaari -kuntarajat ylittävän joukkoliikenteen tukemiseen 4.399 euroa sekä Pihtiputaan ja Viitasaaren väliseen kuntarajat ylittävään joukkoliikenteen tukemiseen 12.000 euroa.

Markkinointi ja viestintä: kustannuspaikalla on huomioitu viestintäsuunnittelijan palkkakustannukset. Markkinointiin on varattu 10.000 euroa asiantuntijapalveluihin (matkailumarkkinoinnin kehittäminen, somemarkkinointi Lyhdyn osalta, muu viestinnän tuki jne.) sekä 20.000 euroa painatus- ja materiaalikustannukset (matkailun kehittäminen, messunäkyvyys, tuotteet). Pääpaino on vuonna 2026 matkailumarkkinoinnin kehittämiseen liittyvissä toimissa.

Wiilon yrityspuisto: Kaupungin määräaikaisen Wiilon hankepäällikön työsuhde jatkuu nykyisellä sopimuksella 31.5.2026 saakka. Kaupunki on saanut myönteisen päätöksen enintään 101.960 euron avustuksesta toimintaympäristön kehittämiseen, kohdistuen Wiilon yhteiskäyttöterminaalin suunnitteluun ja hankejohtajan palkkakustannuksia loppuvuoden osalta katetaan myös tuolla määrärahalla. Palkkakustannuksiin kohdistuva osa summasta on 91.036 euroa. Kaupungin omarahoitusosuus on 25.490 euroa hankkeen aikana (kustannusstrategisista kehittämishankkeista).

Nykymusiikin instituutti: Nykymusiikin instituutti eli Aikamme Musiikkikeskus -hanke on saanut Keski-Suomen Kulttuurirahaston kärkihanke-apurahan vuonna 2024. Kustannuspaikalle on varattu hankepäällikön palkkakustannukset sekä tulona Kulttuurirahaston apuraha päätöksen mukaisesti.

Strategisten kehittämistoimien kustannuspaikalla on varauduttu muun muassa Viitasaaren kaupungin osallistuminen Kestävä Kuntatalous III-hankkeeseen, jonka vuosimaksu on 8.500 euroa (kh 5.5.2025 § 105). Kaupunginhallituksen strategista kehittämisrahaa on pienennetty 40.000 euroon aiemmasta 100.000 eurosta ja se kattaa muun muassa kaupungin hankkeiden omavastuuosuudet. Kustannuspaikalla on myös varauduttu Kestävän kehityksen toimikunnan Crowdsorsa -ohjelmiston hankintaan.

Digikeskus ja Lennätin: nykyinen "Ketterien kokeilujen elinvoimahautomato" -hanke päättyy vuoden 2025 loppuun. Uusi hankehakemus on valmisteilla. Digikeskuksen tiloja on suunniteltu muutettavaksi siten, että tiloihin siirretään myös Kehittämisyhtiö Witas Oy:n tilat. Muutuskustannuksiin on varauduttu rakennusmateriaaleihin sekä vuokrakustannuksiin. Lennätin osalta on varauduttu myös vuokrakustannuksiin, sillä tilaa vuokrataan kaupungin tytäryhtiöltä, Viitaseudun Yrityspalvelut Oy:ltä.

Palveluliikenne: kaupunginhallitus on 31.3.2025 §:ssä 75 tehnyt päätöksen optiovuosien käyttämisestä palveluliikenteen sopimuksen osalta siten, että palveluliikenteen sopimus päättyy 31.3.2027. Palveluliikenteen järjestämiseen on vuoden 2026 osalta varauduttu 60.000 euron määrärahalla.

Muu yhteistoiminta: muussa yhteistoiminnassa on varauduttu Verohallinnon ennusteen mukaisesti kunta-kohtaisiin verotuskustannuksiin (59.651 euroa), maksuosuuteen maakuntien liitolle (liiton talousarviossa 74.350 euroa) sekä Kuntaliiton jäsenmaksuun. Kirjaustapa on muuttunut aiemmasta, sillä aikaisemmin maakuntien liiton kustannusarvio on ollut kirjattuna eri kustannuspaikalle. Selkeyden vuoksi yhteistoimintaan kuuluvien maksuosuuksiin liittyvät eurot on kirjattu nyt samalle kustannuspaikalle.

Osallisuus: Kustannuspaikka on uusi ja siihen on koottu kaupunginhallituksen päätösten mukaiset avustusten sekä tapahtumien määrärahat. Avustuksien kokonaisuutta on muutettu vuoden 2025 talousarviosta. Vuonna 2026 ei jaeta opiskelijastipendejä tai avoimen korkeakoulutuksen stipendejä, sillä niiden merkitys on ollut erittäin marginaalinen viime vuosien aikana. Avustuksilla tuetaan jatkossa oppisopimustukea yrityksille (pilotti ollut käytössä vuonna 2025), nuorten kesätyöllistämistä sekä nuorten kesäyrittäjyysseteliä. Lisäksi osallisuuden kustannuspaikalla on varauduttu Musiikin Ajan tukemiseen (40 000 e, kv. 27.10.2025), Valon Viitasaari -tapahtuman järjestämiseen (8000 euroa) ja pienten tapahtumien tukemiseen erillisten päätösten mukaisesti (6000 euroa).

Kylien lämmitysavustuksesta ja kahvirahasta luovutaan. Kylien kehittämisavustuksiin on varattu 8000 euroa.

Maa- ja metsätilat: kaupunginhallitus on hyväksynyt (20.10.2025, §267) Viitasaaren kaupungin metsänhoitosuunnitelman. Arvioituja tuloja vuonna 2026 on 74 206 euroa ja menoja 25 328 euroa.

Elinkeinopalveluiden kustannuspaikalla on Kehittämisyhtiö Witas Oy:n ja kaupungin yhteistyösopimuksen mukaisesti varattu määräraha elinkeinopalveluiden tuottamiseen. Kaupunki ostaa kehittämisyrityksiltä muun muassa yritysneuvontaa ja aloittavien yritysten palveluita. Kehittämisyhtiön toiminnan kautta edistetään merkittävästi kaupungin elinvoimatyötä sekä kaupunkistrategian että kehittämisyrityksen strategian mukaisesti.

Maaseutuhallinnon ja lomituspalveluiden kustannuspaikalle on varattu määräraha Pihtiputaan kunnan järjestämän maaseutuhallinnon yhteistoimintaosuuksiin ja lomituspalvelujen tukeen maatalousyrittäjille.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinvoimapalvelut					
Elinvoima vastuualue			2,417	2,417	2,417

Tavoitteet

Strateginen päämäärä: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.

Tavoite: Edistetään monipuolisin keinoin työllisyyttä, yritysten sijoittumista sekä matkailumarkkinointia			
Toimenpiteet	Kehitetään Visit Viitasaari -alustaa		
	Wiilon yhteiskäyttöterminaalin kehittäminen		
	Yhteistyömallien kehittäminen yhdessä työllisyysalueen, Kehittämisyhtiö Witas Oy:n sekä yritysten kanssa.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Visit Viitasaari -yhteistyössä olevien yritysten määrä		0	5
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen			
Tavoite: Kaupunkistrategiatyössä osallistetaan laajasti päättäjiä, henkilöstöä, kaupunkilaisia ja sidosryhmiä			
Toimenpiteet	Organisoidaan osallistava kaupunkistrategian laadintaprosessi.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Prosessiin osallistuneet toimijat		0	150

Riskit		
Operatiiviset riskit		
Riski		Suuruus (1-16)
Henkilöriskit		4
Hallintatoimenpiteet	Varautuminen siihen, että tieto on yhteisissä lähteissä.	
Taloudelliset riskit		
Riski		Suuruus (1-16)
Talouden tasapaino		12
Hallintatoimenpiteet	Talouden tasapainotustoimien käynnistäminen.	

Työllisyyden hoito

Palvelualue: Elinvoimapalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Toiminnan luonne:

Toiminnan kuvaus: Työllisyyden hoidon kokonaisuuteen kuuluu Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueelta hankittavat työllisyyspalvelut, kaupungin rahoitusosuudet työttömyysturvasta, kaupungin omat työllisyyttä edistävät palvelut Tuunari-pajalla sekä erilaiset työllisyysavustukset.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	33 114	17 050	21 000	23,2 %	3 950
TOIMINTAKULUT	-326 587	-1 470 181	-1 447 004	-1,6 %	23 177
TOIMINTAKATE	-293 473	-1 453 131	-1 426 004	-1,9 %	27 127
VYÖRYTYKSET	0	0	-32 837	0,0 %	-32 837
YLI/ALIJÄÄMÄ	-293 473	-1 453 131	-1 458 841	0,4 %	-5 710

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Valtakunnallinen työllisyysuudistus astui voimaan 1.1.2025, jolloin työllisyyspalveluiden hoito siirtyi kokonaisuudessaan kuntien vastuulle. Viitasaaren kaupunki on osa Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysaluetta, jonka vastuukuntana on Äänekosken kaupunki. Viitasaari saa tehtävien hoitamiseen myös valtionosuutta.

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen talousarvio vuodelle 2026 esitetään samalla 7,8 miljoonan euron kokonaiskustannuksella kuin vuosi 2025. Kokonaiskustannuksista merkittävä osa on henkilöstökustannuksia, jotka ovat kasvaneet, mitä käytännössä katetaan talousarvion muista kustannuksista. Tässä on huomioitu kuntien haasteellinen talouden tilanne. Henkilöstökustannusten arviointi on viivästynyt tasopalkkaratkaisusta johtuen.

Vuoden 2026 talousarviossa työllisyysalueen lähtökohtana on jatkaa palveluiden rahoitusta vuoden 2025 tasolla seuraavin perustein:

- **Heikentynyt työmarkkinatilanne lisää palvelutarvetta.** Alueen työttömyysaste on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi, ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys, yli 55-vuotiaiden työttömyys sekä työkykyyn liittyvät haasteet ovat merkittäviä. Myös kohtaanto-ongelmat ja osajapula edellyttävät yksilöllisiä, kohdennettuja palveluja. Vaikuttavat työllisyyspalvelut ovat keskeinen väline tilanteen parantamiseksi.
- **Talousvaikutukset kuntiin edellyttävät panostusta työllisyyteen.** Pitkittynyt työttömyys kasvattaa työttömyysturvan kuntaosuuksia ja heikentää kuntatalouden kestävyyttä. Työllisyyspalveluihin panostaminen tukee sekä ihmisten osallisuutta että kuntien taloutta. Työllisyyden vahvistuminen näkyy suoraan kuntien taloudellisessa liikkumavarassa.
- **Valtionosuuden taso säilyy jotakuinkin ennallaan vuoden 2026 talousarviossa vuoteen 2025 verrattuna.** Vuoden 2026 valtionosuuksien yhtenä määräytymisperusteena on vuoden 2024 toteutunut työttömyystilanne, joka oli alueella selvästi tavanomaista heikompi. Tästä syystä työllisyyspalveluihin kohdennettava laskennallinen valtionosuus ei ole olennaisesti laskemassa, mikä mahdollistaa vuoden 2025 tasaisen palvelurahoituksen jatkamisen ilman lisäkuormitusta kuntien omarahoitusosuuksiin.

Työllisyysalueen vuoden 2026 talousarvioesityksessä Viitasaaren kustannukset ovat yhteensä 555.263 euroa. Talousarvioon on varattu työllisyysalueen yleisiin yhteisiin kustannuksiin 316.286 euroa ja aiheuttamisperiaatteen mukaisiin kustannuksiin 238.977 euroa.

Kuntien rahoitusvastuu työttömyysetuuksista laajeni työmarkkinatuen, peruspäivärahan sekä ansiopäivärahan perusosan osalta. Vuoden 2024 loppuun saakka kunnat vastasivat osittain vähintään 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden työttömyysetuuskuluista, vuoden 2025 alusta lukien kuntien osavastuu laajeni koskemaan kaikkia työttömyysetuuksia jo sadan työttömyyspäivän jälkeen. Vuoden 2026 talousarvioon on varattu työllisyysalueen toimittaman ennusteen perusteella kuntaosuuteen 585.122 euroa, joka on kaksinkertainen vuoden 2025 talousarviotasoon verrattuna. Syynä muutokseen on paitsi kuntien rahoitusvastuun laajeneminen, myös valtakunnallinen ja alueellinen työttömyyden kasvu.

Viitasaaren kaupungin omiin työllisyyspalveluihin varataan työllistettävien palkkarahaa kuudelle henkilölle, jotka tekevät 51 %:n työaikaan 12 kk:n ajan. Työllisyyspäällikön toimenkuvan vastuualueisiin siirretään kaupungin yhteispalvelupiste 1.1.2026 alkaen ja työllisyyspäällikkö myös viranhaltijana vastaa kotouttamissuunnitelmien laatimisesta yhteistyössä hyvinvointikoordinaattorin kanssa. Tuunaripajan toiminta on muutettu kierrätyskeskus-muotoiseksi vuoden 2025 aikana ja se jatkuu ennallaan vuoden 2026 ajan, kuitenkin siten, että vuoden 2027 alusta Tuunaripajan toiminta joko lakkautetaan tai se tullaan järjestämään yhdistys- tai säätiömuotoisena toimintana. Vaihtoehtoja selvitetään vuoden 2026 aikana.

Työllisyysavustuksiin on varattu 21.000 euroa nuorten kesätyöllistämiseen yhteistyössä 4H:n kanssa, 3.000 euroa nuorten kesäyrittäjyysseteleihin sekä 5.000 euroa oppisopimustukiin yrityksille.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinvoimapalvelut					
Työllisyyden hoito vastuualue			4,81	1	1

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.		
Tavoite: Työttömyysetuuksien maksuosuuksien väheneminen 15% vuoden 2025 tasoon nähden.		
Toimenpiteet	Työttömyysetuuksien maksuosuuksien väheneminen 15% vuoden 2025 tasoon nähden.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Vuoden 2025 -taso	516 000	439 000
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen		
Tavoite: Etsitään uusi toimija (yhdistys/yritys/järjestö) Tuunaripajan ja kierrätyskeskus -toiminnan jatkamiselle.		
Toimenpiteet	Vuoden 2026 aikana toiminnalle etsitään uusi jatkaja, tavoitteena, että Tuunaripajan ylläpitäminen poistuu kaupungin toiminnasta vuoden 2027 alkuun mennessä.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Uusi mittari	0	

3.4 Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Vastuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Palvelualue sisältää: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen vastuualueita ovat Palvelualueen hallinto, Varhaiskasvatus, Esi- ja perusopetus, Viitasaaren lukio, Viitasaaren alueen musiikkiopisto, Vapaa-aikapalvelut, Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Lisäksi palvelualueen toimintaan kuuluvat Pihtiputaan kunnalta ostopalveluna hankittava kansalaisopiston ja kirjaston toiminta.

Palvelualueen kuvaus: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan kehittämisestä, organisoinnista ja arvioinnista vastaavana monijäsenisenä toimielimenä toimii sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Palvelualue johtaa sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	1 229 407	795 270	911 927	14,7 %	116 657
Myyntituotot	738 972	289 470	362 139	25,1 %	72 669
Maksutuotot	162 963	317 400	326 515	2,9 %	9 115
Tuet ja avustukset	238 211	157 000	207 023	31,9 %	50 023
Muut toimintatuotot	89 262	31 400	16 250	-48,2 %	-15 150
TOIMINTAKULUT	-16 002 569	-16 854 351	-15 809 788	-6,2 %	1 044 563
Henkilöstökulut	-7 996 453	-8 756 166	-8 480 365	-3,1 %	275 801
Palvelujen ostot	-5 000 612	-4 981 083	-4 311 241	-13,4 %	669 842
Aineet,tarvik. ja tavarat	-553 877	-563 165	-575 965	2,3 %	-12 800
Avustukset	-234 603	-306 000	-286 000	-6,5 %	20 000
Muut toimintakulut	-2 217 025	-2 247 937	-2 156 217	-4,1 %	91 720
TOIMINTAKATE	-14 773 162	-16 059 081	-14 897 861	-7,2 %	1 161 220
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-106 666	-85 455	-78 572	-8,1 %	6 883
VYÖRYTYKSET	0	0	-955 623	0,0 %	-955 623
YLI/ALIJÄÄMÄ	-14 880 106	-16 144 536	-15 932 056	-1,3 %	212 480

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Ulkoinen					
TOIMINTATUOTOT	1 212 550	795 270	911 927	14,7 %	116 657
TOIMINTAKULUT	-11 402 129	-12 382 970	-12 280 191	-0,8 %	102 779
TOIMINTAKATE	-10 189 579	-11 587 700	-11 368 264	-1,9 %	219 436
Sisäinen					
TOIMINTATUOTOT	16 857	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-4 600 440	-4 471 381	-3 529 597	-21,1 %	941 784
TOIMINTAKATE	-4 583 583	-4 471 381	-3 529 597	-21,1 %	941 784

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Esi- ja perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta			69,145	69,145	69,145
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			1,85	1,85	1,85
SIHY palvelualueen hallinto			2,7	2,7	2,7
Vapaa-aikapalvelut			12,613	12,613	12,613
Varhaiskasvatus			50,507	50,507	50,507
Viitasaaren alueen musiikkiopisto			9,403	9,403	9,403
Viitasaaren lukio			9,785	9,785	9,785
Yhteensä			156,003	156,003	156,003

SIHY palvelualueen hallinto

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Toiminnan luonne: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen taloussuunnittelun, hallinto-, ja yleispalvelujen lisäksi tuotetaan mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille.

Toiminnan kuvaus: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen monijäsenisenä toimielimenä toimii sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Palvelualueen hallinnossa työskentelevät sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja toimistosihteeri. Lisäksi hallinnon kuluiksi lasketaan myös 30 % lukion toimistosihteerin työpanoksesta ja 50 % musiikkiopiston sihteerin tehtävistä.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	21	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-838 103	-1 019 862	-1 070 600	5,0 %	-50 739
TOIMINTAKATE	-838 083	-1 019 862	-1 070 600	5,0 %	-50 739
VYÖRYTYKSET	0	0	244 734	0,0 %	244 734
YLI/ALIJÄÄMÄ	-838 083	-1 019 862	-825 866	-19,0 %	193 996

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
SIHY palvelualueen hallinto			2,7	2,7	2,7

Tavoitteet			
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen			
Tavoite: Edistetään asukkaiden osallistumismahdollisuuksia.			
Toimenpiteet	Varmistetaan lähipalveluiden säilyminen.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Hyte-kerroin		65	66

Riskit	
Riskiluokka: Henkilöstö	
Riski	Suuruus (1-16)
Työhyvinvointi heikkenee	4
Hallintatoimenpiteet	Kehityskeskustelut

Varhaiskasvatus

Palvelualue: Sivistys- ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan luonne: Varhaiskasvatus on lakisääteinen palvelu alle kouluikäisille lapsille. Toiminta on yhdistelmä suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää: tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla.

Toiminnan kuvaus: Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita eri toimintamuodoissaan. Varhaiskasvatustalain (2018/540) mukaista, jokaiselle lapselle tarjottavaa varhaiskasvatusta toteutetaan arkipäivisin klo 6.30–17.00 välillä eri yksiköissä. Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito. Viitasaarella varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa: Marjametsä, Tuulentupa, Taikatasku ja Miekkarinteen päivähoitokeskus Sinilintu sekä ryhmäperhepäivähoitoyksiköissä: Kulmala, Miekkarinteen päivähoitokeskus Peipposet ja Tenavatasku sekä perhepäivähoitajan omassa kodissa järjestettävä perhepäivähoito. Uusi elementtipäiväkoti on mahdollisesti käytettävissä toimintakauden alussa elokuussa 2026.

Varhaiskasvatuksen piirissä lapsia on yhteensä n. 140.

Marjametsän päiväkodissa järjestetään myös lakisääteistä vuorohoitoa, joka mahdollistaa huoltajien työssäkäynnin muuna aikana kuin arkisin klo 6.30-17.00. Oikeus vuorohoitoon ei ole subjektiivinen.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	124 926	72 002	80 876	12,3 %	8 874
TOIMINTAKULUT	-3 454 033	-3 633 114	-3 344 860	-7,9 %	288 254
TOIMINTAKATE	-3 329 107	-3 561 112	-3 263 984	-8,3 %	297 128
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 587	-4 583	-9 523	107,8 %	-4 940
VYÖRYTYKSET	0	0	-289 554	0,0 %	-289 554
YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 335 693	-3 565 695	-3 563 061	-0,1 %	2 634

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Vuorohoidon lisääntymisestä ja lasten tuen tarpeesta johtuen tarvitaan lisää työntekijöitä iltoihin, viikonloppuihin ja öihin sekä henkilökohtaisia avustajia. Tämä tarve on laskettu sijaismäärärahoihin.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 26.11.2025 esittänyt

- Muksumäen ryhmäperhepäivähoitoyksikön sulkemista 1.1.2026 alkaen. (n. 77 000 euroa)
- Kaupungin järjestämän avoimen varhaiskasvatustoiminnan lopettamista 1.1.2026 alkaen. (n. 69 500 euroa)
- Kahden ryhmäavustajan tehtävän vähentämistä varhaiskasvatuksesta 1.1.2026 alkaen (n. 65 000 euroa)

Kyseiset euromääräiset muutosesitykset on huomioitu vuoden 2026 talousarvioesityksessä.

Talousarviovuonna toteutetaan uuden päiväkodin rakentaminen. Valmistuttuaan päiväkotitoimii väistöttilana Miekkarinteen päivähoitokeskuksen remontin ajan.

Taikataskun päiväkodin toiminta suunnitellaan siirrettäväksi uuteen päiväkotiin syksyn 2026 aikana, jolloin seurakunnalta vuokratuista tiloista voidaan luopua. Vuokratulujen poistumista ei ole huomioitu euromääräisessä talousarvioesityksessä, koska tarkkaa siirtymisajankohtaa ei vielä tiedetä.

Tuulentuvan päiväkodin ja Kulmalan ryhmäperhepäivähoitoyksikön siirtyminen uuteen päiväkotiin toteutuu vuoden 2027 aikana.

Valtuusto päätti talousarvion hyväksymisen yhteydessä, että avointa varhaiskasvatusta ja perhekeskustoimintaa jatketaan edelleen vuonna 2026 ja sen kustannuksiin varataan 36.000 euroa.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Varhaiskasvatus			50,507	50,507	50,507

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.		
Tavoite: Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus panostamalla hyvään yhteistyöhön oppilaitosten kanssa.		
Toimenpiteet	Koulutusyhteistyön kehittäminen: Lisätään mahdollisuuksia korkeakoulu- ja ammattikouluopiskeluun. Oppisopimusopiskelumahdollisuus.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Koulutukseen osallistuneiden määrä	0	1
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen		
Tavoite: Edistetään kuntalaisten osallistumismahdollisuutta ja varhaiskasvatuksen tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta.		
Toimenpiteet	Palvelu- ja kiinteistöstrategian luominen: varhaiskasvatusyksiköiden määrän ja palvelukokonaisuuden selkiyttäminen. Varhaiskasvatuspalvelun tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoittaminen.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Varhaiskasvatusyksiköiden selkiyttäminen	0	1

Riskit		
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit		
Riski		Suuruus (1-16)
Koulutetun ja osaavan työvoiman saatavuus		6
Hallintatoimenpiteet	Koulutuksen lisääminen ja tarjoaminen.	
Riskiluokka: Menojen hallinta		
Riski		Suuruus (1-16)
Henkilöstökulut (suuri vuorohoidon tarve ja tuentatarpeista johtuvat henkilöstökulut)		2
Hallintatoimenpiteet		

Esi- ja perusopetus

Palvelualue: Sivistys- ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Rehtorit

Toiminnan luonne: Perusopetus on yleissivistävää koulutusta, ja sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa jatko-opintokelpoisuuden. Esiopetus on oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna saatavaa maksutonta opetusta. Kouluilla järjestetään myös aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Toiminnan kuvaus: Lukuvuonna 2025-2026 perusopetuksessa on 472 oppilasta, joista Haapaniemen koulussa opiskelee 405 Kymönkosken koulussa 29 ja Huopanan koulussa 38. Esiopetukseen osallistuu lukuvuonna 46 oppilasta (sis. koulujen oppilasmääriin).

Viitasaaren keskustassa sijaitsevassa Haapaniemen koulussa on vuosiluokkia 0.- 9. Koulussa on kaksi esiopetusluokkaa, 20 perusopetusluokkaa, kaksi erityisluokkaa sekä JOPO-luokka.

Kymönkosken kylällä toimivassa Kymönkosken koulussa on kolme yhdysluokkaa. Luokkien 0–2 ja 3–6 lisäksi koulussa on erityisluokka.

Huopanan kylällä sijaitsevassa Huopanan koulussa on kolme yhdysluokkaa 0–2, 3–4 ja 5–6.

Huopanan ja Kymönkosken kouluilla on yhteinen kieltenopettaja.

Kaikilla kouluilla järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Ulkoiset ja Sisäiset	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	317 641	231 368	301 528	30,3 %	70 160
TOIMINTAKULUT	-8 025 067	-8 273 095	-7 790 915	-5,8 %	482 180
TOIMINTAKATE	-7 707 427	-8 041 727	-7 489 387	-6,9 %	552 340
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-22 207	-13 390	0	-100,0 %	13 390
VYÖRYTYKSET	0	0	-643 738	0,0 %	-643 738
YLI/ALIJÄÄMÄ	-7 729 647	-8 055 117	-8 133 125	1,0 %	-78 008

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Esi- ja perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta			69,145	69,145	69,145

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Jatko-opintoihin sijoittuminen (%)	96		100		
Aamu- ja iltapäivätoiminnan osallistujamäärä	50		40		
S2 opetus toteutunut (Ei=0, Kyllä=1)	1		1		

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Edistetään nuorten turvallista kasvua		
Tavoite: Jokainen oppilas saa tarvitsemansa ryhmämuotoisen tuen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.		
Toimenpiteet	Ryhmämuotoinen tuki	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Ryhmämuotoisen tuen merkinnät Wilmassa	0	

Riskit	
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit	
Riski	Suuruus (1-16)
Ryhmämuotoisen tuen epäonnistuminen	6
Hallintatoimenpiteet	

Haapaniemen koulu

Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Vastuuhenkilö: Rehtori

Toiminnan luonne: Perusopetus on yleissivistävää koulutusta, ja sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa jatko-opintokelpoisuuden. Esiopetus on oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna saatavaa maksutonta opetusta. Kouluilla järjestetään myös aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Toiminnan kuvaus:

Kalenterivuoden 2026 aikana koulussa eletään osittain 2025-2026 ja osittain 2026-2027 lukuvuosia. Tästä syystä oppilasmäärässä tapahtuu kesän aikana muutoksia. Koulussa opiskelee kevätlukukaudella 405 oppilasta, joista 39 on esiluokan oppilaita, ja syyslukukaudella 383 oppilasta, joista 22 esiluokan oppilaita.

Koulussa on oppilaita 0.- 9. luokilla, mistä on muodostettu kaksi esiopetusluokkaa, 20 perusopetusluokkaa, kaksi erityisluokkaa sekä JOPO-luokka.

Esi- ja perusopetuksen lisäksi koululla järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa lähinnä 0.-2. lk:ien oppilaille.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	36 724	28 500	30 000	5,3 %	1 500
TOIMINTAKULUT	-6 179 583	-6 323 673	-5 952 599	-5,9 %	371 074
TOIMINTAKATE	-6 142 859	-6 295 173	-5 922 599	-5,9 %	372 574
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 175	-696	0	-100,0 %	696
VYÖRYTYKSET	0	0	-509 593	0,0 %	-509 593
YLI/ALIJÄÄMÄ	-6 154 048	-6 295 869	-6 432 192	2,2 %	-136 323

Tavoitteet			
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari			
Tavoite: Opetukseen ja oppimiseen tarvittava tietotekninen laitteisto asianmukaisessa kunnossa			
Toimenpiteet	Pidetään opetukseen ja oppimiseen tarvittava it-laitteisto asianmukaisessa kunnossa		
Mittarit	Lähtö	Tavoite	
Oppilailla oma iPad tai läppäri (%)	100	100	
Luokkatiloissa tarvittava it-laitteisto kunnossa (%)	100	100	

Riskit		
Riskiluokka: ICT		
Riski		Suuruus (1-16)
Opetukseen ja oppimiseen tarvittava it-laitteiden riittävyys ja asianmukaisuus		6
Hallintatoimenpiteet		
Riskiluokka: Henkilöstö		
Riski		Suuruus (1-16)
Pätevää henkilöstöä ei saada		9
Hallintatoimenpiteet	Haapaniemen koulu ja Viitasaaren kaupunki pidettävänä hyvänä paikkana tehdä työtä.	

Huopanan koulu

Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Vastuuhenkilö: Rehtori

Toiminnan luonne: Perusopetus on yleissivistävää koulutusta, ja sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Esiopetus on oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna saatavaa maksutonta opetusta. Koululla järjestetään myös aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Toiminnan kuvaus: Lukuvuonna 2025-2026 Huopanan koulun perusopetuksessa on 38 oppilasta. Esiopetukseen osallistuu lukuvuonna 4 oppilasta (sis. koulun oppilasmäärään).

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	9 855	2 800	2 000	-28,6 %	-800
TOIMINTAKULUT	-737 340	-751 788	-716 259	-4,7 %	35 530
TOIMINTAKATE	-727 486	-748 988	-714 259	-4,6 %	34 730
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-72	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	-59 740	0,0 %	-59 740
YLI/ALIJÄÄMÄ	-727 558	-748 988	-773 999	3,3 %	-25 010

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari		
Tavoite: Huopanan koulu on vetovoimainen työpaikka.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Avoimiin tehtäviin on kelpoisia hakijoita	0	2
Strateginen päämäärä: Edistetään nuorten turvallista kasvua		
Tavoite: Hyvinvointitietoisella toiminnalla edistetään oppimista.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Oppilaiden osallisuutta vahvistavat toimenpiteet lisääntyvät.	1	2

Riskit		
Operatiiviset riskit		
Riski		Suuruus (1-16)
Oppimista tukeva hyvinvointi ei lisäännä.		6
Hallintatoimenpiteet	Henkilöstörakenteella taataan monipuolinen osaaminen.	
Riskiluokka: Toimintaympäristö ja muutokset		
Riski		Suuruus (1-16)
Rekrytointihaasteet		12
Hallintatoimenpiteet	Päätöksenteko tukee lapsiperheiden asumista koulun oppilaaksiottoalueella. Tarkastellaan koulujen oppilaaksiottoalueita.	

Kymönkosken koulu

Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Vastuuhenkilö: Rehtori

Toiminnan luonne: Esi -ja perusopetuksen järjestäminen koulun oppilaille. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja elämässä pärjäämiseen. Koululla toimii aamu- ja iltapäivätoiminta.

Toiminnan kuvaus: Lukuvuonna 2025-2026 Kymönkosken koulussa opiskelee yhteensä 29 oppilasta. (neljä esikoululaista)

Koulussa on kolme yhdysluokkaa. Luokkien 0-2 ja 3-6 lisäksi koulussa on erityisluokka.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	4 715	3 600	3 000	-16,7 %	-600
TOIMINTAKULUT	-740 557	-818 680	-760 370	-7,1 %	58 310
TOIMINTAKATE	-735 842	-815 080	-757 370	-7,1 %	57 710
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-462	-416	0	-100,0 %	416
VYÖRYTYKSET	0	0	-59 911	0,0 %	-59 911
YLI/ALIJÄÄMÄ	-736 304	-815 496	-817 281	0,2 %	-1 785

Tavoitteet

Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

Tavoite: Koulun internet yhteydet toimivat paremmin.

Strateginen päämäärä: Edistetään nuorten turvallista kasvua

Tavoite: Tehtäviin pätevän ja soveltuvan henkilökunnan saatavuus seuraavalle lukuvuodelle

Riskit

Riskiluokka: ICT

Riski	Suuruus (1-16)
Koulun internet yhteyden toimivuus on edelleen huono	12

Hallintatoimenpiteet

Riskiluokka: Henkilöstö

Riski	Suuruus (1-16)
Kouluun ei saada tehtäviin pätevää ja soveltuvaa henkilökuntaa.	9

Hallintatoimenpiteet

Esi- ja perusopetus yhteiset

Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Toiminnan luonne: Perusopetuksen jakamattomat toimintatuotot ja -kulut.

Toiminnan kuvaus: Perusopetuksen kouluille erikseen jakamattomat kotikuntakorvausten ja hankrahoitukseen liittyvien valtionavustusten toimintatuotot ja -kulut.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	266 347	196 468	266 528	35,7 %	70 060
TOIMINTAKULUT	-367 587	-378 953	-361 688	-4,6 %	17 265
TOIMINTAKATE	-101 240	-182 485	-95 160	-47,9 %	87 325
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 498	-12 278	0	-100,0 %	12 278
VYÖRYTYKSET	0	0	-14 493	0,0 %	-14 493
YLI/ALIJÄÄMÄ	-111 738	-194 763	-109 653	-43,7 %	85 110

Viitasaaren lukio

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Lukion rehtori

Toiminnan luonne: Lukiokoulutus Viitasaaren lukiossa on yleissivistävää koulutusta, joka antaa hyvät valmiudet jatkaa opintoja yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Syksyllä 2025 Viitasaaren lukiossa oli yhteensä 66 opiskelijaa. Näistä opiskelijoista 61 oli nuorten lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavia opiskelijoita, 3 aikuislukion oppimäärää suorittavia ja 2 kaksoistutkinnon suorittajaa.

Toiminnan kuvaus: Viitasaaren lukio on laadukas yleislukio, jossa on erikoislinjoina tarjolla pelastus- ja turvallisuuslinja sekä musiikkilinja. Lukiolla on osin yhteinen henkilökunta ja tilat Haapaniemen koulun kanssa.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	42 595	39 400	51 023	29,5 %	11 623
TOIMINTAKULUT	-1 143 522	-1 310 145	-1 175 224	-10,3 %	134 920
TOIMINTAKATE	-1 100 927	-1 270 745	-1 124 201	-11,5 %	146 543
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12 373	-6 374	-1 200	-81,2 %	5 174
VYÖRYTYKSET	0	0	-101 683	0,0 %	-101 683
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 113 300	-1 277 119	-1 227 084	-3,9 %	50 035

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Viitasaaren lukio			9,785	9,785	9,785

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Musiikkilinnan vetovoima (% opintonsa aloittaneista opiskelijoista)	18		20		
Pelastus- ja turvallisuuslinjan vetovoima (% opintonsa aloittaneista opiskelijoista)	23		35		

Tavoitteet

Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

Tavoite: Pätevä opetushenkilöstö

Toimenpiteet Lukion henkilökunta on pätevää ja ammattitaitoista

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Pätevien opettajien prosentuaalinen osuus lukion viranhaltijoissa	100	100

Strateginen päämäärä: Edistetään nuorten turvallista kasvua

Tavoite: Lukion opiskelijamäärä säilyy hyvällä tasolla.

Toimenpiteet Viitasaaren lukion opiskelijoiksi saadaan entistä enemmän sellaisia nuoria, joiden alkuperäinen kotipaikkakunta on muualla. Haapaniemen koulusta saadaan jatkossa määrällisesti enemmän opiskelijoita Viitasaaren lukioon.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Ulkopaikkakunnilta saapuneiden opiskelijoiden prosentuaalinen osuus kaikista lukion opiskelijoista	32	33
Ulkopaikkakunnilta saapuneiden ensimmäisen vuositason opiskelijoiden prosentuaalinen osuus kaikista lukion ensimmäisen vuositason opiskelijoista	54	55

Viitasaaren Haapaniemen koulusta hakeutuneiden opiskelijoiden lukumäärä	10	13
Tavoite: Laadukas opintotarjonta		
Toimenpiteet	Laadukkaan opintotarjonnan säilyttäminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Erikoislinjojen lukumäärä	2	2
Tavoite: Opiskelijoiden hyvinvointi		
Toimenpiteet	Opiskelijoiden liikuntaetu hyvinvoinnin edistämiseksi	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kuntosalikäyntien ja uintien lukumäärä	390	400

Riskit		
Riskiluokka: Toiminnan kehittäminen		
Riski	Suuruus (1-16)	
Lukion opiskelijamäärän väheneminen ikäluokkien pienentyessä.	9	
Hallintatoimenpiteet	Lukio täytyy saada näyttäytymään entistä houkuttelevampana jatko-opintopaikkana Haapaniemen koulun oppilaille. Tässä on tärkeässä roolissa oppilaitosten opinto-ohjaajien välinen yhteistyö. Vastaavasti Viitasaaren lukion markkinointiin naapuripaikkakuntien ja muiden ulkopaikkakuntien oppilaille panostetaan jatkossakin, jotta saamme entistä enemmän opiskelijoita muualtakin kuin Viitasaareltä.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Haapaniemen koulusta Viitasaaren lukioon hakeutuneiden 1. vuositasen opiskelijoiden lukumäärä	10	13
Ulkopaikkakunnilta Viitasaaren lukioon 1. vuositasen opiskelijoiksi hakeutuneiden opiskelijoiden lukumäärä	14	16
Riskiluokka: Henkilöstö		
Riski	Suuruus (1-16)	
Pätevän henkilöstön saatavuus	9	
Hallintatoimenpiteet	Työntekijöistä ja heidän eduistaan huolehtiminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Pätevän henkilöstön prosentuaalinen osuus prosentteina	100	100

Viitasaaren alueen musiikkiopisto

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Opistotoiminnasta vastaava rehtori

Toiminnan luonne: Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukainen opetus. Toiminta-alue Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula ja Keitele.

Toiminnan kuvaus: Musiikkiopisto järjestää laadukasta opetusta musiikin varhaiskasvatuksesta aina jatko-opintoihin tähtääville. Taiteen perusopetuksen opinnot sisältävät instrumenttiopintojen lisäksi yhteismusiisointia ja musiikin hahmotusaineiden opiskelua. Musiikkiopistolla on oma opetussuunnitelma, joka perustuu taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	209 785	112 000	143 000	27,7 %	31 000
TOIMINTAKULUT	-594 883	-635 488	-554 993	-12,7 %	80 494
TOIMINTAKATE	-385 098	-523 488	-411 993	-21,3 %	111 494
VYÖRYTYKSET	0	0	-49 053	0,0 %	-49 053
YLI/ALIJÄÄMÄ	-385 098	-523 488	-461 046	-11,9 %	62 442

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Viitasaaren alueen musiikkiopisto			9,403	9,403	9,403

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Oppilasmäärät yhteensä (keskiarvo)	146		122		
Viitasaari	69		64		
Pihtipudas	34,5		25		
Kinnula	32		28		
Keitele	10,5		5		

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Panostetaan viitasaarelaisten vahvaan kulttuuriin ja markkinointiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.		
Tavoite: Kaikenikäisten asukkaiden osallistuminen musiikkiopiston tarjoamaan kulttuuritoimintaan.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Tapahtumien määrä.		22
Tavoite: Kulttuuritoiminnan yhteistyö Musiikin Aika -festivaalin, Aikamme musiikin ja muiden nykymusiikkitoimijoiden kanssa. Yhteistyö lukion musiikkilinjan kanssa.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Oppilaiden osallistuminen ja osallistaminen Musiikin Aikaan ja Aikamme Musiikki -hankkeeseen.		10

Riskit
Riskiluokka: Toimintaympäristö ja muutokset

Riski		Suuruus (1-16)
Oppilasmäärän pysyvyys		4
Hallintatoimenpiteet	Opetussuunnitelman mukaan opetusta voidaan tarjota myös aikuisille. Kuntasopimuksista huolehtiminen.	
Riskiluokka: Henkilöstö		
Riski		Suuruus (1-16)
Pätevän henkilöstön saatavuus		4
Hallintatoimenpiteet	Ovtes mukainen paikallinen sopimus maksettavista kilometrikorvauksista. Hyvät työtilat ja välineet.	

Vapaa-aikapalvelut

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden johtaja

Toiminnan luonne: Viitasaaren kaupungin vapaa-aikapalvelujen piiriin kuuluvat lakisääteiset kulttuuri- (166/2019), liikunta- (390/2015) ja nuorisopalvelut (1285/2016)

Toiminnan kuvaus: Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut luovat puitteita ja edellytyksiä vapaalle kansalais-toiminnalle ja järjestävät palveluita kuntalaisille. Palveluiden tuottamisessa noudatetaan voimassa olevan kuntastrategian päämääriä ja keinoja. Palvelut voidaan tuottaa vapaa-aikapalvelujen toimesta tai yhteis-työssä kunnan muiden palvelualueiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalve-luiden talousarviokokonaisuuteen kuuluvat kulttuuri- liikunta- ja nuorisopalvelut, liikuntaneuvonta, nuorten työpaja, etsivä nuorisotyö, uimahalli, Savivuoren hiihtokeskus sekä Koliman leirikeskus.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	330 216	245 500	280 500	14,3 %	35 000
TOIMINTAKULUT	-1 649 168	-1 787 370	-1 736 380	-2,9 %	50 990
TOIMINTAKATE	-1 318 953	-1 541 870	-1 455 880	-5,6 %	85 990
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-65 499	-61 108	-67 849	11,0 %	-6 741
VYÖRYTYKSET	0	0	-103 399	0,0 %	-103 399
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 384 550	-1 602 978	-1 627 128	1,5 %	-24 150

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Viitasaaren kaupungin vapaa-aikapalvelut toteuttaa tehtävänsä vuoden 2026 talousarvion puitteissa laki-sääteisiä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen harjoittamista tukemalla sekä puitteita ja edellytyksiä luo-malla. Talousarviossa on huomioitu myös kaupungin tarjoaman palvelun kustannukset.

Talousarviovuonna 2026 sekä suunnitelmavuosina 2027 ja 2028 pyritään jatkaa nykyisen palvelutason yllä-pito.

Kulttuuripalveluissa huolehditaan kulttuuripalvelusten tarjonnasta luomalla edellytyksiä toiminnalle ja tuke-malla yhteisöjen ja yksittäisten taiteen harjoittajien mahdollisuuksia toimintaan. Kulttuuripalvelut on mu-kana jossain määrin kaikissa paikkakunnan tapahtumissa tukemalla järjestämistä taloudellisesti tai tarjoa-malla asiantuntija-apua. Kaupunki järjestää vuosittaisia tapahtumia kuten itsenäisyysjuhlan sekä toimii yh-teistyökumppanina mm. Viitasaari Areenan konserttitapahtumissa.

Liikuntapalveluissa tavoitteen mukaisesti luodaan edellytyksiä kaiken ikäisten kuntalaisten liikkumiselle ui-mahallin, kuntosalien, sekä ulkoliikunta paikkojen turvallista käyttöä koordinoimalla. Liikuntaneuvonnan avulla saatetaan liikunnan pariin ikäänsä tai terveyteensä nähden liian vähän liikkuvia kuntalaisia. Vuonna 2025 käynnistynyttä älykuntosalin toimintaa ylläpidetään ja kehitetään edelleen.

Nuorisopalveluissa tullaan talousarvion puitteissa toteuttamaan monipuolista nuorten toimintaa. Nuorisota-lolla tapahtuva tilatoiminta on keskeisin nuorisotyön muoto. Sen avulla tavoitetaan etenkin murrosiässä olevat nuoret. Toiminnan keskiössä on kiinteä yhteistyö koulun kanssa. Talousarviovuonna jatketaan seitse-män kuukauden ajan vuonna 2025 käynnistynyttä koulunuorisotyön hanketta.

Nuorten työpajalle työllistetään työttömiä tai opiskelun ulkopuolelle jääneitä alle 29-vuotiaita nuoria. Tavoit-teena on työllistää eri pituisissa jaksoissa yhteenä 10-12 nuorta.

Etsivän nuoristyön tavoitteena on löytää palvelun tarpeessa olevia nuoria ja saattaa heitä kulloinkin tarvitta-van ja saatavilla olevan palvelun pariin. Talousarviovuonna tavoitteena on harkinnanvaraisen valtionavun saa-minen etsivän nuorisotyöntekijän palkkaamiseen.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Vapaa-aikapalvelut			12,613	12,613	12,613

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Uimahallin kävijämäärät	41 077		38 000	38 000	
Seniorikorttien määrä	399		360	360	
Voimailusalikorttien määrä	253		250	250	

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Hyvinvointikoordinaattori

Toiminnan luonne: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointia ja terveyttä tukevaa ja edistävää laaja-alaista yhteistyössä tehtävää toimintaa, jossa oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti eri toimijoiden osaamista tukemassa asukkaiden hyvinvointia.

Toiminnan kuvaus: Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä omassa toiminnassaan eli palveluissa, joita kunta järjestää (kuntalaki 410/2015 1§). Kunnan toimivat peruspalvelut ovat hyvinvointityön perusta. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä siltä osin kuin tämän kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Viitasaaren kaupunkistrategian mukaisesti päämääränä on hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi ja vastuu sijoittuu Viitasaarella sivistys- ja hyvinvointipalveluihin, mutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta jakaantuu kaupungissa kaikkien palvelualojen kesken ja yhteistyö on välttämätöntä. Elinympäristön ja asumisenpalvelujen tehtävänä on turvata hyvinvointia ja terveyttä edistävä elinympäristö kaupunkilaisille. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion erityisenä tehtävänä on ihmisenä kasvun tukeminen. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä kirjasto ja kansalaisopisto edistävät omalta osaltaan kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Kaupunki tarjoaa mahdollisuuksia ja edellytyksiä aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään turvallisessa ja viihtyisässä elinympäristössä. Asukkailla on oma roolinsa hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on ennen kaikkea kyse ennaltaehkäisevän työn kokonaisuudesta. Toiminnan keskiössä on paitsi hallinnollinen, laajamittainen seuranta ja kehittäminen, mutta myös erilaisten palveluiden järjestämisen koordinointi. Toiminta sisältää terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinoinnin ja seurannan kunnassa, ehkäisevän päihdetyön, yhteistyön hyvinvointialueen kanssa, hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen laadinnan, seurannan ja raportoinnin, ikäihmisten avoimen päivätoiminnan organisoinnin, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä veteraaniasiaintoimikunnan sihteerin tehtävät. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on pitkälti yhdyspinnoissa tehtävää yhteistyötä kaupungin eri palveluiden, hyvinvointialueen, järjestöjen, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

Kotoutuminen on osa hyvinvointipalveluja. Kunnan on huolehdittava maahanmuuttajan ja kotoutuja-asiakkaan yleisestä ohjeuksesta ja neuvonnasta (laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023). Lain mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kotoutumisen lakisääteisiä palveluja ovat ohjaus ja neuvosta, kotoutuja-asiakkaalle laadittava osaamisen ja palvelutarpeenarviointi sekä kotoutumissuunnitelma, monikielisen yhteiskuntaorientaation ja kotoutumiskoulutuksen järjestäminen. Valtio maksaa kunnalle laskennallista korvausta kotoutumisen edistämisen lain 2 §:n määrittelyn mukaan.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	96 131	65 000	55 000	-15,4 %	-10 000
TOIMINTAKULUT	-116 419	-145 709	-136 816	-6,1 %	8 893
TOIMINTAKATE	-20 288	-80 709	-81 816	1,4 %	-1 107
VYÖRYTYKSET	0	0	-12 931	0,0 %	-12 931
YLI/ALIJÄÄMÄ	-20 288	-80 709	-94 747	17,4 %	-14 038

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			1,85	1,85	1,85

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen		
Tavoite: Edistetään kuntalaisten arjen turvallisuutta, mielen hyvinvointia ja liikunnallista elämäntapaa.		
Toimenpiteet	Asukkaiden hyvinvoinnin tukeminen	
	Ikäihmisten toimintakyvyn edistäminen	
	Nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä - indikaattori	390	340
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana	3,8	10
Hyte-kerroin	65	66

Riskit	
Operatiiviset riskit	
Riski	Suuruus (1-16)
Toimivien rakenteiden puute	6
Hallintatoimenpiteet	Hyvinvointiyhteistyön kehittäminen eri toimijoiden kesken.

3.5 Elinympäristön ja asumisen palvelualue

Vastuuhenkilö: Elinympäristön ja asumisen palvelualuejohtaja

Palvelualue sisältää: Palvelualueen hallinto, Kunnossapito (kuntatekniikka ja infra), Tilapalvelu, Ruoka- ja puhtauspalvelu, Maankäyttö

Palvelualueen kuvaus: Elinympäristön ja asumisen palvelualue pitää sisällään seuraavat tehtäväalueet: Tila- palvelut, Kunnossapito, Maankäyttö, Ruokapalvelut, Puhtauspalvelut sekä hallinto.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	8 469 027	7 960 457	6 887 571	-13,5 %	-1 072 886
Myyntituotot	2 686 309	2 517 780	1 822 264	-27,6 %	-695 516
Maksutuotot	0	0	20 000	0,0 %	20 000
Tuet ja avustukset	20 984	0	0	0,0 %	0
Muut toimintatuotot	5 761 734	5 442 677	5 045 307	-7,3 %	-397 370
TOIMINTAKULUT	-7 069 375	-7 454 720	-6 350 966	-14,8 %	1 103 754
Henkilöstökulut	-2 471 456	-2 882 402	-2 770 063	-3,9 %	112 339
Palvelujen ostot	-2 277 797	-2 438 616	-1 283 745	-47,4 %	1 154 871
Aineet,tarvik. ja tavarat	-1 806 257	-1 719 508	-1 755 653	2,1 %	-36 145
Avustukset	-139 977	-140 000	-140 000	0,0 %	0
Muut toimintakulut	-373 889	-274 194	-401 505	46,4 %	-127 311
TOIMINTAKATE	1 399 653	505 737	536 605	6,1 %	30 868
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 815 872	-2 734 338	-2 756 755	0,8 %	-22 417
VYÖRYTYKSET	0	0	-353 113	0,0 %	-353 113
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 416 586	-2 228 601	-2 573 264	15,5 %	-344 662

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Ulkoinen					
TOIMINTATUOTOT	3 776 426	3 408 706	2 967 397	-12,9 %	-441 309
TOIMINTAKULUT	-5 971 974	-6 313 553	-6 205 986	-1,7 %	107 567
TOIMINTAKATE	-2 195 547	-2 904 847	-3 238 589	11,5 %	-333 742
Sisäinen					
TOIMINTATUOTOT	4 692 601	4 551 751	3 920 174	-13,9 %	-631 577
TOIMINTAKULUT	-1 097 401	-1 141 167	-144 980	-87,3 %	996 187
TOIMINTAKATE	3 595 200	3 410 584	3 775 194	10,7 %	364 610

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinympäristön ja asumisen palvelualue					
ELAS palvelualueen hallinto			1,717	1,717	1,717
Kuntatekniikka/infra/yhdyskuntatekniikka			11,625	11,625	11,625
Maankäyttö			3	2	2
Ruoka- ja puhtauspalvelut			27,225	27,225	27,225
Tilapalvelu			17,717	17,717	17,717
Yhteensä			61,284	60,284	60,284

ELAS palvelualueen hallinto

Palvelualue: Elinympäristö ja asuminen

Vastuuhenkilö: Elinympäristön ja asumisen palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Palvelualueen hallinto ja toimistopalvelut

Toiminnan kuvaus: Elinympäristön ja asumisen palvelualueen hallinto kattaa mm. lautakunnan kokousten kustannukset, palvelualuejohtajan ja toimistosihteerin palkat, toimistotarvikkeet ja hallinnon esihenkilöiden koulutuskustannuksia.

Hallinnon alle kuuluu myös sprinklerikeskus, josta kustannukset laskutetaan osuuksien mukaan yrityksiltä. Lautakunnan kokoonpanoon kuuluu yhdeksän jäsentä sisältäen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Lautakunnan puheenjohtajana toimii Seppo Kauppinen, sekä varapuheenjohtajana Jari Hämäläinen. Lautakunnan esittelijänä toimi palvelualuejohtaja. Lautakunta kokoontuu keskimäärin 10-11 kertaa vuodessa.

Vuonna 2025 kuljetukset olivat hallinnon alaisuudessa, mutta vuodelle 2026 kuljetukset siirrettiin ruoka- ja puhtauspalvelun alle. Talousarvion tilikarttaa muutettiin mm. sen vuoksi, että suurin osa kuljetusten kustannuksista liittyvät ruokapalveluihin, mutta myös sen vuoksi että nykyisin ruoan kuljettajan tehtäviä hoitaa ruokapalveluiden työntekijä.

Vuoden 2026 talousarviossa palvelualueen hallinnon kustannukset vyörytetään muille palvelualueen vastuualueille, tästä johtuen hallinnon tulos poikkeaa olennaisesti aiemmista talousarvioista.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	6 281	13 600	14 000	2,9 %	400
TOIMINTAKULUT	-203 251	-228 717	-230 300	0,7 %	-1 582
TOIMINTAKATE	-196 970	-215 117	-216 300	0,5 %	-1 182
VYÖRYTYKSET	0	0	211 866	0,0 %	211 866
YLI/ALIJÄÄMÄ	-196 970	-215 117	-4 434	-97,9 %	210 683

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinympäristön ja asumisen palvelualue					
ELAS palvelualueen hallinto			1,717	1,717	1,717

Tavoitteet			
Strateginen päämäärä: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.			
Tavoite: Kehitetään kaupungin päätöksenteon yrittäjälähtöisyyttä.			
Toimenpiteet	Hankintasuunnitelman laatiminen vuosittain		
	Tulevien teollisuusalueiden maanhankinnan ja kaavoitusprosessien edistäminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Hankintasuunnitelma toteutettu		0	1
Strateginen päämäärä: Viihtyisää asumista keskustasta kyliin			
Tavoite: Edistetään monipuolisia ja eri tarpeita vastaavia asumismuotoja			
Toimenpiteet	Asuntopoliittisen ohjelman toimeenpano		
	Maanoston edistäminen uusilla asuinalueilla		
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari			
Tavoite: Lisätään uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia ja kehitetään kiertotalouden ratkaisuja			

Toimenpiteet	Edistetään wiilon alueella uusiutuvien liikenne-energiamuotojen saatavuutta.
	Ilmastosuunnitelman ja Hinku-ohjelmien toimeenpano

Riski		Suuruus (1-16)	
Äkilliset henkilöstömuutokset		6	
Hallintatoimenpiteet	Sihteeriresurssien suunnittelu esimerkiksi yli hallintorajojen tai rekrytointi.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Uusi mittari		0	

Kuntatekniikka / Infra / Yhdyskuntatekniikka

Palvelualue: Elinympäristö ja asuminen

Vastuuhenkilö: Kunnossapitopäällikkö

Toiminnan luonne:

Toiminnan kuvaus: Kunnossapidon vastuualue huolehtii Viitasaaren kaupungin kuntatekniikan / infran / yhdyskuntatekniikan kunnossapidosta ja rakennuttamisesta.

Vastuualueelle kuuluu kuntatekniikan ylläpito: huolto, kunnossapito ja niihin liittyvät investoinnit. Kohteet sijaitsevat pääosin asemakaava-alueella ja niihin kuuluvat: katu- ja liikenneverkko kevyenliikenteen väylät, puistot ja yleiset alueet, tori, satamat ja venepaikat, matonpesupaikat, liikunta-, ulkoilu-, ja urheilualueet. Lisäksi vastuualueelle kuuluu mm. yksityisteiden avustaminen.

Toiminnan painopistealueet: Tulosityksikkö vastaa olemassa olevan infran ylläpidosta. Myös sen kehittäminen ja rakentaminen on yksikön vastuulla.

Kaupungilla on paljon kunnossapidettavaa infraa ja kohteita. Kausityön osuus on kunnossapidossa merkittävä ja nykyisin kausityöllistetyt palkataan suoraan vastuualueen talousarviosta, joka selittää palkkakulujen muutokset vuosina 2025 ja 2026. Aiemmin määräaikaisia työllistettiin työllisyysyksikön kautta.

Vesistömatkailuhanke jatkuu vielä 2026 vuonna joka työllistää kunnossapidon vastuualueella. Valmistuessaan toimenpiteet tulevat jonkin verran lisäämään vastuualueen työtehtäviä.

Vuodelle 2026 tavoitellaan jatkaa investointiosan osalta kaavateiden peruskorjauksia, erityisesti teiden kaavateiden peruskorjausten suunnittelutyötä, jotta toimenpiteitä voidaan varata tuleville investointivuosille tarkemmin. Tärkeää on yhteensovittaa Alva Oy:n ja Nevel Oy:n kanssa kiireysjärjestys saneerattavista kohteista, joissa on kadun lisäksi otettava huomioon kaukolämpö ja vesi- ja viemärilaitoksien korjausvelan hallinta yhteistyössä. Vuodelle 2026 on suunniteltu yksittäisenä kohteena työväentalontien peruskorjauksen viimeistely, sekä erityisesti Välitien ja Rantatien peruskorjausten suunnittelu, jonka toteutus asettuu suunnitelmavuosille. Rantatien osalta suunnittelu toteutetaan osallistamalla alueen kiinteistönomistajat ja kuntalaiset.

Liikunta-alueilla tarkennetaan varallaolotyötä, esimerkkinä viikonloppupäivystyksen ja yötöiden määrää, jolla tavoitellaan kustannussäästöjä. Töiden suunnittelussa tavoitellaan mahdollisimman pientä ylityömäärää.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	125 208	94 550	37 000	-60,9 %	-57 550
TOIMINTAKULUT	-1 152 328	-1 463 946	-1 260 140	-13,9 %	203 805
TOIMINTAKATE	-1 027 120	-1 369 396	-1 223 140	-10,7 %	146 255
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-665 564	-583 203	-632 614	8,5 %	-49 411
VYÖRYTYKSET	0	0	-262 530	0,0 %	-262 530
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 692 856	-1 952 599	-2 118 285	8,5 %	-165 686

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinympäristön ja asumisen palvelualue					
Kuntatekniikka/infra/yhdyskuntatekniikka			11,625	11,625	11,625

Tavoitteet	
Strateginen päämäärä: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.	
Tavoite: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana	
Toimenpiteet	Katuverkon kunnossapidon ohella pidetään ympäristö siistinä ja viheralueet kunnossa ja hoidettuina palvelurakenteineen. Laaditaan toimenpideohjelma osaksi maapolitiittista ohjelmaa.

	Katuverkon kunnossapito ja saneeraukset toteutetaan oikea-aikaisesti ja suunnitelmallisesti. Katuverkon saneerausohjelman laadittaminen.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Vuotuinen investointitaso		350 000	350 000
Strateginen päämäärä: Viihtyisää asumista keskustasta kyliin			
Tavoite: Viihtyisää asumista keskustasta kyliin			
Toimenpiteet	Katuverkon kunnossapidon ohella pidetään ympäristö siistinä ja viheralueet kunnossa ja hoidettuina palvelurakenteineen. Laaditaan toimenpideohjelma osaksi maapoliittista ohjelmaa.		
	Yksityisteiden kunnossapitoavustusten jakaminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Toimenpideohjelma 2026		0	
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen			
Tavoite: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen			
Toimenpiteet	Laaditaan liikuntapaikkoja koskeva toimenpideohjelma osaksi maapoliittista ohjelmaa.		

Riskit		
Riskiluokka: Onnettomuudet ja vahingot		
Riski		Suuruus (1-16)
Kaupunkitulva		6
Hallintatoimenpiteet	Hulevesiverkoston ylläpito,Riskinhallinta	

Tilapalvelut

Palvelualue: Elinympäristö ja asuminen

Vastuuhenkilö: Kiinteistöpäällikkö

Toiminnan luonne: Tilapalvelu vastaa kaupungin kiinteistöjen suunnitelmallisesta kunnossapidosta ja hoitamisesta. Kaupungin kiinteistöihin liittyvät korjaukset ja muut rakennuttamiset kuuluvat tilapalvelun vastuualueeseen.

Toiminnan kuvaus: Tilapalvelu tuottaa kiinteistöhuollon palvelut kaupungin suoraan omistamiin kiinteistöihin. Lisäksi palveluita tarjotaan kaupunkikonsernin tytäryhtiöille sekä hyvinvointialueelle. Tilapalvelu tuottaa palvelunsa kiinteistöhoitoon osalta pääosin omana työnä. Rakennuttamisessa pienimuotoisia projekteja toteutetaan omana työnä. Ulkopuolisia urakoitsijoita käytetään vaativissa ammattitöissä sekä konetöissä. Laajemmat urakat kilpailutetaan.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	6 594 481	6 258 846	5 272 106	-15,8 %	-986 740
TOIMINTAKULUT	-4 023 819	-3 919 257	-3 203 359	-18,3 %	715 898
TOIMINTAKATE	2 570 663	2 339 589	2 068 747	-11,6 %	-270 843
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 127 581	-2 133 348	-2 117 793	-0,7 %	15 555
VYÖRYTYKSET	0	0	-122 373	0,0 %	-122 373
YLI/ALIJÄÄMÄ	442 966	206 241	-171 419	-183,1 %	-377 661

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Viitasaaren kaupungin tilapalveluiden talousarvio vuodelle 2026 ja suunnitelmavuosille perustuu kaupungin strategiaan tavoitteisiin ja tilojen tehokkaaseen käyttöön. Tavoitteena on varmistaa kaupungin kiinteistöjen hyvä kunto ja energiatehokkuus, mikä tukee ympäristövastuullisuutta ja kustannussäästöjä pitkällä aikavälillä. Investointeja kohdistetaan erityisesti koulujen, päiväkotien ja muiden tärkeiden julkisten rakennusten peruskorjauksiin sekä uusien tilojen rakentamiseen, jotka vastaavat kasvavan väestön tarpeisiin. Suunnittelussa huomioidaan myös digitalisaation mahdollisuudet ja tilojen joustava muunneltavuus. Ylläpidon kustannustehokkuutta parannetaan kehittämällä kiinteistöjen huoltoa ja käyttämällä nykyaikaisia teknologioita. Tavoitteena on tarjota turvalliset ja terveelliset tilat kaupungin asukkaille ja työntekijöille, samalla kun pyritään saavuttamaan taloudellista tasapainoa ja resurssien järkevää kohdentamista.

Vuoden 2026 talousarvio on tehty vertaillen vuoden 2025, sekä talousarviota että toteutumaa. Toteutuma on otettu seitsemältä kuukaudelta huomioon.

TA2026 arviossa henkilöstökulujen osalta säästöjä on haasteellista toteuttaa. VVA:n tilapalveluiden henkilöstömitoitus on lisääntynyt johtuen siitä, että kiinteistönhoidossa ei ole voinut käyttää työllisyysyksikön työntekijöitä. Vuonna 2025 tilapalveluilla oli vielä 2 oppisopimusopiskelijaa, joiden palkkakulut eivät ole olleet tilapalvelun kustannuksissa vielä vuonna 2025, mutta työresurssi on pitänyt huomioida vuoden 2026 talousarvioon. Myös teknisen kiinteistöhoitajan palkkaus kiinteistöhoitajan tilalle on hieman nostattanut kuluja. Kun henkilöstökuluista otetaan pois ulosmyytävä työ, henkilöstökulujen nousu on noin 2,4%.

Toimintakulujen osalta ennustetaan noin 5 % nousua veden ja lämmityksen kuluihin, vakuutusmaksuihin 2 % jätemaksuihin. Sähkön hintojen muutosta ei sen sijaan ole näkyvissä ennusteen mukaan sähkönsiirtomaksu taittuu noin 2 %. Osalle koulukiinteistöjä on varattu ilmanvaihdon säätö- ja nuohoustyölle varoja yhteensä 52 000€. Pitkän tähtäimen suunnitelmiin (PTS) vastaavasti on varattu kaikille, paitsi Sote-kohteille asiantuntijapalveluihin, koska sote-palveluiden PTS-selvitykset valmistuivat vuonna 2025. Kiinteistöstrategiatyötä varten PTS-suunnitelmat on merkittävä kustannus asiantuntijapalveluissa, joka kohdistuu vuodelle 2026.

Vuoden 2026 loppuun mennessä tilapalveluorganisaatio tulee muuttumaan vähintään kirjanpidon osalta: sote-kiinteistöjen taseyksiköinti ja kirjanpidollinen eriyttäminen muusta tilapalvelusta pitää toteuttaa, jotta

sote-kiinteistöjen markkinaehtoisuutta voidaan seurata eriytetyllä taseella. Vaihtoehtona edelleen selvitystyössä on myös yhtiöittäminen. Selvitystyö jatkuu vuoden 2026 aikana, joka tarkoittaa myös kuluja tilapalveluille. Yhtiöittämiseen liittyvät lainsäädännön tulkinnat valtakunnan tasolla ovat muuttuneet vielä vuoden 2025 aikana, joka on vaikuttanut olennaisesti yhtiöittämistyön tavoitteisiin. Vuoden 2026 osalta kuitenkin palveluverkkopäätöksissä ei ole näköpiirissä olennaisia muutoksia sopimuksiin.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinympäristön ja asumisen palvelualue					
Tilapalvelu			17,717	17,717	17,717

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kiinteistöt, pääosin omassa käytössä, yhteispinta-ala [m²]	32 130	32 130	32 000	25 000	25 000
Kiinteistöt, hyvinvointialueelle vuokratut, yhteispinta-ala [m²]	19 625	14 937	13 397	13 397	13 396
Kiinteistöt, muut ulos vuokratut, yhteispinta-ala [m²]	3 144	23 358	22 985	22 985	22 985
Kiinteistöt, TA vaiheessa tyhjillään			1 540		

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.		
Tavoite: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kausityö	2	3
Strateginen päämäärä: Panostetaan viitasaarelaisten vahvaan kulttuuriin ja markkinointiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.		
Tavoite: Panostetaan viitasaarelaisten vahvaan kulttuuriin ja markkinointiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
tilatoiminnot (100%)	95	100
Strateginen päämäärä: Kehitetään liikuntapaikkoja ja tehdään niitä tutuiksi kaikki ikä- ja harrastajaryhmät huomioiden.		
Tavoite: Kehitetään liikuntapaikkoja tehdään niitä tutuiksi kaikki ikä- ja harrastajaryhmät huomioiden		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Laatu (kunnossapito 1 tehty, 2 ei tehty)	1	1
Strateginen päämäärä: Edistetään nuorten turvallista kasvua		
Tavoite: Edistetään nuorten turvallista kasvua		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Pidetään koulut ja päiväkodit turvallisina	100	100

Riskit		
Riskiluokka: Toimintaympäristö ja muutokset		
Riski		Suuruus (1-16)
Riskiluokka: Toimintaympäristö ja muutokset		2
Hallintatoimenpiteet	Teknisistä laitteista ja rakennusosien kunnosta ja ylläpidosta pidetään huolta, jotta toimintaympäristö säilyy ennallaan. Ennakoidaan korjauksien tarve ja investoidaan korjaukseen ja huoltoon tarvittavin osin.	
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit		
Riski		Suuruus (1-16)
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit		3
Hallintatoimenpiteet	Huolto-ohjelmat pidetään ajan tasalla ja suunnitelmia viedään eteenpäin.	
Riskiluokka: Onnettomuudet ja vahingot		
Riski		Suuruus (1-16)
Riskiluokka: Onnettomuudet ja vahingot		8
Hallintatoimenpiteet	Lakisääteiset tarkastukset ja huollot tehty.	
Riskiluokka: Omaisuuden hallinta		
Riski		Suuruus (1-16)
Riskiluokka: Omaisuuden hallinta		3
Hallintatoimenpiteet	Varataan tarpeeksi resurssia tarvittaviin huoltotoimiin.	
Riskiluokka: Menojen hallinta		
Riski		Suuruus (1-16)
Riskiluokka: Menojen hallinta		6
Hallintatoimenpiteet	Tilannetta seurataan. Hankala luonnonvoimia on hallinta. Taloteknisten laitteiden ylläpito- ja kunnossapito, sekä ennaltaehkäisevä työ.	

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Palvelualue: Elinympäristö ja asuminen

Vastuuhenkilö: Elinympäristön ja asumisen palvelualuejohtaja, ruokapalveluiden työnjohtaja, puhtauspalveluiden työnjohtaja

Toiminnan luonne: Tukipalvelu

Toiminnan kuvaus:

Puhtauspalveluiden perustehtävä on tuottaa tukipalveluina muille yksiköille seuraavina palvelutuotteina: ylläpitosiivous, perussiivous ja remonttisiivous. Työajan käytön suunnittelussa käytetään apuna siivoustyön-mitoituksia. Mitoitukset ovat pohjana siivoustyöohjeille, joiden mukaan työt on suunniteltu päivä- ja viikkoai-katauluun. Näin taataan tasalaatuinen ja kustannustehokas palvelu. Puhtauspalvelut sisältävät myös ammat-tiivoukseen suunnitellut koneet, välineet ja näiden huollon, puhdistusaineet, saniteettipaperit ja pyyhkeet sekä käsienpesuaineet ja käsihuuhteet ja näiden annostelijat sekä eteisten vaihtomatot. Viitasaaren kau-punki kuuluu Hansell-hankintarenkaaseen, jonka kautta puhdistusaineet ja -välineet sekä paperit on kilpailu-tettu.

Tavoitteena on säilyttää kustannustehokkuus ja kehittää toimintaa kestävän kehityksen tavoitteet ja kau-pungin strategia huomioiden. Toimipisteiden palvelusopimukset päivitetään määräajoin, jotta tuotettu pal-velu on ollut sovitun mukaista. Siivouksen laatua mitataan Insta-tarkastuksilla.

Talousarviovuonna on suunnitelmissa tarkastella mitoitusten kevennystä, koska Viitasaarella toteutetaan useissa tiloissa korkeampaa siivoustaajuutta verrattuna muihin kuntiin. Mitoitusten kevennyksillä tavoitel-laan kustannussäästöjä. Kaikki kustannussäästöt eivät tule suoraan henkilöstökuluista eivätkä näy palvelualueen kustannusten pienenemisenä merkittävimmin, vaan kustannusten säästöt ensisijaisesti vähentää palve-lujen ostoa kaupungin muilla palvelualueilla ja tytäryhtiöissä. Mitoitusmuutoksia ei voi toteuttaa käyttäjiä kuulematta, mutta siivoustyön kevennykset ovat huomioitu jo talousarviossa, ja on talousarviotavoitteissa. Muut merkittävät säästökohteet on käyty tiimin sisässä läpi, ja olennaisimmat mahdollisuudet on säästää kustannuksissa on sijaismäärärahat.

Siivoustyönjohtaja toimii laitoshuoltajien ja yhdistelmätyöntekijöiden esimiehenä. Puhtauspalveluista vas-taava viranhaltija 2026 on palvelualuejohtaja.

Ruokapalveluiden tehtävänä on kaupungin sivistyksen palvelualueelle koulu- ja päiväkotiruokailupalveluiden tuottaminen sekä päiväkeskustoiminnan aterioiden tuottaminen.

Ateriat ovat aamupala, lounas, välipala ja tarvittaessa päivällinen. Erikoisruokavaliot huomioidaan terveydel-listä sysitä. Ruokapalveluissa oli yksi lähiesihenkilö. Ruokapalveluista vastaava viranhaltija on palvelualuejoh-taja. Ateriat kuljetetaan kaupungin omana työnä. Aterioiden kuljetusta varten on hankittu keväällä 2023 kuusi Scanbox -ruuankuljetusvaunuaksia. Pienempien päivähoidon pisteiden ateriat kuljetetaan edelleen läm-pölaatikoilla. Vuonna 2025 hyvinvointialue ja kaupunki tekivät sopimuksen myös hyvinvointialueelle myytä-västä kuntouttavan päivätoiminnan asiakkaille päiväkeskukselle, jolloin ruokapalveluilla on myös ulkoista tu-loa, jonka vaikutukset on otettu huomioon 2026 talousarviossa.

Vuoden 2025 palkattiin määräaikainen työntekijä ruoankuljetustehtäviin. Tavoitteena on helpottaa ruoan kuljetusten järjestelyä ja keittiön ruuhkahuippuja. Ruoan kuljettaja on töissä keittiöllä (valmistus ja ruoan pak-kaustehtävät), ja kuljetustehtäviä lähdetään toteuttamaan suoraan keittiöltä, kun ennen kaupungin muut työntekijät toteuttivat kuljetustöitä. Tavoitteena on ruuhkatyön resurssin lisääminen, mutta myös sijaisjär-jestelyjen helpottaminen: mikäli keittiöllä on sairaspöissaoloja, voi ravitsemustyöntekijä / kuljettaja jäädä keittiölle töihin, ja kuljettajan tehtävät hoidetaan palvelualueella sisäisesti esimerkiksi tilapalvelun työnteki-jän toimesta.

Laskutusjärjestelmien sisäänajo on edelleen viimeistelemättä, mutta käteisen käytöstä ollaan pystytty luopumaan keittiön maksuissa (välipalat ym.).

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	1 707 344	1 576 001	1 564 465	-0,7 %	-11 536
TOIMINTAKULUT	-1 423 367	-1 569 227	-1 430 577	-8,8 %	138 650
TOIMINTAKATE	283 977	6 774	133 888	1 876,4 %	127 114
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-22 727	-17 787	-6 348	-64,3 %	11 439
VYÖRYTYKSET	0	0	-127 539	0,0 %	-127 539
YLI/ALIJÄÄMÄ	261 172	-11 013	1	-100,0 %	11 014

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinympäristön ja asumisen palvelualue					
Ruoka- ja puhtauspalvelut			27,225	27,225	27,225

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen		
Tavoite: Haluttu siivoustaso saavutetaan yhteistyössä asiakkaiden kanssa		
Toimenpiteet	Siivottavuusoppaan luonti	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Oppaat tehty ja jalkautettu käyttöön	0	9
Tavoite: Insta-tarkastukset suoritetaan kerran vuodessa/siivottava kohde.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Uusi mittari	3	8
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari		
Tavoite: Siirretään ostopalvelukohteita oman tuotannon piiriin. Työajan tehostaminen ja säästöt palveluiden ostossa.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
ostopalvelusopimuksia vähennetty	5	4
Tavoite: Ruokahävikin pienentäminen. Poweresta-ohjelmaan hankitaan hävikin seuranta-osio.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Powerestan kautta pystytään seuraamaan hävikin suuruutta	0	
Tavoite: Asiakaslaskutus tehdään Powerestan kautta. Hankitaan laskutusosio ohjelmaan.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Päiväkotien laskutus hoidetaan Powerestan kautta	0	7
Tavoite: Päiväkeskuksen asiakasmaksut hoidetaan maksupäätteellä		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Maksupääte hankittu päiväkeskukselle	0	1

Riskit			
Riskiluokka: Henkilöstö			
Riski			Suuruus (1-16)
Sijaisten saatavuus			6
Hallintatoimenpiteet	Tehdään opiskelijayhteistyötä oppilaitosten kanssa, tarjotaan harjoittelupaikkoja, tarjotaan sijaisuuksia esim. opiskelijoille, jos työttömien parista ei saada sijaisia. Mietitään te-alueen kanssa, mitä ratkaisuita työllistämisen helpottamiseksi löytyisi. Tarkastellaan mahdollisuutta palkata toinen vaksi. ,Ruokapalveluiden sijaistarpeen vähentäminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Esimiestyöajasta enintään 2 päivää /kk kuluu käytännön töihin		6	2
Sijaismäärärahan säästö ruokapalveluissa lyhyissä poissaoloissa.		37 000	29 000
Riskiluokka: Palveluiden turvallisuus			
Riski			Suuruus (1-16)
Minimoidaan ruoan aiheuttamat allergiset ym. terveydelliset riskit			9
Hallintatoimenpiteet	Selkeät ja ajantasaiset erikoisruokavaliolistat, dieettikeittäjän työvuoro toteutuu joka päivä.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
asiakkailla ei allergiareaktioita		2	0
Riski			Suuruus (1-16)
Ruokamyrkytys			6
Hallintatoimenpiteet	Oikeat säilytys- ja tarjoilulämpötilat, jatkuva aistinvarainen raaka-aineiden seuranta, toimiva omavalvonta		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
ruokamyrkytystapaukset		0	0

Maankäyttö

Palvelualue: Elinympäristö ja asuminen

Vastuuhenkilö: Palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Tukipalvelu

Toiminnan kuvaus: Kaavoitus ja maankäyttö on suunnittelua, jolla luodaan edellytykset yhteiskunnan eri toimintojen sijoittamiselle. Kaavoitukseen kuuluu eriasteisten kaavojen ja niihin liittyvien selvitysten laatiminen, kaava-asioiden valmistelu luottamusmiehille, vuorovaikutteisuuden hoitaminen kaavoituksen eri vaiheissa osallisten välillä, kaavoituksesta tiedottaminen ja kaava-asioihin liittyvä neuvonta.

Kartoitustehtävä muodostuvat asemakaavojen sekä muiden maankäytön-, yhdyskuntatekniikan- ja talonrakennukseen liittyvien suunnitelmien lähtöaineistojen tuottamisesta, ajantasaistamisesta sekä suunnitelmien maastoon merkitsemisestä. tehtäviin kuuluu mm. pohja-, osoite- sekä johtokarttojen ylläpito ja kiinteistörekisterin päivittäminen.

Vuoden 2026 osalta on tarve käynnistää asemakaava- ja yleiskaavatyötä mm. aluevaraussuunnitelmaan liittyen kyläosayleiskaavan osalta, sekä teollisuustonttien asemakaavatyötä, mikäli maanostot etenevät teollisuusalueella.

Ylikunnallisten palvelujen järjestäminen on suunnittelussa pohjoisessa Keski-Suomessa. Todennäköisesti ylikunnallinen kaavoituspalvelu käynnistetään vuonna 2027, jolloin vuonna 2026 ei olennaisia muutoksia ole toiminnallisesti tai taloudellisesti.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	18 525	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-220 914	-271 214	-226 590	-16,5 %	44 624
TOIMINTAKATE	-202 389	-271 214	-226 590	-16,5 %	44 624
VYÖRYTYKSET	0	0	-52 536	0,0 %	-52 536
YLI/ALIJÄÄMÄ	-202 389	-271 214	-279 127	2,9 %	-7 913

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Elinympäristön ja asumisen palvelualue					
Maankäyttö			3	2	2

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.		
Tavoite: Yleiskaava- ja asemakaavatyön edistäminen: Teollisuusalueen kehittäminen uusien teollisuustonttien aikaansaamiseksi.		
Toimenpiteet	Keskeneräisen kyläyleiskaavatyön loppuun saattaminen, teollisuusalueen asemakaavatyön edistäminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Yleiskaavatyön käynnistäminen	0	1

3.6 Ympäristöpalvelujen palvelualue

Vastuuhenkilö: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja

Palvelualue sisältää: Ympäristöpalvelujen hallintopalvelut, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, ympäristöterveysvalvonta, eläinlääkintä, eläinsuojelu ja eläintautivalvonta

Palvelualueen kuvaus: Ympäristöpalvelut tuottaa

- ympäristöterveydenhuollon palvelut kahdeksalle kunnalle; Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Saarijärvi ja Karstula,
- rakennusvalvonnan palvelut seitsemälle kunnalle; Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Karstula sekä
- ympäristönsuojelun palvelut seitsemälle kunnalle; Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Saarijärvi.

Yhteistoiminnan vastuukuntana toimii Viitasaaren kaupunki ja päätäntävaltaa käyttää Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta, joka koostuu sopimuskuntien luottamushenkilöistä.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	2 150 720	2 278 803	2 302 359	1,0 %	23 556
Myyntituotot	1 723 011	1 849 661	1 800 359	-2,7 %	-49 302
Maksutuotot	329 046	289 250	332 000	14,8 %	42 750
Tuet ja avustukset	98 663	139 892	170 000	21,5 %	30 108
TOIMINTAKULUT	-2 556 426	-2 747 750	-2 543 515	-7,4 %	204 235
Henkilöstökulut	-1 971 578	-2 090 302	-2 093 103	0,1 %	-2 801
Palvelujen ostot	-416 188	-434 418	-250 905	-42,2 %	183 513
Aineet,tarvik. ja tavarat	-25 690	-31 950	-34 370	7,6 %	-2 420
Avustukset	-15 195	-19 000	-18 000	-5,3 %	1 000
Muut toimintakulut	-127 775	-172 080	-147 137	-14,5 %	24 943
TOIMINTAKATE	-405 706	-468 947	-241 156	-48,6 %	227 791
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 787	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	-205 945	0,0 %	-205 945
YLI/ALIJÄÄMÄ	-423 523	-468 947	-447 101	-4,7 %	21 846

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Ulkoinen					
TOIMINTATUOTOT	2 139 019	2 278 803	2 302 359	1,0 %	23 556
TOIMINTAKULUT	-2 340 849	-2 535 581	-2 507 568	-1,1 %	28 013
TOIMINTAKATE	-201 830	-256 778	-205 209	-20,1 %	51 569
Sisäinen					
TOIMINTATUOTOT	11 701	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-215 577	-212 169	-35 947	-83,1 %	176 222
TOIMINTAKATE	-203 876	-212 169	-35 947	-83,1 %	176 222

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Talousarvion 2026 valmisteluvaiheessa on käynnistynyt selvitys Laukaan yhteistoiminta-alueen liittämiseksi Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluihin. Liittymisen on mahdollista tapahtua aikaisintaan 2027 vuoden alusta. Mahdollisen liittymisen seurauksena nykyisten sopimuskuntien kustannusosuudet eivät tule kas-
vamaan.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ympäristöpalvelujen palvelualue					
Eläinlääkintä			7,2	7,2	7,2
Eläinsuojelu			2	2	2
Hallintopalvelut Vts Ympäristötoimi			2,4	2,4	2,4
Rakennusvalvonta			3,6	3,6	3,6
Ympäristönsuojelu			4	4	4
Ympäristöterveysvalvonta			6	6	6
Yhteensä			25,2	25,2	25,2

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari		
Tavoite: Osaamisen ja ammattitaidon ylläpito.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Koulutuspäivien määrä (pv/htv)	0	3

Ympäristöpalvelujen hallinto

Palvelualue: Ympäristöpalvelut

Vastuuhenkilö: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Palvelualueen yhteinen toimielin, tukipalvelut ja johto

Toiminnan kuvaus: Ympäristöpalvelujen hallinto kattaa yhteisen toimielimen, ympäristölautakunnan, toiminnan ja palveluyksiköiden tarvitsemat tukipalvelut, kuten laskutuksen, saapuvien asiakirjojen kirjaamisen ja arkistoinnin sekä koko palvelualueen johdon ja kehittämistehtävät, henkilöstön työhyvinvoinnin edistämisen sekä talouden suunnittelun ja seurannan.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	106 112	84 348	0	-100,0 %	-84 348
TOIMINTAKULUT	-130 385	-105 750	-154 852	46,4 %	-49 102
TOIMINTAKATE	-24 273	-21 402	-154 852	623,5 %	-133 450
VYÖRYTYKSET	0	0	154 852	0,0 %	154 852
YLI/ALIJÄÄMÄ	-24 273	-21 402	0	-100,0 %	21 402

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Hallinnon palveluyksiköstä on muodostettu ympäristöpalvelujen sisäinen yksikkö, jonka kustannukset vyörytetään eri palveluyksiköille kunkin palveluyksikön nettomenoihin perustuvan osuuden suhteessa. Hallinnon palveluyksikön tulot muodostuvat palvelualueen sisäisistä eristä ja näin ollen hallinnon kustannuspaikan tase on nolla. Toimenpiteellä selkeytetään hallinnon tukipalvelujen kohdistumista eri palveluluokille.

Samassa yhteydessä hallinnon henkilöstön jyvitykset on korjattu niin, että palvelualuejohtajan ja toimistosihteerin palkat kirjataan kokonaisuudessaan hallintoon ja lupasihteerin osalta 0,4 htv:ta.

Muita muutoksia hallinnon palveluyksikköön ei kohdistu vuonna 2026.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ympäristöpalvelujen palvelualue					
Hallintopalvelut Vts Ympäristötoimi			2,4	2,4	2,4

Rakennusvalvonta

Palvelualue: Ympäristöpalvelut

Vastuuhenkilö: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa seitsemän kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Karstula) rakennusvalvontaviranomaiselle määrätystä tehtävistä.

Toiminnan kuvaus: Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen ja rakentamisen säädösten noudattamista, huolehtia rakentamisesta ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin ja niiden mukaiseen rakentamiseen liittyvästä ennakko-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	316 711	321 020	309 268	-3,7 %	-11 752
TOIMINTAKULUT	-402 460	-429 516	-361 307	-15,9 %	68 209
TOIMINTAKATE	-85 749	-108 496	-52 039	-52,0 %	56 457
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 750	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	-50 289	0,0 %	-50 289
YLI/ALIJÄÄMÄ	-92 499	-108 496	-102 328	-5,7 %	6 168

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Rakennusvalvonnassa ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia vuodelle 2026.

Rakentamislakiin tulossa olevat muutokset eivät ennakkotietojen perusteella vaikuta rakennusvalvonnan toimintaan tai lupatuloihin niin merkittävästi kuin rakentamislain voimaan tullessa 1.1.2025 alle 30 m²:n rakennusten poistuminen luvanvaraisuuden piiristä vaikutti. 2025 vuoden lupatulojen toteuman perusteella, luparajan muutos ei kuitenkaan vaikuttanut lupatulokertymään aivan niin negatiivisesti kuin ennakoitiin ja siksi lupatulo-odotusta on hieman nostettu vuodelle 2026. On myös mahdollista, että rakennusvalvonnalle tulee merkittäviä lupatuloja tuulivoiman rakentamislupien käsittelystä vuoden 2026 aikana, mutta epävarmuuden vuoksi asiaa ei ole huomioitu talousarviossa.

Rakentamislakiin on tulossa säädös rakentamislupien käsittelyajasta, joka olisi jatkossa korkeintaan 3 kk. Mikäli käsittelyaika ylittyy, on rakennusvalvonnan maksettava lupamaksusta 20 % takaisin kuukautta kohden. Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa käsittelyaika ei pääsääntöisesti nykyisellään ylitä.

Valtionhallinnossa on valmistelussa rakennusvalvontauudistus, joka tulisi määrittämään rakennusvalvontojen yksikkökoon valtakunnallisesti. Uudistuksen aikataulusta ei talousarvion valmisteluvaiheessa ole ollut kuitenkaan tietoa.

Henkilöstöresurssien muutos johtuu hallinnon resurssien uudelleenorganisoinnista ja on ns. tekninen muutos.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ympäristöpalvelujen palvelualue					
Rakennusvalvonta			3,6	3,6	3,6

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Rakentamisluvat kpl 2025-					
Poikkeamisluvat kpl 2025-					
Katselmukset kpl	303				
Rakennus- ja toimenpideluvat kpl -2024	241				
Muut luvat ja päätökset kpl -2024	72				

Tavoitteet			
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen			
Tavoite: Käsittelyaikojen toteutuminen			
Toimenpiteet	Pysyminen lakisääteisessä kolmen kuukauden käsittelyaikatakuussa		
Mittarit	Lähtö	Tavoite	
Rakentamislupien keskimääräinen käsittelyaika (kk)	0	3	

Riskit			
Riskiluokka: Toimintaympäristö ja muutokset			
Riski			Suuruus (1-16)
Lupatulojen väheneminen			6
Hallintatoimenpiteet	Tarvittaessa muiden tulonlähteiden kartoitus (esim. luvattomien rakennusten rekisteröinti)		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Lupatulokertymä (€)		0	95 000
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit			
Riski			Suuruus (1-16)
Käsittelyaikatakuun (3 kk) ylittyminen			3
Hallintatoimenpiteet	Tarvittaessa hakemusasioiden priorisointi, henkilöstöresurssin kohdentaminen sekä teknisten ongelmien osalta tiivis yhteistyö palveluntuottajien kanssa.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Keskimääräinen käsittelyaika (kk)		0	3

Ympäristönsuojelu

Palvelualue: Ympäristöpalvelut

Vastuuhenkilö: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa seitsemän kunnan (Viitasaari, Saarijärvi, Pihtipudas, Kinnula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) ympäristönsuojeluviranomaiselle säädetyistä la-
kisäateisistä tehtävistä.

Toiminnan kuvaus: Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on kuntien ympäristönsuojelun hal-
lintolain mukaan:

- 1) huolehtia sen hoidettaviksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä;
- 2) huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä;
- 3) huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista;
- 4) osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen;
- 5) antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viran-
omaisille;
- 6) huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta
kunnassa;
- 7) edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä
- 8) suorittaa muut sille johtosäännöllä määrätyt tehtävät.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä on lisäksi säädetty mm. ympäristönsuojelulaissa, maa-
aineslaissa, jätelaissa, vesihuoltolaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, maastoliikennelaissa
ja vesiliikennelaissa. Nämä tehtävät ovat pääsääntöisesti lupa- ja valvontaviranomaistehtäviä. Yhteistoimin-
tasopimuksen nojalla ympäristönsuojeluviranomainen vastaa toimialueellaan myös pelastuslaissa tarkoite-
tusta öljyvahinkojen jälkitorjunnan johtamisesta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on lupa- ja valvontaviranomaistehtävänsä lisäksi toimia
paikallistason yleisen ympäristönsuojelun edun valvojana. Tässä tehtävässään se toimii erityislainsäädännön
perusteella itsenäisessä ja riippumattomassa asemassa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen voidaan
siten katsoa myös pitkällä tähtäimellä ajavan kestävän kehityksen ja samalla kunnan yleistä etua, vaikka yk-
sittäistapauksissa tämä voi olla ristiriidassa esimerkiksi kunnan elinkeinopoliittisen edun kanssa.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	137 258	245 385	327 108	33,3 %	81 723
TOIMINTAKULUT	-179 278	-302 194	-350 492	16,0 %	-48 299
TOIMINTAKATE	-42 020	-56 809	-23 384	-58,8 %	33 424
VYÖRYTYKSET	0	0	-53 691	0,0 %	-53 691
YLI/ALIJÄÄMÄ	-42 020	-56 809	-77 076	35,7 %	-20 267

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Ympäristönsuojelun henkilöstöresurssi on tehtäviin nähden riittämätön ja äkillisten poissaolojen johdosta
tehtävät ovat ruuhkautuneet. Tilanteen korjaamiseksi talousarvioon on lisätty yksi määräaikainen kokoaikai-
nen ympäristösihteerin virka vuodelle 2026. Ympäristölautakunta tulee tekemään viran perustamisesta pää-
töksen myöhemmin. Resurssitilannetta tarkasteltaisiin kokonaisuutena uudelleen Laukaan yhteistoiminta-
alueen liittymisselvityksen yhteydessä.

Saarijärven kaupunki liittyi yhteistoimintaan ympäristönsuojelun osalta 2025 vuoden alusta, jolloin ympäris-
töpalveluihin siirtyi yksi uusi virka. Muilta osin henkilöstöresurssin muutos johtuu hallinnon henkilöstön uu-
delleen organisoinnista ja on ns. tekninen muutos.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ympäristöpalvelujen palvelualue					
Ympäristönsuojelu			4	4	4

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ympäristö, maa-aines- ja yhteisluvut	14				
Ilmoitukset ja rekisteröinnit	16				
Tarkastukset yhteensä	192				
Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset					

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari		
Tavoite: Valvontasuunnitelman toteuma (%)		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Valvontasuunnitelman toteuma (%)	0	70

Riskit		
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit		
Riski	Suuruus (1-16)	
Valvontasuunnitelma ei toteudu tavoitteen mukaisesti eikä täytä ympäristönsuojelulain 168 §:ssä asetettuja vaatimuksia	8	
Hallintatoimenpiteet	Resurssikartoitus ja sen perusteella tarvittavat toimenpiteet	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Valvontasuunnitelman toteuma	0	70
Riski	Suuruus (1-16)	
Ympäristönsuojelun viranomaistehtäviä ei pystytä hoitamaan tai tehtävien hoitaminen viivästyy merkittävästi	9	
Hallintatoimenpiteet	Resurssikartoitus ja tarvittavat toimenpiteet sen pohjalta.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Suunnitellun htv-määrän toteutuminen (htv/vuosi)	0	3

Ympäristöterveysvalvonta

Palvelualue: Ympäristöpalvelut

Vastuuhenkilö: Vastaava ympäristöterveystarkastaja

Toiminnan luonne: Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa kahdeksan kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) ympäristöterveysvalvonnan viranomais-tehtävien tuottamisesta.

Toiminnan kuvaus: Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluvat elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka-, lääke- ja eläinsuojelulain mukaiset viranomaistehtävät. Tehtävien tavoitteena on ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia ympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	389 866	420 510	502 074	19,4 %	81 564
TOIMINTAKULUT	-461 067	-502 956	-517 002	2,8 %	-14 046
TOIMINTAKATE	-71 201	-82 446	-14 928	-81,9 %	67 518
VYÖRYTYKSET	0	0	-86 681	0,0 %	-86 681
YLI/ALIJÄÄMÄ	-71 201	-82 446	-101 609	23,2 %	-19 163

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Ympäristöterveysvalvonnan toimialalla ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia vuodelle 2026.

Henkilöstöressurssin muutoksina vuodelle 2026 on hallinnon henkilöstön uudelleen organisointi, mikä on pienentänyt htv-määrää 0,25 htv:ta (ns. tekninen muutos), ja eläinsuojelun kustannuspaikalta on siirretty 0,5 htv:ta valvontaeläinlääkäriresurssi ympäristöterveysvalvontaan. Valvontaeläinlääkärit tekevät elintarvikevalvontaa, jonka tulot kirjautuvat myös ympäristöterveysvalvonnan kustannuspaikalle.

Henkilöstöressurit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ympäristöpalvelujen palvelualue					
Ympäristöterveysvalvonta			6	6	6

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Maksutuotot yhteensä €	132 523				
Maksutuotot suunnitelman mukaisista tarkastuksista €	22 120				
Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset kpl	239				
Valvontasuunnitelman mukaiset näytteenottotapahtumat kpl	306				
Muut kuin valvontasuunnitelman mukaiset tapahtumat (tarkastukset, ohjaus ja neuvonta, lausunnot, häiriötilanteet yms) kpl	665				

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen		
Tavoite: Ympäristöterveysvalvonnan valvontasuunnitelman toteuma		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Valvontasuunnitelman toteuma %	0	70
Tavoite: Palvelualueen sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen parantaminen		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Ulkoisten tiedotteiden määrä, kpl/v	0	5

Riskit		
Riskiluokka: Toiminta / Prosessit		
Riski		Suuruus (1-16)
Merkittävä häiriötilanne (iso vesiepidemia tai ruokamyrkytys)		6
Hallintatoimenpiteet	Häiriötilanneharjoittelu ja kouluttautuminen sekä yhteistyösopimus toisen valvontayksikön kanssa avun saamiseksi	
Riski		Suuruus (1-16)
Valvontasuunnitelma ei toteudu tavoitteen mukaisesti		3
Hallintatoimenpiteet	Valvontasuunnitelman säännöllinen toteuman seuranta	

Eläinlääkintä

Palvelualue: Ympäristöpalvelut

Vastuuhenkilö: Vastaava eläinlääkäri

Toiminnan luonne: Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa kahdeksan kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) peruseläinlääkäripalveluista ja kiireellisen eläinlääkärinavun sekä muiden kunnaneläinlääkärille eläinlääkintähuoltolaissa säädettyjen tehtävien hoidosta.

Toiminnan kuvaus: Eläinlääkärien vastaanotot sijaitsevat Pihtiputaalla, Saarijärvellä ja Karstulassa. Tuotantoeläinpäivystys toteutetaan 2.1.2026 alkaen yhdellä päivystysalueella, joka kattaa kaikki yhteistoiminta-alueen kunnat (Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi, Viitasaari, Pihtipudas ja Kinnula) ja jota päivystää yksi eläinlääkäri kerrallaan. Pieneläinpäivystyksestä on tehty maakunnallinen sopimus, jonka kautta pieneläinpäivystys ostetaan Jyväskylän eläinsairaaltalalta. 1.1.2026 alkaen Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut liittyy maakunnalliseen sopimukseen myös tuotantoeläinpäivystyksen osalta, jolloin poikkeuksellissa tilanteissa päivystävä eläinlääkäri voi tulla alueen ulkopuolelta.

Eläinlääkinnän esihenkilötehtävistä vastaa vastaava eläinlääkäri.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	1 000 548	1 012 906	924 779	-8,7 %	-88 127
TOIMINTAKULUT	-1 154 912	-1 189 827	-936 472	-21,3 %	253 355
TOIMINTAKATE	-154 364	-176 921	-11 693	-93,4 %	165 228
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 037	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	-135 140	0,0 %	-135 140
YLI/ALIJÄÄMÄ	-165 431	-176 921	-146 833	-17,0 %	30 088

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Viitasaaren kaupunki yhteistoiminnan vastuukuntana käynnisti 6.10.2025 yhteistoimintaneuvottelut eläinlääkinnässä. Yhteistoimintaneuvottelut päätettiin 17.11.2025. Yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksena on, että htv-määrää praktiikasta vähennetään 1,6 htv:tä, siirrytään yhteen päivystysalueeseen ja liitytään Keski-Suomen maakunnalliseen päivystyssopimukseen myös tuotantoeläinten osalta. Muutosten seurauksena kustannussäästö on noin 194 000 euroa, mikä on huomioitu talousarviossa. Yhteistoimintaneuvotteluiden taustalla on toiminnalliset perusteet.

Henkilöstöresurssin muutos johtuu hallinnon henkilöstön uudelleen organisoinnista (-0,25 htv) ja vastaavan eläinlääkärin tehtävän jyvityksen korjaamisesta vastaamaan todellista tilannetta (+0,3 htv) sekä yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksesta (-1,6 htv).

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ympäristöpalvelujen palvelualue					
Eläinlääkintä			7,2	7,2	7,2

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Suurelänkäynnit yhteensä (kpl)	1 896				
Pienelänkäynnit yhteensä (kpl)	3 445				
Terveysdenhuoltokäynnit (kpl)					

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen		
Tavoite: Kunnan järjestämistä vastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalveluiden tuottaminen		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Sijaisuuksien täyttöaste (%)	0	100
Tavoite: Terveystieteiden kysyntään hyvällä ammattitaidolla vastaaminen		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Koulutuspäivien määrä (pv/htv)	0	3

Riskit		
Riskiluokka: Henkilöstö		
Riski		Suuruus (1-16)
Kunnan järjestämistä vastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tuottamiseen ei ole resursseja		6
Hallintatoimenpiteet	Välitön reagointi poissaoloihin ja töiden uudelleen järjestely sekä sijaisten rekrytoiminen.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Sijaisuuksien täyttöaste	0	100

Eläinsuojelu

Palvelualue: Ympäristöpalvelut

Vastuuhenkilö: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja

Toiminnan luonne: Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa kahdeksan kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) valvontaeläinlääkärille määrättyjen viranomaistehtävien tuottamisesta.

Toiminnan kuvaus: Valvontaeläinlääkärit toteuttavat lainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädetty valvontatehtävät alueellisen suunnitelman ja valtakunnallisen eläinlääkintähuolto-ohjelman mukaisesti. Valvontaeläinlääkärit hoitavat ns. valtion virkatehtäviä sekä kunnallisia elintarvikevalvonnan tehtäviä. Aiemmista vuosista poiketen kunnalliset elintarvikevalvonnan tehtävät on jyvitetty ympäristöterveysvalvontaan. Tämä palveluyksikkö sisältää jatkossa vain valtion valvontatehtävät.

Valvontaeläinlääkärin tehtävänkuvaan kuuluvat eläinten hyvinvointilain mukainen valvonta, eläinten terveyden valvonta, eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta, sivutuotevalvonta, vierasaine- ja lääkekirjanpidon valvonta. Valtio korvaa edellä mainittujen valvontojen kustannukset. Toiminnan painopisteenä on eläinsuojeluilmoitusten viivytyksetön käsittely ja valvonnan toteuttaminen priorisoiden ja resurssit huomioon.

Muiden Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksiköiden kanssa on tehty yhteistyösopimus eläinsuojelulain ja eläintautilain mukaisten valvontatehtävien hoitamisesta. Yhteistyösopimuksella valvontaeläinlääkärit saavat laajempaa kollegiaalista tukea sekä tarvittaessa konkreettista tarkastusapua.

Edelliseen vuoteen verrattuna eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin lainvastaista menettelyä todetaan muun valvonnan yhteydessä aiempaa enemmän. Aluehallintovirasto ja Ruokavirasto ovat kehottaneet viranomaisia tarkastamaan tunnistamisen ja rekisteröinnin lainsäädännön alaiset asiat säännönmukaisesti muun valvonnan yhteydessä.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	200 225	194 634	239 130	22,9 %	44 496
TOIMINTAKULUT	-228 325	-217 506	-223 389	2,7 %	-5 883
TOIMINTAKATE	-28 100	-22 872	15 741	-168,8 %	38 613
VYÖRYTYKSET	0	0	-34 995	0,0 %	-34 995
YLI/ALIJÄÄMÄ	-28 100	-22 872	-19 255	-15,8 %	3 617

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Viitasaaren kaupunki yhteistoiminnan vastuukuntana on 6.10.2025 käynnistänyt muutosneuvottelut koskien ympäristöpalvelujen eläinlääkintää. Neuvotteluiden on määrä päättyä 17.11.2025. Neuvotteluihin liittyy osana myös vastaavan eläinlääkärin tehtävien järjestely, mitä hoitaa tällä hetkellä toinen valvontaeläinlääkäristä. Talousarvioehdotuksessa on huomioitu 1 htv:n lisäys valvontaeläinlääkärien henkilöresurssiin, mutta muutosneuvottelut voivat vaikuttaa viran perustamiseen.

Henkilöstöresurssia on lisäksi korjattu siten, että valvontaeläinlääkärien elintarvikevalvontaan käyttämä resurssi, yhteensä 0,5 htv:ta, on siirretty ympäristöterveysvalvonnan palveluyksikköön, minne myös kyseiset tulot kirjautuvat. Myös vastaavan eläinlääkärin ja valvontaeläinlääkärin yhdistelmäviran jyvitystä on tarkistettu sitten, että eläinlääkintään on jyvitetty 0,5 htv:ta yhdistelmävirasta aiemman 0,2 htv:n sijaan.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ympäristöpalvelujen palvelualue					
Eläinsuojelu			2	2	2

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Eläinsuojelutarkastukset (kpl)	121				
Eläinten hyvinvointilain mukainen säännöllinen valvonta (kpl)			13		
Eläinten terveyden säännöllinen valvonta (kpl)			6		
Sivutuotevalvonta (kpl)					
Vierasainevalvonta (kpl)					
Lääkekirjanpidon valvonta (kpl)					

Tavoitteet		
Strateginen päämäärä: Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen		
Tavoite: Valvonnan toteutuminen		
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Tehtyjen asiakirjojen lukumäärien tarkastelu (kpl/htv) Power BI:n avulla ja vertaaminen Ruokaviraston tarkastusmäärätavoitteeseen (150-200 kpl/htv)	0	150

Riskit		
Riskiluokka: Henkilöstö		
Riski	Suuruus (1-16)	
Henkilöresurssi ei riitä valvontatehtävien hoitamiseen	6	
Hallintatoimenpiteet	Välitön reagointi poissaoloihin ja töiden uudelleen järjestely sekä sijaisten rekrytoiminen.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Sijaisuuksien täyttöaste (%)	0	100

4. Tuloslaskelmaosa

4.1 Tuloslaskelma ulkoinen

Ulkoinen	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	7 968 419	7 107 846	6 655 370	6 655 370	6 655 370
Myyntituotot	2 941 798	2 712 016	2 597 024	2 597 024	2 597 024
Maksutuotot	475 908	606 650	678 515	678 515	678 515
Tuet ja avustukset	877 832	545 262	633 983	633 983	633 983
Muut toimintatuotot	3 672 882	3 243 918	2 745 848	2 745 848	2 745 848
TOIMINTAKULUT	-24 681 287	-26 305 750	-25 972 668	-26 346 972	-26 497 572
Henkilöstökulut	-14 484 415	-15 195 813	-14 652 397	-15 062 700	-15 213 300
Palvelujen ostot	-6 388 432	-7 003 680	-7 141 312	-7 105 312	-7 105 312
Aineet,tarvik. ja tavarat	-2 376 905	-2 362 523	-2 396 288	-2 396 288	-2 396 288
Avustukset	-667 274	-1 042 000	-1 123 122	-1 123 122	-1 123 122
Muut toimintakulut	-764 261	-701 734	-659 550	-659 550	-659 550
TOIMINTAKATE	-16 712 867	-19 197 904	-19 317 299	-19 691 602	-19 842 202
VEROTULOT	13 503 570	13 386 274	13 525 808	13 634 066	13 976 856
VALTIONOSUDET	8 029 133	8 316 223	7 668 361	7 648 252	8 031 944
RAHOITUSTULOT- JA MENOT	-90 052	0	173 156	173 156	173 156
Korkotuotot	118 140	173 600	8 000	8 000	8 000
Muut rahoitustuotot	111 115	6 000	291 000	291 000	291 000
Korkokulut	-313 636	-173 600	-123 844	-123 844	-123 844
Muut rahoituskulut	-5 671	-6 000	-2 000	-2 000	-2 000
VUOSIKATE	4 729 784	2 504 593	2 050 026	1 763 872	2 339 754
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 579 004	-3 027 344	-2 836 307	-2 836 307	-2 836 307
Suunnitelm. muk. poistot	-2 954 380	-3 027 344	-2 836 307	-2 836 307	-2 836 307
Arvonalentumiset	-624 623	0	0	0	0
SATUNNAISET ERÄT	-14 000	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	-14 000	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	1 136 780	-522 751	-786 281	-1 072 435	-496 553
VARAUSTEN LIS./VÄH.	-1 130 000	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	6 780	-522 751	-786 281	-1 072 435	-496 553

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatulot / toimintamenot, %	32,29	27,02	25,62	25,26	25,12
Vuosikate / Poistot, %	132,15	82,73	72,28	62,19	82,49
Vuosikate, euroa / asukas	821	439	364	318	426
Kertynyt yli-/alijäämä	26 347 652	25 824 901	25 038 620	23 966 185	23 469 632
Asukasmäärä vuoden lopussa	5 763	5 706	5 626	5 554	5 488

Tuloslaskelmassa esitettävä vuoden 2025 talousarviotieto on valtuuston tilikauden aikana hyväksymien talousarviomuutosten mukainen.

Verotuloarviot perustuvat Kuntaliiton viimeisimpään syyskuun 2025 veroennustekehikkoon. Valtionosuudet on vuodelle 2026 arvioitu Valtiovarainministeriön 23.11.2025 päivittämän ennakkollisen valtionosuuslaskelman pohjalta ja suunnitelmavuodet 2027-2028 on arvioitu kuntatalousohjelman kuntakohtaisen painelaskelman tietojen perusteella. Valtionosuustietoihin liittyy huomattavan suuri epävarmuus, koska valmistelussa ollut valtionosuusuudistus on siirtynyt seuraavalle hallituskaudelle.

Kunta- ja hyvinvointialan uudet työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2025 - 29.2.2028. Perusratkaisun palkankorotukset ovat sopimuskaudella yhteensä 7,37 prosenttia. Lisäksi kunta- ja hyvinvointialan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä koskeva kehittämisohjelma 2026-2028 tuo alalle kolmen vuoden aikana yhteensä 1,8 prosentin korotukset. Tiedossa olevat sopimuskorotukset on laskennallisesti huomioitu talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien henkilöstökustannuksiin.

Suunnitelmavuosien toimintatulot ja -menot, poistot sekä rahoitustulot ja -menot on muilta osin arvioitu vuodelle 2026 suunnitellun talousarvion mukaisiksi.

Talousarviovuoden 2026 tulos on alijäämäinen, samoin suunnitelmavuosien tulos.

Tunnuslukujen laskennassa on vuosille 2025-2028 käytetty väestöennusteen mukaista asukasmäärää.

4.2 Tuloslaskelma ulkoinen ja sisäinen

Ulkoinen ja sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	14 211 817	13 195 627	10 575 544	-19,9 %	-2 620 083
Myyntituotot	6 873 187	6 504 638	4 136 489	-36,4 %	-2 368 149
Maksutuotot	492 009	606 650	678 515	11,8 %	71 865
Tuet ja avustukset	877 832	545 262	633 983	16,3 %	88 721
Muut toimintatuotot	5 968 790	5 539 077	5 126 557	-7,4 %	-412 520
TOIMINTAKULUT	-30 924 684	-32 393 531	-29 892 842	-7,7 %	2 500 689
Henkilöstökulut	-14 484 415	-15 195 813	-14 652 397	-3,6 %	543 416
Palvelujen ostot	-10 272 296	-10 796 302	-8 680 777	-19,6 %	2 115 525
Aineet, tarvik. ja tavarat	-2 434 699	-2 362 523	-2 396 288	1,4 %	-33 765
Avustukset	-671 092	-1 042 000	-1 123 122	7,8 %	-81 122
Muut toimintakulut	-3 062 183	-2 996 893	-3 040 259	1,4 %	-43 366
TOIMINTAKATE	-16 712 867	-19 197 904	-19 317 299	0,6 %	-119 395
VEROTULOT	13 503 570	13 386 274	13 525 808	1,0 %	139 534
VALTIONOSUUDET	8 029 133	8 316 223	7 668 361	-7,8 %	-647 862
RAHOITUSTULOT- JA MENOT	-90 052	0	173 156	0,0 %	173 156
Korkotuotot	118 140	173 600	8 000	-95,4 %	-165 600
Muut rahoitustuotot	111 115	6 000	291 000	4 750,0 %	285 000
Korkokulut	-313 636	-173 600	-123 844	-28,7 %	49 756
Muut rahoituskulut	-5 671	-6 000	-2 000	-66,7 %	4 000
VUOSIKATE	4 729 784	2 504 593	2 050 026	-18,1 %	-454 567
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 579 004	-3 027 344	-2 836 307	-6,3 %	191 037
Suunnitelm. muk. poistot	-2 954 380	-3 027 344	-2 836 307	-6,3 %	191 037
Arvonalentumiset	-624 623	0	0	0,0 %	0
SATUNNAISET ERÄT	-14 000	0	0	0,0 %	0
Satunnaiset kulut	-14 000	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	0	0	0,0 %	0
Vyörytystulot	0	0	5 070 878	0,0 %	5 070 878
Vyörytysmenot	0	0	-5 070 878	0,0 %	-5 070 878
TILIKAUDEN TULOS	1 136 780	-522 751	-786 281	50,4 %	-263 530
VARAUSTEN LIS./VÄH.	-1 130 000	0	0	0,0 %	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	6 780	-522 751	-786 281	50,4 %	-263 530

4.3 Verotulot

Ulkoinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
VEROTULOT	13 503 570	13 386 274	13 525 808	1,0 %	139 534
Kunnan tulovero	8 966 750	8 723 473	9 004 415	3,2 %	280 942
Kiinteistövero	2 102 638	2 211 426	2 173 992	-1,7 %	-37 434
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 434 182	2 451 375	2 347 401	-4,2 %	-103 974
Muut verotulot	0	0	0	0,0 %	0

Verotulojen arvioidaan kasvavan edellisestä talousarviosta 0,140 milj. euroa, 1,0 %. Kunnallisverotulojen odotetaan kasvavan, yhteisöveron tuoton puolestaan laskevan.

4.4 Valtionosuudet

Ulkoinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
VALTIONOSUUDET	8 029 133	8 316 223	7 668 361	-7,8 %	-647 862
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	8 032 521	8 179 059	7 668 361	-6,2 %	-510 698
Verotuloihin perustuva vos tasaus	2 372 292	2 141 124	1 792 869	-16,3 %	-348 255
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 350 515	5 120 129	4 965 109	-3,0 %	-155 020
Verotulomenetysten kompensatio	1 309 714	917 806	910 383	-0,8 %	-7 423
Muut valtionosuudet	-3 388	137 164	0	-100,0 %	-137 164
Opetus- ja kultt.toimen rahoitus	-3 388	137 164	0	-100,0 %	-137 164

Peruspalvelujen valtionosuuteen on odotettavissa huomattavan suuri, yli -0,5 milj. euron vähenemä edellisvuoteen. Muutos johtuu osittain sote-uudistuksen jälkeisestä siirtymäajasta mutta myös peruspalvelujen valtionosuuteen kohdennetuista leikkauksista.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus vuodelle 2026 on varovaisuuden periaatteella arvioitu nolnaan, koska vuoden 2024 lopussa saatu valtionosuuspäätös oli negatiivinen ja poikkesi merkittävästi aiemmasta arviosta.

4.5 Korkotulot- ja menot

Korkotulot

Ulkoinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Korkotuotot	118 140	173 600	8 000	-95,4 %	-165 600
Korkotuotot sijoituksista ja talletuk.	102 311	173 600	0	-100,0 %	-173 600
Muut korkotuotot	15 828	0	8 000	0,0 %	8 000

Kaupungin sijoitusvarallisuudesta kertyvät tuotot kirjataan aiemmasta kirjaustavasta poiketen rahoitustuloihin.

Korkomenot

Ulkoinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Korkokulut	-313 636	-173 600	-123 844	-28,7 %	49 756
Korkokulut lainoista ulkopuolisilta	-313 636	-173 600	-123 844	-28,7 %	49 756
Muut korkomenot	0	0	0	0,0 %	0

Pitkäaikaisten lainojen määrän vähetessä myös korkokulut pienenevät. Lyhytaikaisesta rahoituksesta maksettaviin korkokuluihin vaikuttaa sekä tämänhetkinen maltillinen korkotaso että arvio tulevista rahoitustarpeista.

4.6 Rahoitustulot- ja menot

Rahoitustulot

Ulkoinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Muut rahoitustuotot	111 115	6 000	291 000	4 750,0 %	285 000
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	52 087	0	50 000	0,0 %	50 000
Viivästyskorkotulot	6 485	6 000	6 000	0,0 %	0
Arvopapereiden myyntivoitot	48 852	0	215 000	0,0 %	215 000
Muut rahoitustuotot	3 692	0	20 000	0,0 %	20 000

Rahoitusmenot

Ulkoinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Poikkeama %	Poikkeama €
Muut rahoituskulut	-5 671	-6 000	-2 000	-66,7 %	4 000
Verotilitysten korot	-209	0	0	0,0 %	0
Viivästyskorot ja korotukset	-767	0	0	0,0 %	0
Arvon alentum. vaiht.vast. rahoit.varois.	-66	0	0	0,0 %	0
Muut rahoituskulut	-4 628	-6 000	-2 000	-66,7 %	4 000

5. Investointiosa

Investoinnit yhteensä	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
INVESTOINNIT VIITASAARI					
Menot	-1 865 842 €	-5 913 000 €	-5 526 000 €	-2 707 000 €	-4 085 000 €
Tulot	587 204 €	1 762 000 €	610 000 €	20 000 €	20 000 €
Netto	-1 278 638 €	-4 151 000 €	-4 916 000 €	-2 687 000 €	-4 065 000 €

Kaupungin investoinneissa on pyritty vuotuisen 3 milj. euron nettoinvestointien tasoon. Vuodelle 2026 on suunniteltu merkittäviä rakentamishankkeita, joihin on jo varauduttu investointivaroisin.

Maa- ja vesialueet	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
MAA- JA VESIALUEET					
Menot		-100 000 €	-250 000 €	-100 000 €	-100 000 €
Tulot	7 214 €	20 000 €	20 000 €	20 000 €	20 000 €
Netto	7 214 €	-80 000 €	-230 000 €	-80 000 €	-80 000 €
Maa-alueet/osto/myynti					
Menot		-100 000 €	-250 000 €	-100 000 €	-100 000 €
Tulot	7 214 €	20 000 €	20 000 €	20 000 €	20 000 €
Netto	7 214 €	-80 000 €	-230 000 €	-80 000 €	-80 000 €

Arvio vuotuisista tuloista tonttien myynnistä ja menoista strategiseen maanhankintaan. Vuodelle 2026 varataan 150.000 euron lisämääräraha Wiilon alueen maanhankintaan.

Liikenneväylät ja kunnallistekniikka yhteensä	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
LIIKENNEVÄYLÄT JA KUNNALLISTEKNIikka					
Menot	-402 397 €	-1 330 000 €	-380 000 €	-895 000 €	-380 000 €
Tulot	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Netto	-402 397 €	-1 330 000 €	-380 000 €	-895 000 €	-380 000 €

Liikenneväylät ja kunnallistekniikka	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
LIIKENNEVÄYLÄT JA KUNNALLISTEKNIikka					
Hulevedet					
Menot	-20 180 €	-30 000 €	-30 000 €	-30 000 €	-30 000 €
Netto	-20 180 €	-30 000 €	-30 000 €	-30 000 €	-30 000 €
Haukirinne					
Menot	-80 772 €	-300 000 €		-515 000 €	
Netto	-80 772 €	-300 000 €		-515 000 €	
Kaavateiden peruskorjaus					
Menot	-252 826 €	-360 000 €	-300 000 €	-300 000 €	-300 000 €
Netto	-252 826 €	-360 000 €	-300 000 €	-300 000 €	-300 000 €
Katuvalojen uusiminen					
Menot	-48 619 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Netto	-48 619 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €

Vuoden 2026 aikana toteutetaan kaavateillä vähemmän investointeja kuin vuonna 2025. Ohjelmassa on Työväentalontien loppuun saattaminen, Rantatien ja Välitien korjaussuunnittelu sekä mahdollinen Wiilon alueella tuleva kaavatien toteutus, määrärahojen puitteissa myös Saikaantien kaavatien rakentaminen loppuun saakka.

Liikuntapaik., puistot, torit ja muut yl. alueet yhteensä	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
LIIKUNTAPAIKAT, PUISTOT, TORIT JA MUUT YLEISET ALUEET					
Menot	-71 214 €	-145 000 €	-120 000 €	-180 000 €	-160 000 €
Tulot	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Netto	-71 214 €	-145 000 €	-120 000 €	-180 000 €	-160 000 €

Liikuntapaik., puistot, torit ja muut yl. alueet	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
LIIKUNTAPAIKAT, PUISTOT, TORIT JA MUUT YLEISET ALUEET					
Savivuoren hiihtokeskus					
Menot		-20 000 €		-20 000 €	
Netto		-20 000 €		-20 000 €	
Tori, puistot ja yleiset alueet					
Menot		-30 000 €	-15 000 €	-30 000 €	-30 000 €
Netto		-30 000 €	-15 000 €	-30 000 €	-30 000 €
Rantautumispaikat ja venesatamat					
Menot	-17 667 €		-15 000 €	-40 000 €	-40 000 €
Netto	-17 667 €		-15 000 €	-40 000 €	-40 000 €
Leikkipuistot					
Menot	-25 189 €	-50 000 €	-40 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Netto	-25 189 €	-50 000 €	-40 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Liikunta-alueet ja uimarannat					
Menot	-28 359 €	-45 000 €	-50 000 €	-40 000 €	-40 000 €
Netto	-28 359 €	-45 000 €	-50 000 €	-40 000 €	-40 000 €

Talonrakennus yhteensä	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TALONRAKENNUS					
Menot	-375 570 €	-1 570 000 €	-4 388 000 €	-1 287 000 €	-3 200 000 €
Tulot	0 €	0 €	500 000 €	0 €	0 €
Netto	-375 570 €	-1 570 000 €	-3 888 000 €	-1 287 000 €	-3 200 000 €

Talonrakennus	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TALONRAKENNUS					
Koliman leirikeskus					
Menot					-500 000 €
Netto					-500 000 €
Miekkarinteen päivähoitokeskuksen peruskorjaus					

Menot			-520 000 €		
Netto			-520 000 €		
Haapaniemen koulu: piha-alue					
Menot		-310 000 €	-50 000 €	-100 000 €	
Netto		-310 000 €	-50 000 €	-100 000 €	
Terveyskeskuksen korjaukset					
Menot		-30 000 €	-325 000 €	-100 000 €	-100 000 €
Netto		-30 000 €	-325 000 €	-100 000 €	-100 000 €
Lyhty Viitasaari					
Menot			-50 000 €	-50 000 €	
Netto			-50 000 €	-50 000 €	
Uimahalli peruskorjaus					
Menot		-20 000 €	-1 700 000 €		
Tulot			500 000 €		
Netto		-20 000 €	-1 200 000 €		
Nuorisotalon korjaukset					
Menot			-15 000 €	-22 000 €	
Netto			-15 000 €	-22 000 €	
Haapaniemen koulu: korjaukset					
Menot	-19 623 €		-58 000 €		
Netto	-19 623 €		-58 000 €		
Museorakennukset, metsätyö, kalastus jne.					
Menot	-2 667 €			-15 000 €	
Netto	-2 667 €			-15 000 €	
Varhaiskasvatus: päiväkodin laajennus					
Menot	-720 €	-900 000 €	-1 600 000 €		
Netto	-720 €	-900 000 €	-1 600 000 €		
Kaupungintalon peruskorjaus					
Menot	-90 060 €	-70 000 €	-20 000 €	-1 000 000 €	-2 600 000 €
Netto	-90 060 €	-70 000 €	-20 000 €	-1 000 000 €	-2 600 000 €
Kiinteistöjen kameravalvonta					
Menot			-50 000 €		
Netto			-50 000 €		

Vuodelle 2026 suunniteltuja merkittävimpiä yksittäisiä rakentamishankkeita ovat varhaiskasvatuksen tilaratkaisut eli Marjametsän päiväkodin laajennus ja Miekkarinteen päivähoitokeskuksen peruskorjaus sekä uimahallin peruskorjaus, joka toteutetaan mikäli kaupunki saa investointiavustuksen. Rakentamishankkeita varten on vuosien 2023 ja 2024 tilinpäätöksissä tehty investointivaroja: varhaiskasvatuksen tilaratkaisuihin 900.000 euroa, uimahallin peruskorjaukseen 1.243.000 euroa ja kaupungintalon peruskorjaukseen 400.000 euroa.

Suunnitelmavuosilla on epävarmuustekijöinä kaupungintalon peruskorjauksen kustannusten tarkentuminen sekä päätökset Koliman leirikeskukseen saneerauksesta ja siihen liittyvistä mahdollisista avustuksista. Suunnitelmavuosien investointien suunnitteluun vaikuttaa olennaisesti myös kiinteistöstrategiatyö ja yhtiöittämiset. Erityisesti tytäryhtiöille siirrettävien kiinteistöjen osalta hankkeita ei enää käsitellä kaupungin investointiosan mukana.

Irtain käyttöomaisuus yhteensä	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS					
Menot	-212 413 €	-330 000 €	-260 000 €	-245 000 €	-245 000 €
Tulot	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Netto	-212 413 €	-330 000 €	-260 000 €	-245 000 €	-245 000 €

Irtain käyttöomaisuus	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS					
Koulujen tv-t-laitteet					
Menot			-60 000 €	-60 000 €	-60 000 €
Netto			-60 000 €	-60 000 €	-60 000 €
Tilapalvelun koneet ja kuljetusvälineet					
Menot	-52 195 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Netto	-52 195 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Laitoshuollon koneet					
Menot	-8 996 €	-10 000 €			
Netto	-8 996 €	-10 000 €			
Ruoka- ja puhtauspalvelun koneet ja laitteet					
Menot	-7 754 €	-25 000 €	-40 000 €	-35 000 €	-35 000 €
Netto	-7 754 €	-25 000 €	-40 000 €	-35 000 €	-35 000 €
Yhdyskuntatekniikan koneet ja laitteet					
Menot	-98 858 €	-135 000 €	-70 000 €	-100 000 €	-100 000 €
Netto	-98 858 €	-135 000 €	-70 000 €	-100 000 €	-100 000 €
Taloussuunnittelu- ja raportointijärjestelmät					
Menot	-16 042 €	-8 000 €			
Netto	-16 042 €	-8 000 €			
Työajanseurantajärjestelmät					
Menot		-20 000 €	-40 000 €		
Netto		-20 000 €	-40 000 €		

Investointisuunnitelmaan on otettu vuosittaiset varaukset ruoka- ja puhtauspalvelujen, tilapalvelujen sekä yhdyskuntatekniikan koneiden ja laitteiden tarvittavaan uusimiseen. Koulujen tv-t-laitteistoa (videoprojektorit, dokumenttikamerat, äänentoisto) varaudutaan uudistamaan suunnitelmallisesti vuosittain alkaen kulu-neimmasta päästä. Työajanseurantajärjestelmän käyttöönotto siirtyy vuoteen 2026 ja siihen tarvittava mää-rärahavaraus on tarkentunut.

Elinvoimahankkeet yhteensä	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
ELINVOIMAHANKKEET					
Menot	-804 248 €	-2 438 000 €	-128 000 €	0 €	0 €
Tulot	579 990 €	1 742 000 €	90 000 €	0 €	0 €
Netto	-224 258 €	-696 000 €	-38 000 €	0 €	0 €

Elinvoimahankkeet	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
ELINVOIMAHANKKEET					
Vesistömatkailuhanke					
Menot	-101 531 €	-257 000 €	-128 000 €		
Tulot	72 594 €	180 000 €	90 000 €		
Netto	-28 936 €	-77 000 €	-38 000 €		

Wiilon investointihanke päättyy vuoden 2025 lopussa, kehittämistoimenpiteitä toki jatketaan edelleen. Vesistömatkailuhankkeessa toteutetaan jäljellä olevat toimenpiteet 30.6.2026 mennessä. Hankkeen toteutuneet kustannukset ja rahoitus jaksotetaan vuoden 2025 tilinpäätöksen yhteydessä.

6. Rahoitusosa

Rahoitusosa	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toiminnan rahavirta	4 640 333	2 506 057	2 050 026	1 763 872	2 339 754
Vuosikate	4 729 784	2 506 057	2 050 026	1 763 872	2 339 754
Satunnaiset erät	-14 000				
Tulorahoituksen korjauserät	-75 451				
Investointien rahavirta	-1 188 770	-3 497 301	-4 916 000	-2 687 000	-4 065 000
Investointimenot	-1 851 425	-6 474 146	-5 526 000	-2 707 000	-4 085 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	579 990	2 976 845	610 000	20 000	20 000
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	82 665				
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 451 563	-991 244	-2 865 974	-923 128	-1 725 246
Rahoituksen rahavirta	-5 815 364	991 244	2 865 974	923 128	1 725 246
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0				
Antolainasaamisten vähennys	0				
Lainakannan muutokset	-5 613 059	991 244	2 865 974	923 128	1 725 246
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		3 320 000	1 000 000	2 600 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-614 508	-600 000	-600 000	-766 000	-816 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 998 551	1 591 244	145 974	689 128	-58 754
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-202 306	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 363 802	0	0	0	0

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	5 692 361	5 082 348	1 914 856	1 708 841	-3 054 030
Investointien tulorahoitus, %	372%	71,66%	41,70%	65,64%	57,56%
Laskennallinen lainanhoitokate	5,33	2,88	1,76	1,39	1,57

Rahoitusosassa varaudutaan suunnitelmakauden merkittävien rakentamishankkeiden rahoitukseen pitkäaikaisella lainanotolla.

Vuosikatteen heikentyessä toiminnan ja investointien rahavirran kertymä painuu suunnitelmakauden loppua kohden negatiiviseksi, investointien tulorahoitus heikkenee ja laskennallisen lainanhoitokatteen tunnusluku alenee hyvästä tyydyttävälle tasolle.

7. Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

TALOUSARVION 2026 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETOTAULUKKO (1000 euroa)			
ulkoinen ja sisäinen	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Käyttötalousosa			
Yleishallinnon toimielimet	brutto	379	
Hallintopalvelut	brutto	2 134	137
Elinvoimapaalvelut	brutto	2 675	337
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	brutto	15 810	912
Elinympäristön ja asumisen palvelut	brutto	6 351	6 888
Ympäristöpalvelut	brutto	2 544	2 302
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	brutto		13 526
Valtionosuudet	brutto		7 668
Rahoitustulot	brutto		299
Rahoitusmenot	brutto	126	
Satunnaiset erät	brutto		
Tilinpäätössiirrot	brutto		
Investointiosa			
Maa- ja vesialueet	brutto	250	20
Liikenneväylät ja kunnallistekniikka	brutto	380	
Liikuntapaikat, puistot, torit, yleiset alueet	brutto	120	
Talonrakennus	brutto	4 388	500
Irtain käyttöomaisuus	brutto	260	
Elinvoimahankkeet	brutto	128	90
Rahoitusosa			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	brutto		
Antolainasaamisten vähennys	brutto		
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	brutto		3 320
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	brutto	600	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	netto		146
Oman pääoman muutokset	brutto		
Vaikutus maksuvalmiuteen			
Talousarvion loppusumma		36 145	36 145